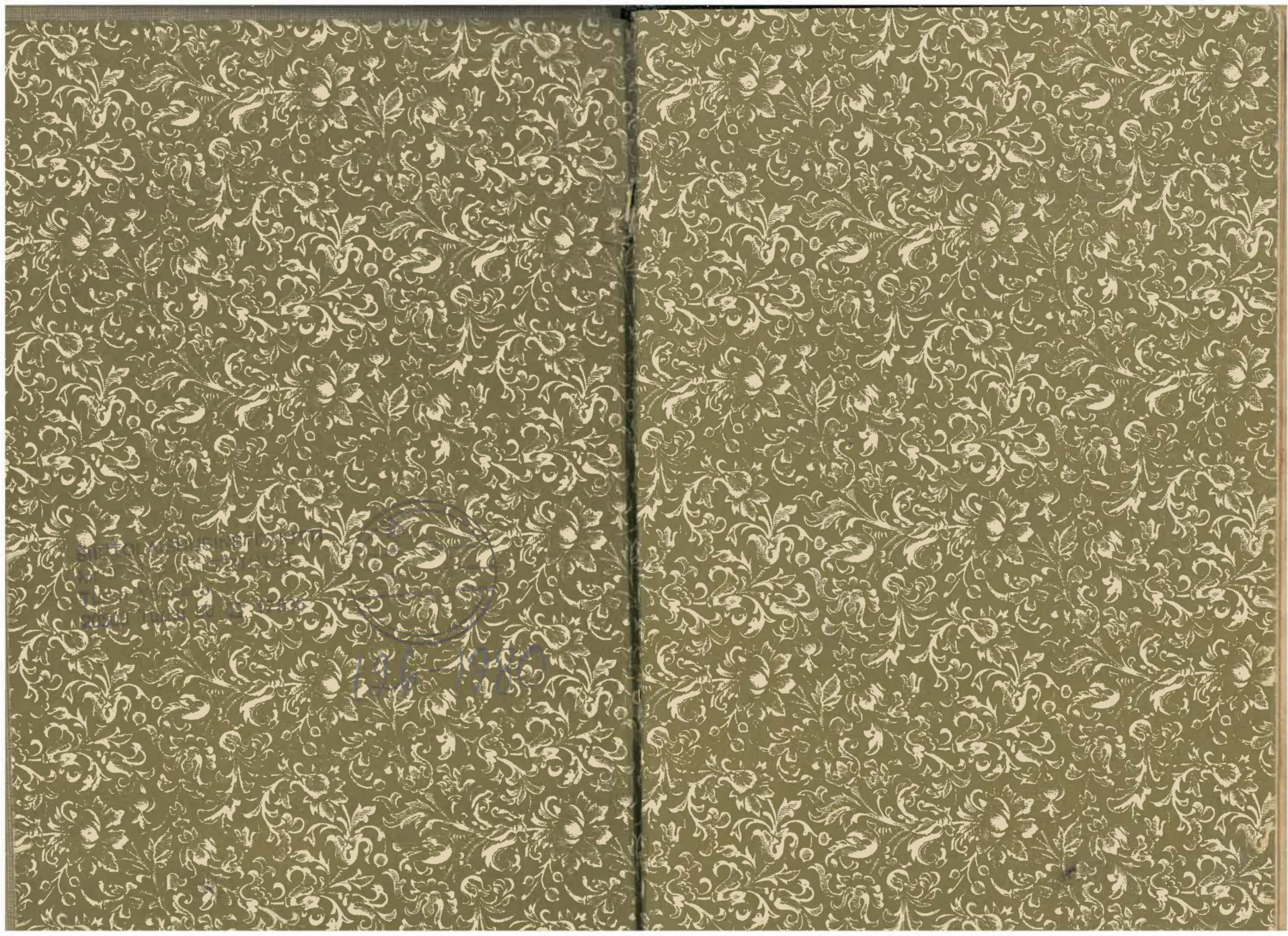

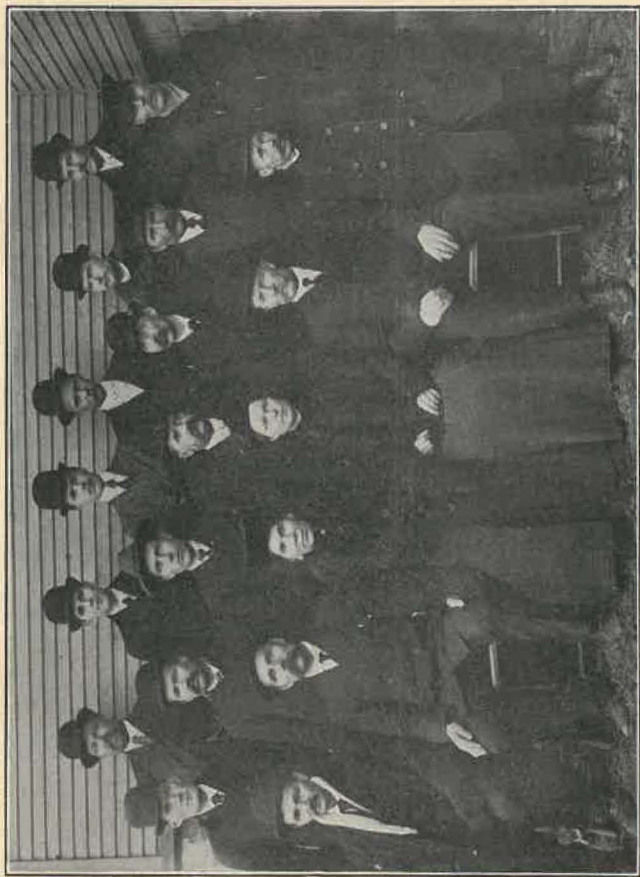

RAITTIUS KALENTERI

1909

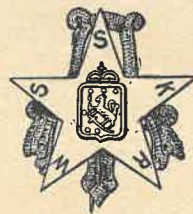

De Sabin rahantokouksen johtajat.

Raittiuss-Kalenteri

vuodelle 1909

Enomalaisen Kansalliss-Raittiuss-Veljesseuran kustantama.

TURUN YLIOPISTO

Ex libris
JOHN I. KOLEHMAINEN

Sancockissa, Mich., 1908.

Suomalais-Luterilaisen Kustannusliikkeen Kirjapainossa.

<p>Lit. 3: 4-7. Luut. 2: 21.</p>	<p>16 L Ilmari</p>
<p>1 P Uuden vuod. päivä. 2 L Napeli, Set</p>	<p>Room. 12: 6-15. Sob. 2: 1-11.</p>
<p>Room. 6: 3-11. Matt. 3: 13-17.</p>	<p>17 S 2 f. Loppiaifesta</p>
<p>3 S S. jälk. uud. vuod. 4 M Ruut 5 L Lea</p>	<p>18 M Laura 19 L Heikki 20 R Fabian 21 L Aune 22 P Friedolf 23 L Meri</p>
<p>Sef. 60: 1-6. Matt. 2: 1-12.</p>	<p>Room. 12: 16-21. Matt. 8: 1-13.</p>
<p>6 R Loppiaainen 7 L Mufusti 8 P Gunnar 9 L Weikko, Bror</p>	<p>24 S 3 f. Loppiaifesta</p>
<p>Room. 12: 1-5. Luut. 2: 42-52.</p>	<p>25 M Paawali 26 L Polykarpus 27 R Wiljo 28 L Kaarlo 29 P Walter 30 L Gumilla</p>
<p>10 S 1 f. Loppiaifesta 11 M Oswald 12 L Toini 13 R Nuutti</p>	<p>Room. 12: 8-10. Matt. 8: 23-27.</p>
<p>14 P Saimi 15 P Saimi</p>	<p>31 S 4 f. Loppiaifesta</p>

SUOMEN KIRJALLISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONINSTITUTET

1 p. 1909 asti nielotati moimaa Mabamaa. 1 p. 1908 asti nielotati moimaa Georgiaa. 1752 p. Inoli Bostonissa tohtori ja kirjailija Mark W. Hallen. 19 p. Suom. Kansainv. Raivatus-Belle-seura perustettiin. - 10 p. w. 1826 perustettiin Amerikka raivatusseura Bostonissa, Mass.

126-1980

1 M Bertta	15 M Sipri
2 T Mar. kirj. k.	16 T Julia
3 R Hugo	17 R Väinö
4 T Ansgarius	18 T Tyra
5 P Agda	19 P Kauppo, Tritsoj
6 L Dorotea	20 L Hulda

Malak. 3: 1—4.
Luukk. 2: 22—32.

1 Kor. 13: 1—13.
Luukk. 18: 31—43.

7 S Kynttelinpäivä	21 S Laskiaisjunnunt.
8 M Laina	22 M Tuulikki
9 T Naima	23 T Tertullianus
10 R Elina	24 R Mattias
11 T Eufrosyne	25 T Viktoria
12 P Elma	26 P Nestor
13 L Sulo	27 L Torsti

2 Kor. 11: 19—31.
Luukk. 8: 4—15.

5 Moos. 32: 7. Jes. 5: 3, 4.
Jer. 7: 3.

14 S Sekfagej.	28 S 1 Mikousp.

4 p. 1908 „Rosen“ lauanttopäivän laiti hyväksyttiin Ohiossa. — 13 p. kuoli Clara C. Hoffman Kansas Cityssä, Mo. — 28 p. 1835 valmistui Kalevalan 1:n painos. — 15 p. Helmikuun manifesti annettiin 1899. — 26 p. 1833 perustettiin Yhdysvaltain kongressin raittiusseura, D. C. — 5 p. Suomen taitelijaseuran vuosipäivä.

1 M Alpo	18 T Edward
2 T Janny	19 P Jooseppi
3 R Kauko	20 L Saakkima
4 T Adrian	
5 P Laila	
6 L Ruudolf	

Gal. 4: 22—31.
Job. 6: 1—15.

1 Tesl. 4: 1—7.
Matt. 15: 21—28.

21 S Nuolip. junnunt.
22 M Vihtori
23 T Mikeli
24 R Gabriel

Jes. 7: 10—15.
Luukk. 1: 26—38.

7 S 2 j. Paast.
8 M Wilppu
9 T Edwin
10 R Nura
11 T Kalerwo
12 P Gregorius
13 L Ernesti

Esf. 5: 1—9.
Luukk. 11: 14—28.

25 T Marian ilm. p.
26 P Sannamuel
27 L Seini

Ebr. 9: 11—15.
Job. 8: 46—59.

14 S 3 j. Paast.
15 M Niisto
16 T Herbert
17 R Kerttu

28 S 5 j. Paast.
29 M Jonas
30 T Niisko
31 R Irma

19 p. Elias Lönnrot kuoli 1884. — 3 p. Nuolip. kuuksi hyväksyttiin raittiusseuran 1832. — 27—29 p:t Porvoon tapauksen vuosipäivät w. 1809. — 16 p. Suom. Kirjallisuuden Seuran vuosikokous Helsingissä. — 11 p. pidettiin ensimmäinen raittiusseuran Suomalaisesta 1883. 13 p. w. 1860 Suomen Kokoituksen päätösten säännöt vahvistettiin.

- 1 L Saaraald
2 P Pellermo
3 L Ferdinand

Filipp. 2: 5—11.
1 Kor. 11: 23—29.

- 4 S Palmusunnunt.
5 M Irene
6 L Wilho
7 R Allan
8 L Suoma

Zef. 53 luku.
Luum. 23: 32—43.

- 9 P Pitkäperjant.
10 L Hejekiel

1 Kor. 5: 7, 8.
Marf. 16: 1—8.

- 11 S Pääsiäispäivä

Ap. Zef. 10: 34—41.
Luutl. 24: 13—35.

- 12 M 2 Pääsiäispäivä
13 L Tellermo, Etel

- 14 R Tiburtius
15 L Linda
16 P Talo
17 L Elias

1 Joh. 5: 4—10.
Joh. 20: 19—31.

- 18 S 1 j. Pääsiäisestä
19 M Bernhard
20 T Amalia
21 R Anselmi
22 L Mina
23 P Orjo
24 L Albert

1 Piet. 2: 21—25.
Joh. 10: 11—16.

- 25 S 2 j. Pääsiäisestä
26 M Terefia
27 L Engelbrekt
28 R Tuure
29 L Tyho
30 P Mirjam

- 1 L Wappu

1 Piet. 2: 11—20.
Joh. 16: 16—22.

- 2 S 3 j. Pääsiäisestä
3 M Kristinpäivä
4 L Roosa
5 R Jenny
6 L Alexandra
7 P Helmi
8 L Aafe

Pl. 32: 5. Pl. 79: 8, 9.
Jer. 17: 14.

- 9 S 2 Rufonspäivä
10 M Aino
11 L Osmo
12 R Lotta
13 L Floora
14 P Cedit
15 L Sofia

Jaf. 1: 22—27.
Joh. 16: 23—33.

- 16 S Rufonsunnunt.
17 M Rebecka

- 18 L Erkki
19 R Emilia

Ap. Zef. 1: 1—11.
Marf. 16: 14—20.

- 20 L Helatorstai
21 P Konstantinus
22 L Hemminfi

1 Piet. 4: 7—11.
Joh. 15: 26, 27; 16: 1—4.

- 23 S 6 j. Pääsiäisestä
24 M Marif
25 L Urpo
26 R Wilhelmiina
27 L Ingeborg
28 P Alma
29 L Dina

Ap. Zef. 2: 1—13.
Joh. 14: 23—31.

- 30 S Helluntaipäivä

Ap. Zef. 10: 42—48.
Joh. 3: 16—21.

- 31 M 2 Helluntaipäivä

1 p. 1818 syntyi Wenäjällä Step. Baranowski, Suomen ensimmäinen raittiusseuran johtaja. — 13 p. 1808 perustettiin maailman ensimmäinen raittiusseura Amerikassa. — 30 p. julistettiin Drid Washington Amerikan Yhdysvaltain ensimmäiseksi presidentiksi 1789. — 6 p. pidettiin Englannin ensimmäinen raittiusseuran kokous Cortisä w. 1831.

1 p. Suomen yleinen wäktjuomalakko alkoi 1898. — 13 p. ensimmäinen englantilaisten uutisafutus Amerikassa perustettiin Jamestownissa 1607. — 26 p. liitettiin North Carolinan perustuslakiin kieltolakiyhdyttäjä w. 1908. — 30 p. Suomen lainopillinen yhdistys perustettiin — 24 p. 1833 pidettiin 1:n yleinen Amerikan raittiusseuran kokous.

- 1 T Mikodemuš
2 A Venla
3 T Viola
4 P Toivo
5 L Bonifajius

Room. 11: 33—36.
Joh. 3: 1—15.

- 6 S P. Kolmin. p.
7 M Roobert
8 T Salomon
9 A Enjio
10 T Swante
11 P Impi, Siördis
12 L Esko

1 Joh. 4: 16—21.
Luult. 16: 19—31.

- 13 S 1 f. Kolmin. p.
14 M Celis
15 S Vieno
16 A Justina
17 T Urho

- 18 P Tapio
19 L Siiri

1 Joh. 3: 13—18.
Luult. 14: 16—24.

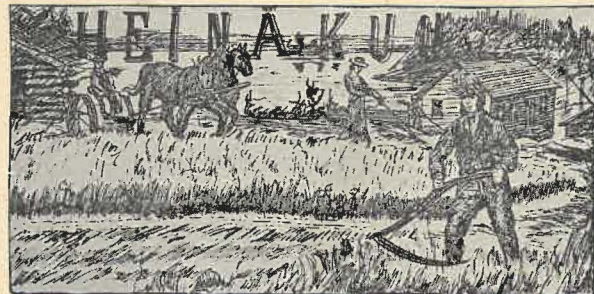
- 20 S 2 f. Kolmin. p.
21 M Mhti
22 T Paulina
23 A Nadolf

Jef. 40: 1—8.
Luult. 1: 57—80.

- 24 T Joh. Kast. päivä
25 P Ilmo
26 L Jeremias

1 Piet. 5: 6—11.
Luult. 15: 1—10.

- 27 S 3 f. Kolmin. p.
28 M Leo
29 T Pietari
30 A Päiviö

- 1 T Haro
2 P Linnea
3 L Armo

Room. 8: 18—23.
Luult. 6: 36—42.

- 4 S 4 f. Kolmin. p.
5 M Unto
6 T Gaias
7 A Klaus
8 T Turo
9 P Ilta
10 L Saima

1 Piet. 3: 8—15.
Luult. 5: 1—11.

- 11 S 5 f. Kolmin. p.
12 M German
13 T Joel
14 A Miija
15 T Rauni

- 16 P Reino
17 L Desjan

Ebr. 12: 14—24.
Matt. 5: 20—26.

- 18 S 6 f. Kolmin. p.
19 M Saara
20 T Margareeta
21 A Johanna
22 T Magdaleena
23 P Olga
24 L Kirsti

2 Piet. 1: 16—18.
Matt. 3: 1—8.

- 25 S 7 f. Kolmin. p.
26 M Marita
27 T 7 unifekoa
28 A Saakon
29 T Olavi
30 P Griiffa
31 L Helena

3—8 p. Kansalliskaittiuskoulous pidettiin Chicagossa 1875. — 19 p. Suomen 1:nen yleinen kaittiuskoulous pidettiin Turussa 1883. — 18 p. 4-jäs Suomen yleinen kansalouluokouus pidettiin 1878, jossa opettaja A. Werko piti eitelmän tyhmyhfeestä: Mitentä kansaloulu woi waihuttaa taufan yleifemmin kaittiumifelfi?

1 p. astni Wisconsinissa woimaan waalipitrien helto-oiteus 1908. — 7 p. syntyi J. A. Schauman, wli Suomen r. työn alafista 1826. — 10 p. kaittiusseura perustettiin Undessa Seelannissa 1842. — 21 p. 1853 ilmoitettiin „Worgonbladetissa, Helsingissä että raufanteräffien oli rhybditty wälifjuomien wäärinmäytöstä wastaan.

Suuff. 3: 8. Room. 6: 13.
Sebr. 13: 9.

1 S 3 Rufouspäivä
2 M Solger
3 L Weera
4 R Maria
5 L Salme, Gurli
6 P Sikstus
7 L Lahja

1 Kor. 10: 6—13.
Suuff. 16: 1—9.

8 S 9 j. Kolmin. p.
9 M Natalia
10 L Lauri
11 R Sujanna
12 L Klaara
13 P Alfonso
14 L Swea

1 Kor. 12: 2—11.
Suuff. 19: 41—47.

15 S 10 j. Kolmin. p.

16 M Brynolf
17 L Werner
18 R Lemmitty
19 L Maunu
20 P Samuli
21 L Sulho, Sven

1 Kor. 15: 1—10.
Suuff. 18: 9—14.

22 S 11 j. Kolmin. p.
23 M Signe
24 L Pärttyli
25 R Loviisa
26 L Ilma
27 P Rolf
28 L Augustinus

2 Kor. 3: 4—18.
Matt. 7: 31—37.

29 S 12 j. Kolmin. p.
30 M Gemil
31 L Arwi

1 R Gottfrid
2 L Toora
3 P Serafiina
4 L Mooses

16 L Mielikki
17 P Elisabet
18 L Tyhne

Gal. 5: 25, 26; 6: 1—10.
Matt. 6: 24—34.

Gal. 3: 16—22.
Suuff. 10: 23—37.

5 S 13 j. Kolmin. p.
6 M Safari
7 L Regina
8 R Laimi, Göta
9 L Ewert
10 P Kalewa
11 L Dagny

19 S 15 j. Kolmin. p.
20 M Augustä
21 L Matteus
22 R Mauri
23 L Tefla
24 P Alwar
25 L Kullervo

Ef. 3: 13—21.
Suuff. 7: 11—17.

Gal. 5: 16—24.
Suuff. 17: 11—19.

12 S 14 j. Kolmin. p.
13 M Jorma
14 L Zida
15 R Runo

26 S 16 j. Kolmin. p.
27 M Raino
28 L Lennart
29 R Mikael
30 L Selge

7 p. 1902 kuoli Portlandissa, Me. nuukuja raittiuspuhujä Samuel Pearse. — 25—26 p. pidettiin Amer. Suom. sanomalehtimiesten 1:nen kokous Calumetissa, Mich. 1898. — 27 p. Yhdistys viinan väärinlötöitä vastaan perustettiin Suomessa 1853. — 5 p. hyväksyttiin kielto laki Georgian perustuslakiin 1907.

1 p. wiina-annokset kiellettiin Yhdysvaltain laitastoissa 1869. — 9 p. wenääläinen kirjailija Leo Tolstoi synt. 1828. — 12 p. Etelä-Yntian r. yhdistys perustettiin 1838. — 17 p. piti nuori ylioppilas R. Heino Jyväskylästä seminaarissa 1:sen suomenkielisen luennon ehdottomasta raittiusbestä. — 11 p. pidettiin 1:nen yleinen kielto lakipuolueen kokous w. 1869.

1 P Ragnar
2 L Ludwif

Ef. 4: 22—28.
Matt. 9: 1—8.

Joh. 3lm. 12: 7—12.
Matt. 18: 1—11.

3 S Mikkelinpäivä
4 M Frans
5 L Inkeri
6 R Bruno
7 L Virgitta
8 P Silja
9 L Ilona

17 S 19 j. Kolmin. p.
18 M Alexej
19 L Ujas
20 R Kasper
21 L Birger
22 P Irja
23 L Sewerin

Pf. 96: 7. Pf. 68: 20, 21.
Pf. 96: 10.

1 Kor. 1: 4—8.
Matt. 22: 34—46.

10 S 18 j. Kolmin. p.
11 M Otto, Björn
12 L Walfrid
13 R Ebba
14 L Elsa
15 P Helwi
16 L Sirffa, Saga

24 S 4 Rufouspäivä
25 M Silda
26 L Amanda
27 R Hellin
28 L Simo
29 P Alfred
30 L Kustaava

Ef. 6: 10—18.
Joh. 4: 46—53.

31 S 21 j. Kolmin. p.

4 p. Murhattiin Newtonissa, M. raittiuspuhujia, ent. wara-prefidentin ehdotus Hale Johnson 1902. — 7 p. synt. Pietari Wieselgren, Ruoffin r. työn apostoli 1800. — 17 astui Ollahomassa voimaan valtion kieltolaki 1908. — 13 p. tuoli kuuluisa amerikalainen raittiuspuhujia Sam. Jones 1907. — 31 p. hyväksyi Suomen kansanedustunta kieltoain 1907.

1 M Pyh. miest. p.
2 L Topias
3 R Erland
4 L Hertta
5 P Malakias
6 L Kustaa Adolf

16 L Narne
17 R Eino
18 L Maks
19 P Mili
20 L Salmari

Joh. 3lm. 7: 2—12.
Matt. 5: 1—12.

2 Tesf. 1: 3—9.
Matt. 25: 31—46.

7 S Pyh. miest. p.
8 M Natos
9 L Teodor
10 R Martin Luther
11 L Martti
12 P Konrad
13 L Kristian

21 S Tuomiosunnuntai
22 M Cecilia
23 L Aletti
24 R Lempi
25 L Ratri
26 P Dagmar
27 L Astrid

Filipp. 3: 17—21; 4: 1—3.
Matt. 22: 15—22.

Pf. 24: 7—10.
Ef. 25: 6—10.

14 S 23 j. Kolmin. p.
15 M Leopold

28 S 1 j. Adventissa
29 M Nimo
30 L Antti

5 p. Väenestettiin 2/3 Delavaren valtion alueesta kuivaksi 1907. — 14 p. Kansallinen raittiusyhdistys ja Jussannusliite perustettiin New Yorkissa 1865. — 17 p. perustettiin Naisten Kristillinen Raittiusliitto 1874. — 14 p. pidettiin Tampereella 1:nen hlein juomalafolaisten toukous 1898.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa.

Tammik. 1. Uudenvuodenpäivä: kaikissa valtioissa paitsi Arkansasissa, Massachusettsissa, Missisippissä, New Hampshirissa ja Rhode Islandissa.

Tammik. 8. New Orleansin tappelun vuosipäivä: Louisianassa.

Tammik. 19. Leen syntymäpäivä: Georgiassa, Pohjois-Carolinassa ja Virginiassa.

Helmik. 12. Lincolnin syntymäpäivä: Illinoisissa, Minnesotassa, New Jerseyssä, New Yorkissa ja Washingtonissa.

Helmik. 22. Washingtonin syntymäpäivä: kaikissa valtioissa paitsi Arkansasissa, Iowassa ja Missisippissä.

Maalisk. 2 p. Texasin itsenäisyyden vuosipäivä: Texasissa.

Maalisk. 4. Palosammuttajain vuosipäivä: New Orleansissa, La.

Huhtik. 19. Patrioottien päivä: Massachusettsissa.

Huhtik. 21. San Jacintanon tappelun vuosipäivä: Texasissa.

Huhtik. 26. Muistopäivä: Alabamassa ja Georgiassa.

Toukok. 10. Muistopäivä: Pohjois-Carolinassa.

Toukok. 20. Mecklenburgin itsenäisyys-julistuksen allekirjoittamisen vuosipäivä: Pohjois-Carolinassa.

Toukok. 30. Hautainkoristuspäivä: valtioissa Arizona, California, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New York, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Tennessee, Utah, Vermont, Washington, Wisconsin ja Wyoming.

1 R Oskar	18 R Abraham
2 T Beata	
3 P Wellamo	Et. 62: 10—12.
4 R Barbara	Joh. 3: 22—36.
Et. 10: 35—39. Suutt. 12: 32—40.	19 S 4 f. Adventisja
5 S 2 f. Adventisja	20 M Siipäki
6 M Niilo	21 T Tuomas
7 T Agaton	22 R Rafael
8 R Kyllikki	23 T Israel
9 T Anna	24 P Matami, Gewa
10 P Juudit	
11 R Taneli	Febr. 1: 1—12. Joh. 1: 1—14.
	25 R Joulupäivä
2 Piet. 1: 19—21. Matt. 11: 11—19.	1 Piet. 4: 12—19. Matt. 10: 32—39.
12 S 3 f. Adventisja	26 S Lapaninpäivä
13 M Lucia	27 M Joh. Ewanf.
14 T Jouko	28 T Wiattom. last. p.
15 R Heimo	29 R Rauha, Frida
16 T Mdele	30 T Taametti
17 P Raafel	31 P Sylwester

5 Templars of Honor and Temperance raittiusyhdistys perustettiin Ameriikassa 1845. — 24 Benjamin Rush, raittiusaatteen varsinainen alustaja synt. 1785. — 1 p. 1881 Suomen Raittiuden seuran jäännöt vahvistettiin. — 29 p. 1859 ensim. Norjalainen ehj. r.-yhdistys perustettiin Etabangerissa.

Kesäk. 3. Jefferson Dawisin syntymäpäivä: Floridassa.

Heinäk. 4 p. Itsenäisyyden päivä: kaikissa valtioissa.

Kesäk. 2:nen sunnuntai S. K.-R.-Veljeysseuran kuolleitten muistopäivä kaikkialla missä tähän yhdistykseen kuuluvia paikallisseuroja löytyy. Kesäk. 24 p. Juhannus, suomalaisten kansallisjuhlapäivä.

Heinäk. 24 p. Pionerien päivä: Utahissa.

Syyskuun ensimmäisenä maanantaina: Työn päivä: valtioissa Alabama, California, Colorado, Connecticut, Delaware, Florida, Georgia, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, New Hampshire, New Jersey, New York, Ohio, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Etelä-Carolina, Etelä-Dakota, Tennessee, Texas, Utah, Virginia, Washington ja Wyoming.

Syysk. 9. Valtioksi julistamisen päivä: Nevadassa.

Marrask. 5. Yleinen vaalipäivä: valtioissa Arizona, California, Colorado, Idaho, Indiana, Iowa, Kansas, Maryland, Minnesota, Missouri, Montana, Pohjois-Dakota, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island, Etelä-Carolina, Etelä-Dakota, Tennessee, Texas, Länsi-Virginia, Washington, Wisconsin ja Wyoming.

Marraskuun joko neljäntenä tai viimeisenä torstaina, riippuen presidentin käskystä, Kiitospäivä: vietetään kaikissa valtioissa, vaikka ei muutamissa ole varsinainen pyhäpäivä.

Jouluk. 25 p. Joulupäivä: kaikissa valtioissa, ja Etelä-Carolinassa kaksi seuraavaa päivää lisäksi.

Sunnurtait ja paastopäivät ovat laillisia julapäiviä kaikissa valtioissa, jotka ne sellaisiksi määräävät.

Jokainen lauantai jälkeen kello 12 päivällä on laillinen juhlapäivä New Yorkissa, New Jerseyssä, Pennsylvaniassa, Marylandissa ja New Orleansin kaupungissa.

Yhdysvaltain presidentit.

George Washington	1789—1797
John Adams	1797—1801
Thomas Jefferson	1801—1809
James Madison	1809—1817
James Monroe	1817—1825
John Quincy Adams	1825—1829
Andrew Jackson	1829—1837
Martin van Buren	1837—1841
William Henry Harrison	1841—
John Tyler	1841—1845
James K. Polk	1845—1849
Zachary Taylor	1849—1850
Millard Fillmore	1850—1853
Franklin Pierce	1853—1857
James Buchanan	1857—1861
Abraham Lincoln	1861—1865
Andrew Johnson	1865—1869
Ulysses S. Grant	1869—1877
Rutherford B. Hayes	1877—1881
James Garfield	1881—
Chester A. Arthur	1881—1885
Stephen Grover Cleveland	1885—1889
Benjamin Harrison	1889—1893
Stephen Grover Cleveland	1893—1897
William McKinley	1897—1901
Theodore Roosevelt	1901—1909
William Howard Taft	1909—

Väkijuomaliikkeen suhde rikoksiin.

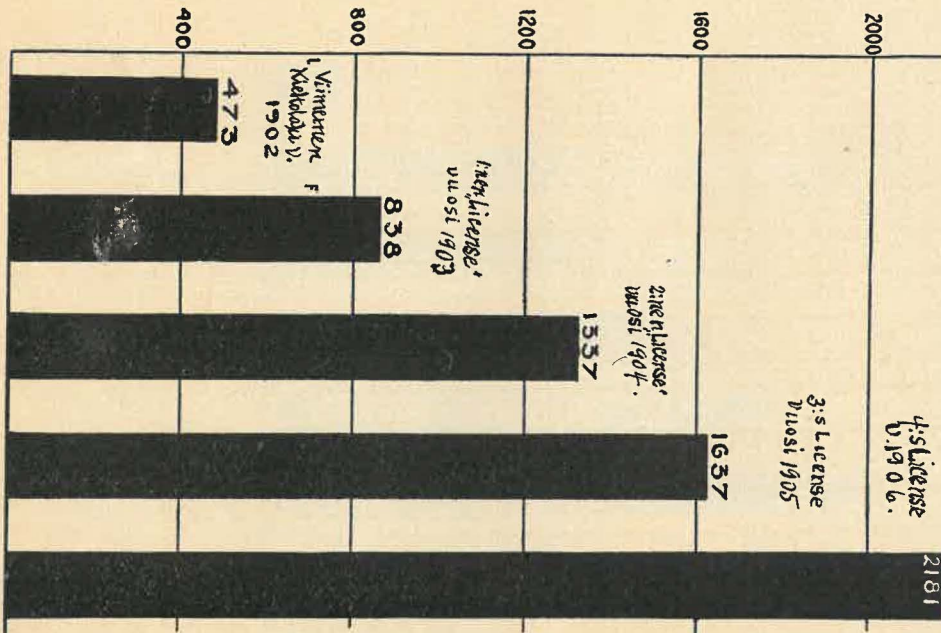
Juopumuksesta johtuneet vangitsemiset alla olevassa taulussa mainituissa Massachusettsin valtion kaupungeissa verrattuina toisiinsa väkijuomaluvan ja kieltolain aikana.

BROCKTON	1898, Lupa	1627
	1899, Kieltolaki	455
WALTHAM	1900, Lupa	634
	1901, Kieltolaki	179
TAUNTON	1900, Kieltolaki	482
	1901, Lupa	1202
CHELSEA	1901, Kieltolaki	398
	1902, Lupa	1246
NEWBURYPORT	1901, Lupa	673
	1902, Kieltolaki	150
LOWELL	1902, Lupa	4077
	1903, Kieltolaki	2304
SALEM	1903, Lupa	1432
	1904, Kieltolaki	503
WOBURN	1903, Lupa	842
	1904, Kieltolaki	204
FITCHBURG	1905, Lupa	1160
	1906, Kieltolaki	359

Väkijuomaluvan vallitessa on juopumuksesta vangittujen lukumäärä samoissa kaupungeissa 2—5 kertaa suurempi kuin kieltolain aikana.

The Chicago Tribune lehdessä lausutaan: „Chicagon kaupungin 8,000 kapakkaa saa syyttää 75 pros. sen kaikista rikksellisista ja nuo kapakan hedelmät maksavat kaupungille \$5,125,000.

V. 1896 Massachusettsin lainsäätäkunnalle antamassaan raportissa commissioner Wadlin osoittaa että 96 prosenttia valtion rikksellisista olivat rikksellisia väkijuomain tähden.

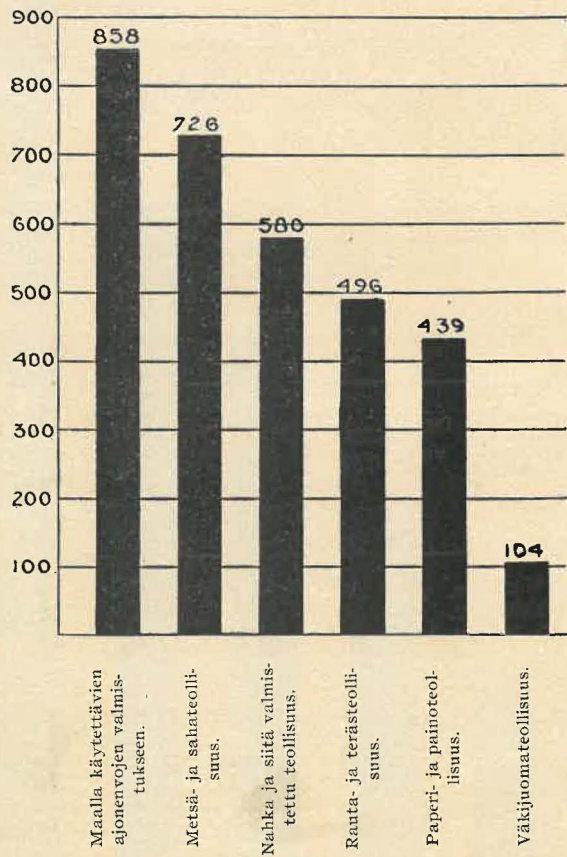
Samaa kuin edelliselläkin sivulla oleva taulu, osoittaa seuraava taulu juopuneina vangittuja New Hampshirissa siten vuoden 1902, jolloin valtio uudelleen laillisti väkijuomakaupan.

(Numerot mustien sarakkeiden yllä osoittavat vangittujen lukua)

Väkijuomaliikkeen suhde rikoksiin.

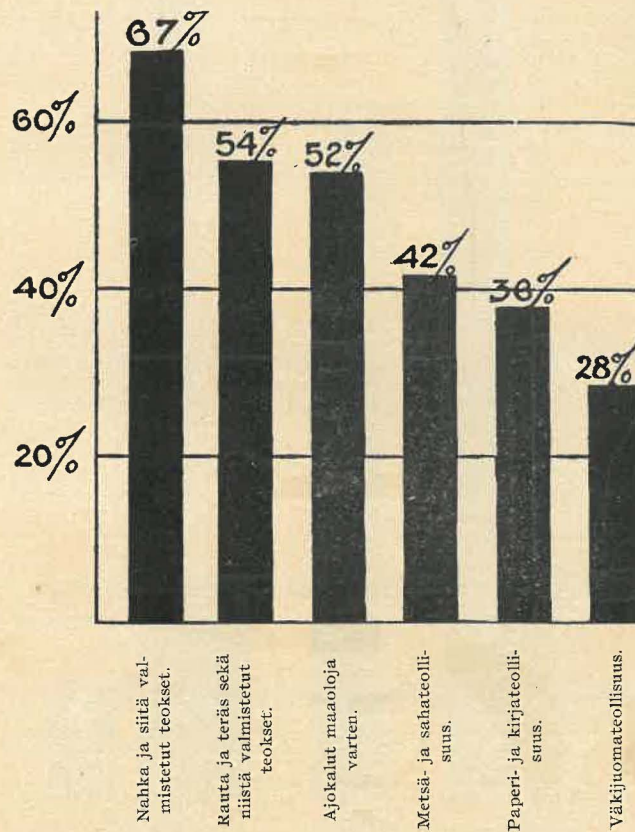
Työn ja pääoman suhde eri teollisuushaaroissa.

Seuraava taulu osoittaa sitä työmiesten keskimääräistä lukua, joka tarvitaan kussakin nimitettyssä teollisuuden haarassa kutakin miljoonaa dollaria kohden kiinnitettyä pääomaa.

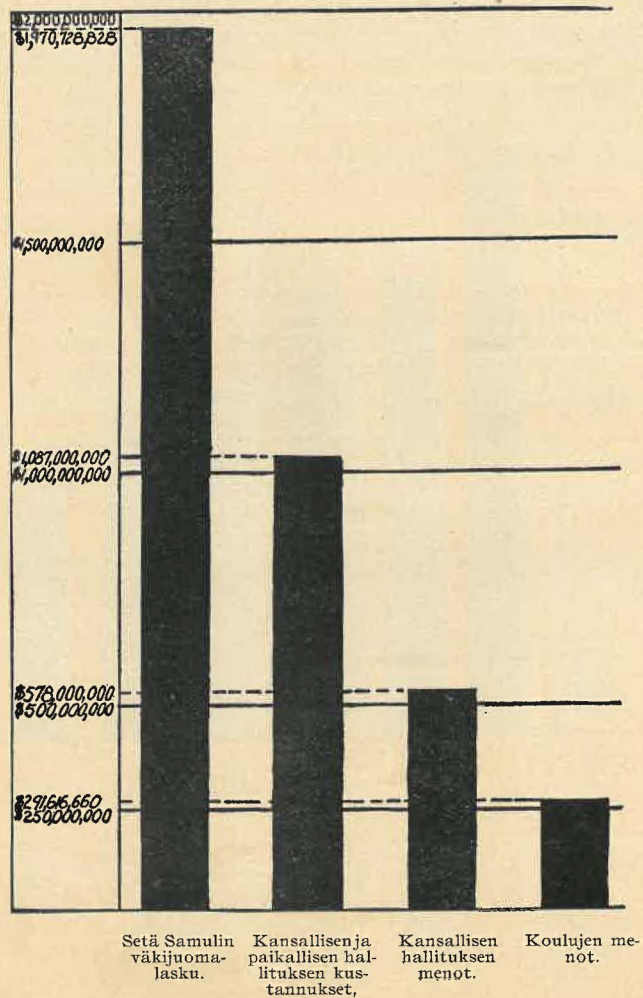
Raaka-aineitten hinta eri teollisuushaaroissa.

Alla esitetty taulu osoittaa prosenttiluvuissa mitä kukin esiintyvistä teollisuuden haaroista antaa tarvitsemiinsa raaka-aineisiin.

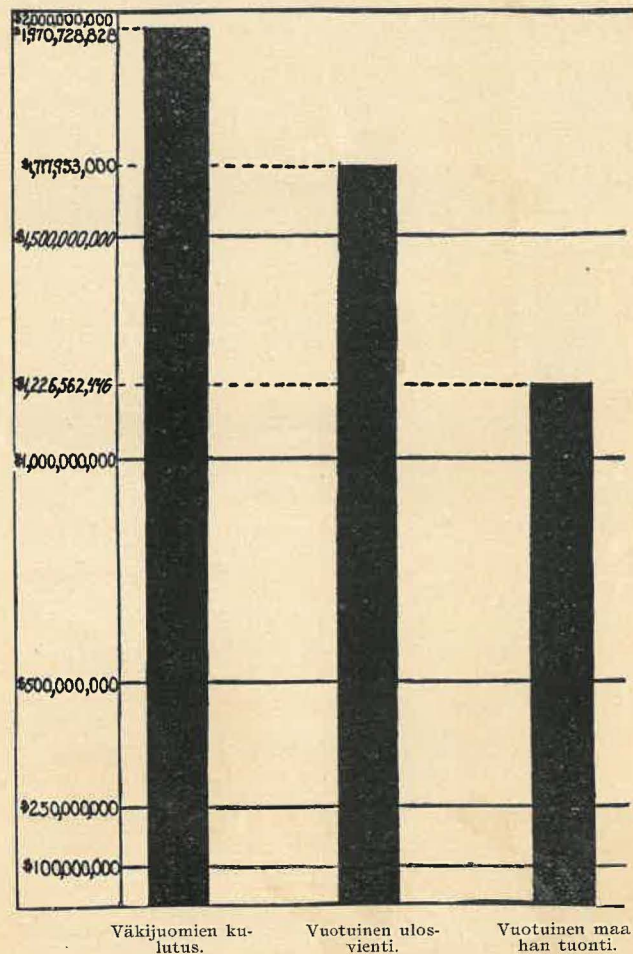
Setä Samulin juomalasku

verrattuna hallitus- ja koulukuluihin.

Väkijuomien kulutus ja ulkomainen kauppa.

Yhdysvaltain vuotuinen väkijuomien kulutus verrattuna maan kauppiaan ulkomaitten kanssa, tuontiin ja vientiin.

Väkijuomaliikettä ja valtiotaloutta koskevaa tilastoa.

Väkijuomaliikkeen puolelta väitetään vuosittain käytettävän juomien valmistamiseen ja kauppaan:

Maanviljelystuotteita	\$110,000,000
Tehtaitten tuotteisiin	150,000,000
Työhön	54,000,000
Polttoaineisiin	5,000,000
Rahtiin ja Expressiin	20,000,000
Tulliin, veroihin ja licensiin	139,000,000

Väitetään kieltolain hävittävän tämän teollisuuden haaran ja vahingoittavan siten vilja y. m. markkinoita.

2. Lisäävän suurella joukolla työttömien lukua.
3. Raskauttavan veronmaksajien taakkaa.
4. Aiheuttavan suurimman liikepulan mitä historia tuntee.

Vastauksena näihin väitteisiin sanottakoon:

1. Mitä viljankäyttöön väkijuomien valmistuksessa tulee, että Yhdysvaltojen viljasadon arvo viimevuotena teki\$7,412,000,000
joten siitä väkijuomiin käytettiin vähemmän kuin 5 prosenttia.
2. Tehdastuotteitten arvo nousi \$15,802,000,000
joten väkijuomiin käytettiin alle 4 prosentin.
3. Työhön käytettiin varoja samana aikana yksistään tehtaissa\$2,611,000,000
joten väkijuomateollisuuden osalle tulee siitä ainoastaan 2 prosenttia.
4. Yksistään rahtiin kului Yhdysvalloissa kaikkiaan\$1,450,000,000
siis väkijuomaliikkeen osalle 1 prosenti.
5. Mitä tullia, veroa ja licensia koskee, niin olivat hallituksen menot yksistään tämän liikkeen aiheut-

tamista rikoksista lähes kaksisataa miljoonaa dollaria eli enemmän kuin kaikki tulot siitä.

Tästä johtuu

1. Että maan liikemarkkinat tuskin huomaisivat sitä vähennystä joka väkijuomakaupan kiellosta seuraisi.

2. Että kun se liki kaksi miljoonaa dollaria, jonka kansamme vuosittain kuluttaa juoppoudessa, kulutettaisiin hyödyttäviin liikkeenhaaroihin, niin käytettäisiin työhön kahdesta kymmeneen kertaan enemmän, puhumattakaan sysäyksestä joka siten annettaisiin jokaisen hyödyllisen tuotteen menekille ja ihmisten maksukykyisyydelle.

3. Kokemus osoittaa väkijuomatehtailijain väitteiden valheellisuutta, sillä kaikkialla missä kieltolakia on käytetty, on rikollisuus ja köyhyys vähentynyt huomattavasti, jota vastoin säästöönpanijain luku ja säästetyn omaisuuden henkilökohtainen keskiarvo samoin kuin omistetun kiinteän omaisuuden arvokin on lisääntynyt ja kaikenlaisten tarpeitten yleisempi kulu-
tus on kohonnut.

Väkijuomia koskevia tietoja.

LEIPÄ JA OLUT RINNAKKAIN.

Olutta on sanottu juoksevaksi leiväksi. Seuravaasta näkyy mitä kumpikin sisältää:

<i>Leipä.</i>	<i>Olut.</i>
Vettä37,0	Vettä85,8
Munanvalkuaista .. 8,1	Munanvalkuaista .. 0,5
Sokuria 3,6	Sokuria 0,5
Rasvaa 1,6	Ekstraktiivi-aineita . 5,8
Tärkkelyssä47,4	Alkoholia 7,2
Kivennäisaineita .. 2,3	Kivennäisaineita ... 0,2

VESI JA ALKOHOLI.

<i>Vesi.</i>	<i>Alkohooli.</i>
Kiehuu 212 asteessa.	Kiehuu 172 asteessa.
Jäätyy.	Ei jäädy.
Sammuttaa tulen.	Kiihoittaa tulta ja palaa helposti.
Ei haise.	Haisee miellyttävälle.
Ilman makua.	Pistävä (polttava) maku.
Jäähdyttää ja virkistää ihoa.	Polttaa ja tulehduttaa ihoa.
Tarpeellista elämälle.	Tarpeetointa elämälle.
Saattaa siemenen kasvaamaan.	Tappaa siemenet.
Sulattaa ravinnon.	Kovetuttaa kaikki ravinto-aineet.
On itse ravintoaine.	On myrkyä.
Ei juovuta.	Juovuttaa.
Hyödyttää ruumista.	Vahingoittaa ruumista.
Ei sulata resiniä.	Helposti sulattaa resiniä.
Edistää mätänemistä.	Ehkäisee mätänemistä.
Löytyy runsaasti luonnossa.	Ei synny vapaassa luonnossa.
Löytyy kaikissa ravintoaineissa.	Ei löydy missään ravintoaineessa.
Sammuttaa janon.	Synnyttää janoa.

Lääkärien ja tiedemiesten lausuntoja alkoholista.

Ellis M. Allen, lääketieteen tohtori, julkaisee eräessä lääkärien aikakauskirjassa seuraavan lausunnon: Kieltämätöin totuus on, että kustakin 10:stä alkoholista, jotka kuolevat suoli ja keuhkokuumeisiin, kuolisi keskimäärin yksi alkoholia käyttämätöin henkilö.

*

Tunnettu ranskalainen kemisti *Hyrty* sanoo, että hän voi tuntea juomarin aivot koskettamalla häntä päähän vaikka kasvonsa olisivatkin peitettyt. Tämän johdattaa hän siitä että juopon aivot ovat niin paljon kovemat ja sitkeämmät kuin raittiin. Alkoholi on ne keittänyt, kuivannut nesteen ja kovettanut munavaluais-aineen.

*

Tohtori *E. O. Taylor* lausuu: Yksi kauheimmista alkoholien vaikutuksista aivoihin, on tahdon voiman menettäminen. Himo tulee ihmisen hallitsiaksi ja hänen siveellinen tajuntansa tylsistyy niin, ettei hänen arvoselukykyynsä eikä käytökseenä voida luottaa. Hän saattaa luvata jotakin ja unohtaa sen samana hetkenä; hän tekee sitä mitä ei raittiissa tilassa ajattelisikaan. Kun "vartiakoira" kerran on huumaustilassa, niin saa varas kaivaa mielivaltaisesti talossa.

*

B. W. Richardson lausuu: Elköön milloinkaan unhotettako väkijuomista ajateltaessa sitä opetusta, että se voi ainoastaan hävittää, ettei se milloinkaan, missään mahdollisuudessa lisää voimaa käyttäjillensä.

*

Toht. *E. A. Parkes* sanoo: Ei yksikään voi sanoa milloinkaan hän sivuuttaa sen rajaviivan joka eroittaa vaarattoman vaarallisesta. Hän saattaa pitää itseänsä raittiina ja yhtähyvin nauttia päivittäin enemmän kuin elimistönsä kestää, ja vähitellen saattaa jonkun kudoksen hiljaiseen vaurioon. Hän saattaa olla vaaran yläpuolella, mutta saattaa myöskin olla vaaran partaalla.

Huomattavien henkilöitten lausuntoja väkijuomista ja väkijuomaliikkeestä.

Kansasin kuvernööri *E. W. Hoch* lausuu kielto-laista:

Kieltolaki on minun käsittääkseni ainoa johdonmukainen hallituksen suhde väkijuomaliikkeeseen nähden, joka liike on joko oikea taikka väärä. Jos se on oikea ja hyvä, niin pitäisi sen olla yhtä vapaan rajoituksista kuin ruokakaupankin, jos se taas on väärä ja vahingollinen, niin älköön sitä lailla turvattako. Että se on väärä ja vahingollinen, ei tarvitse todisteluja; jokainen veroitusjärjestelmä sille, on tunnustus liikkeen oikeudeettomuudesta.

Kieltolaki liitettiin Kansasin lakikokoelmaan neljännes vuosisataa sitten, eikä se ole saanut osakseen mitään tasapuolista koetusta, sillä kaikissa sitä ympäröivissä valtioissa on väkijuomaliike oikeutettua ja maanviljeliää, joka koittaa pitää peltonsa puhtaana karriaisista tai muista vahingoittavista rikkaruohoista, niin kauan kuin naapurit antavat niitten vapaasti kasvaa pelloillaan, saa itselleen ankaran työn. Kieltolaki Kansasissa on saanut osakseen saman suuntaisen kohdalon. Sen viholliset ovat asettaneet sen tielle kaikki mahdolliset esteet ja jokaista sen säädöstä on katkerasti vastustettu oikeudessa. Kaikista näistä huolimatta on se minun ajatukseni mukaan suhteellisesti menestynyt erittäin hyvin. Useimmissa valtion kaun-teista noudatetaan sitä yhtähyvin kuin muitakin lakeja. Valtion on menestynyt merkittävästi; sen pankkien säästöpanot nousevat 129,000,000 dollariin eli \$83 kutakin valtion asukasta kohden, enkä minä usko löytyvän maan päällä missään 1,600,000 ihmistä, jotka olisivat vapaampia köyhyydestä, joitten keskuudessa omaisuus olisi tasaisemmin jaettu, missä elämän mukavuuksista yleisemmin nautittaisiin ja missä tietoisuus, raittius ja hyvä järjestys olisi yleisempää.

Herra J. E. Hurley, Atehison, Topeka ja Santa Fe rautatieyhtiön johtaja antoi hiljan julistuksen, jossa

hän sanoo kieltolain aiheuttaneen suurta hyötyä rautatielle ja sen miehistöille.

Se ei tosin ole saavuttanut varsin täydellisesti menestystä, mutta sitä ei mikään muukaan maailmassa ole tehnyt. Kansanopetus ei ole voinut täydellisesti hävittää lukutaidottomuutta eikä tietämättömyyttä, uskonto ei ole voinut kokonaan parantaa maailmaa, eikä ole kieltolakikaan voinut hävittää kokonaan juoppouspahetta. Mutta yhdenmukaisesti ovat kaikki nämä asiat onnistuvia minun käsittääkseni.

E. W. Hoch,
kuvernööri.

*

Yhdysvaltain entinen senaattori *Carmack* lausuu: Minä uskon että olemme tulleet eroamiskohtaan viina-
valian kanssa Tennesseessä, ja että puolitie-parannus-
ten aika on ohitse. Kapakkaliike on tehnyt syntiä
ylitse armonsa päivän, ja sitä täytyy tästäpuoleen koh-
della parantumattomana pahantekinä yhteiskunnassa.

Milloin tahansa joku liike tulee selvästi todiste-
tuksi vahingolliseksi yleiselle moraalille, yleiselle rau-
halle, terveydelle taikka tavalla tai toisella yleiselle me-
nestykselle, niin tulee sellaisen liikkeen joutua lain
tuomion alaiseksi.

Huomioon otettavia poikkeuksia löytyy, mutta yleisenä sääntönä on, että kapakkaliike on tavannukainen lainrikkoja, joka ei välitä yhä uudistetuista, huomattavista varoituksista. Se näyttää olevan myöskin poliittisten pahennusten keskustana, jollaisena se osoittaa tuhoisaa toimeliaisuutta asettamalla virkoihin ja pitämällä asemissa miehiä, jotka suojelevat sitä ja sen vääryyksiä. Siinä kutsumuksessa täytyy olla jotakin verrattoman turmiollista, joka ei edes oman olemassa-olonsa säilyttämistä varten voi eroittaa itseään rikollisesta kumppanuudesta.

Usein tehdään se mieleton väitös, että väkijuoma-
kaupan hävittämisestä olisi vahingollisia seurauksia
yhteiskunnan menestymiselle. Muutamat väitteet ovat
niin järjelle vastenmielisiä, etteivät ne kaipaa asial-

lista vastaväitettä. Omaisuus on ihmisen järjen ja käden tuotetta ja mikä tahansa heikontaa järjen ja ruumiin toimintakykyä, se on myöskin omaisuuden hävittäjä. Huojuvat, ojassa rypevät haljut eivät lisää mitään yhteiskunnan hyvinvointiin; eivät sitä tee myöskään ne miehet jotka valmistavat sellaisia haljuja.

*

Indianan valtion kuvernööri *Hanly* lausuu eräässä poliittisessa puheessaan puhuessaan kapakkaliikkeestä m. m. seuraavaa: "Olen nähnyt persoonallisesti näiden viimeisten neljän vuoden kuluessa niin paljon tämän liikkeen aiheuttamista paheista; niin paljon omaisuuden tuhlausta, fyysillistä häviötä ja ajatusvoimien tuhoamista, niin paljon kyöneleitä ja sydämen surua, että olen ruvennut katsomaan koko liikettä senlaisena, jota on hallittava lujilla ja vaikuttavilla laeilla.

En vihaa sen harjoittajia mutta vihaan itseään liikkettä, vihaan sitä kaikissa vaiheissaan. Vihaan sitä suvaitsemattomuutensa ja pöyhkeytensä takia. Vihaan sitä teeskenteleväisyytensä, raakuutensa, anastuksenhalunsa ja ilkiän voiton pyyntinsä takia voiton, millä hinnalla tahansa. Minä vihaan sitä poliittisen hallitsevaisuutensa ja turmiollisen vaikutuksensa takia siviili-asioihin. Vihaan sitä sen loppumattomien ponnistusten takia juovuttaa maan äänestäjiä tekemällä yleisistä miehistä raukkoja. Vihaan sitä sen täydellisen lain halveksimisen takia jolla se sääliittä polkee valtion perustuslain pyhyttä. Vihaan sitä sen kuorman takia jonka se sitoo työläisten hartioille, joitten kädet se herpaisee, ja joitten neron se tukahuttaa. Vihaan sitä ihmisten haaksirikkaisuuteen johtajana; köyhienhuoneitten, vankiloitten, hulluinhuoneitten ja juomari-hautojen täyttäjänä. Vihaan sitä kotien hävittäjänä, henkisen ja uskonnollisen elämän tuhoajana ja sydänten musertajana; elämän myrkyttäjänä, katke-roittajana ja vihan kylväjänä. Vihaan sitä sen surun takia, jota se on aiheuttanut ihmiskunnan naisille, joille se on antanut polttavia kyyneliä, murtuneita toiveita, tukahutettuja pyrkimyksiä, puutteita ja huolta.

Vihaan sitä julmuutensa tähden vanhoja ja vai-vaisia kohtaan, ja sen synkän varjon takia jonka se heittää lasten ja kodittomien elämään. Minä vihaan sitä kuten puhtaus vihaa saastaa, kuten totuus vihaa valhetta, kuten vanhurskaus vihaa syntiä, oikeus vääryyttä, vapaus tyrannetta ja sortoa. Vihaan sitä niinkuin Abraham Lincoln vihasi orjuutta. Ja niinkuin hän toisinaan näki profectallisia näkyjä orjuuden poistumisesta ja sen päivän koitosta, jolloin ei aurin-gon paiste eikä sade lankeisi yhdenkään orjan päälle tässä tasavallassa, niin tuntuu minustakin, kuin näkisin sen päivän koiton, jolloin tämä jumalatoimilike on kokonaan lakannut olemasta, jolloin se ei enää löydä yhtäkään turvan paikkaa *Vanhan Kunnian (Old Glory'n)* puhtaitten tähtien suojassa".

*

Kuvernööri *Sanders* Louisianassa lausuu:

"Kieltolaki on toiminut hyvin valtion niissä osissa, joissa kansan mielipide on sen takana. Ja edistyneimmät kaupungit ja kylät ovat ne, joissa kieltolaki on ollut voimassa riittävän ajan osottamaan sen etuisuuk-sia."

*

Kuvernööri *R. B. Glenn*, North Carolinassa, kirjoittaa:

"Minä voin ilmaista teille muutamalla sanalla millä kannalla olen ja mitä tunteita omaan tähän asiaan (väkijuomakysymykseen) nähden. Mikä tahansa onkaan käytökseni ja suuntani ennen ollut, niin olen aina koittanut olla periaatteeni mukainen. Ja nyt sanon tässä, että minä olen polttanut viimeisen sillan takanani ja seison valmiina raittiusjoukkojen kanssa ajaaksemme tämän inhottavan hirviön ihanasta valtiostamme.

Ihmisen täytyy ottaa suoran ja väärinkäsittämättömän aseman, joko oikean taikka väärän, joko hurskauden taikka paheen puolesta, joko onnellisuuden taikka kurjuuden, joko oikeuden taikka sorron puo-

lesta. Mitä minuun tulee, niin olen minä sydämeistäni ja sielustani väkijuomaliikettä vastaan.

Tunnustan teille vapaasti, että minä kolmenkymmenen vuotisen kokemuksen jälkeen lakimiehenä ja yleisenä syyttäjänä olen täydellisesti vakuutettu siitä, että 60 prosenttia rikoksista johtuu suorastaan väkijuomista ja 95 prosenttia seuraa välillisesti niiden nautinnosta. Voimme sellaisen pelottavan järjestelmän suhteen olla horjuvalla kannalla?

“Mutta”, muistuttaa joku, “väkijuomaliikkeestä saatuja rahoja tarvitaan koulujen ylläpitoon”. Mutta minä sanon ettei niitä tarvita. Koulut eivät tarvitse verirahoja. Poistakaamme väkijuomaliike, ja jos tarpeelliseksi näkyy, niin kannattaa valtion hyvinkin kohottaa omaisuus-veroa koulujen kustannusten varalle ja säästää siten poikamme ja tyttäremme.

Te olette kaikki kuulleet sen vanhan valituksen siitä *ettei kieltolaki voi kieltää*, vaan että salakapakoitseminen ja muu lainrikos tulee sen ohella yleiseksi. Kieltolakia voidaan toteuttaa yhtä hyvin kuin muitakin lakeja. Olkoon vain kansan ja erittäinkin kunnan kansalaisten kannatus ja virkamiehistö lain takana. Lähetettäköön lain rikkojat ilman armotta vankiloihin, niin saadaan pian nähdä kieltolaki täydellisesti käytännössä”.

*

Texas'in kuvernööri *T. M. Campbell* lausuu: “Noin 50 täydellisesti kuivista kaunteista ja useat vaalipiirit toisissa ovat tulleet siksi sitten vuoden 1903. Seurauksena on ollut suuri vähennys väkijuomien kulutuksessa ja rikoksien luvussa”.

*

Alabaman kuvernööri *B. B. Comer* kirjoittaa keväällä 1908:

Ennenkuin ryhdyin tehtävääni valtion kuvernöörinä, olin kyllä vahva raittiusmies mutta en lähestulkoonkaan kieltolakimies; uskoin että kieltolain hyödyllisyys valtiolle olisi epäiltävä asia. Mutta vuoden ol-

tuani valtion korkeimpana viranhoitajana olen minä harras kieltolain kannattaja, joksi olen tullut niitten äitien, vaimojen ja lasten välityksellä, jotka ovat käyneet luonani pyytämässä joko armahdusta taikka tuomion toimeenpanemisen lykkäystä rikollisiksi joutuneille pojilleen, puolisoilleen ja isilleen. Usein on äiti tullut virkahuoneeseeni lapsi käsivarrella ja parvi toisia ympärillään ja pyytänyt takaisin miestänsä, joka on joutunut vankilaan juopuneena tehdystä rikoksesta. Ei se ole rikoksen tehnyt itse, joka eniten kärsii, sillä vankilassa pidetään miehestä huolta, mutta hänen uhrinsa, Jumala tietää missä hän on! Ja vaimot, äidit ja orvot, ne ovat ne jotka kärsivät ja näitä kärsimyksiä eivät aiheuta yksistään vankilan asukkaiksi joutuneet, vaan myöskin vapaudessa olevat juomarit, jotka kuluttavat ansionsa juomiin jättäen vaimonsa ja lapsensa puutteeseen ja ilman heille kuuluvaa hoivaa.

Meidän suuremmat kieltolakikaupunkimme: Birmingham, Decatur, Godsden, Huntsville ja Dotham ovat suuressa määrin vähentäneet rikollisten lukua ja me laskemme että kieltolaki tulee muutamissa vuosissa tyhjentämään useat vankiloistamme niitten asukkaista. Ajattelen, että edellämäinittujen tosiasioitten pitäisi riittämään saattamaan kenen inhimillisen olennon tahansa tekemään kaiken voitavansa kieltolain hyväksi. Sitäpaitsi me uskomme valtiolle säästyvän vuotuisesti monta miljoonaa dollaria, jotka tähänasti ovat menneet väkijuomiin.

E. W. Björntén.

Suomen Kieletolaki-anomusten telijöitä 1885 vuoden walttiopäiwillä.

H. A. Granfelt.

Waltistus ja raittiustalo Helsingissä muistettavana Kieletolaki-iltana

Vapauden laulu.

(R. Y. Joululehdestä 1907.)

Nyt kuunnelkaa kuisketta metsän puun!
Se kertovi kesäistä kieltä.
Ja huminoi henkeä vapauden,
Joka kasvattaa ihmismieltä.
Ja herättää henkemme puhtaat haaveet,
Mielestä poistaa himojen aaveet.
Nyt opeta meitä luonto suuri!
Eäole totuuden muuri.

On monta taistoa päällä maan,
On murhetta, surua monta.
Kyynelevirrat sen kertoa ties,
Että monta on onnetonta.
Jos kysymme: missä on surun syy?
Siinä, kun kansamme myrkkyä myy.
Siks' sytytä, Jumala taivainen,
Meihin rakkaus raittiuden!

Oi kuule, sä vanhus harmajahapsi!
Ja kuule sä nuoriso norja!
Tahdotko taistella onnemme eestä,
Vai ootko sä himojen orja?
Ja vieläkö viinojen ääreen jäät,
Vaikka kansan kärsivän, kuolevan näät?
Jos elää tahdot, niin nouse jo!
Kun kerran on alkanut taistelo.

Ei aika viipyä hetkeäkään.
Nyt nostaos kalpas ja lyö!
Vapaus meille on kallehinta,
Sitä ei saa peittää yö.
Jos uskomme hyvään on vahva ja suuri,
Niin pahan vallan murtuvi muuri.
Ja oikeus silloin versoa saa,
Jonka turvissa aatteetkin kohoaa.

Se aate, mi kansamme hengen nostaa,
Se aate on suuri ja pyhä.
Se aate on uskoa vapauden,
Joka kasvaa ja paisuu yhä.
Se versoo keväisten kukkien lailla.
Herkän sydämmen syvillä mailla,
Hengen heelmää kypsytäten,
Varaksi aikojen vastaisten.

Nyt kuulkaa, mitä se kuiskivi
Tuo koivikko valkorinta!
Ja katsokaa, mitenkä värähtelee
Vesien sininen pinta!
Ne kertovat talvesta, myrsky-yöstä,
Puhuvat suuresta elämäntyöstä.
Sitä kuuntele, seuraa ihminen!
Se on oppia taivasten.

Siskot ja veljet, hetki on lyönyt,
Elämän virrat pauhaa.
Himojen orhit korskuen käy,
Ne särkevät syömmen rauhaa.
Nyt nouskaamme taistoon himoja vastaan!
Meit auttaa Jumala taivahastaan!
Ja silloin vapaus kerran koittaa,
Kun kansamme himojen vallan voittaa.

Wiljami Vuokoski.

Piirteitä raittiusliikkeen kehityksestä Keski-ajasta noin vuoteen 1830.

(Sititetty luentona E. A.-M. Seuraksi-seuran 21:n vuosikokouksen yhteydessä
Monesfentissa, Pa., heinäl. 13 p. 1908.)

1. Varhaisempi keski-aika.

Uusi aika oli koittanut kristinuskon murtaessa ne siteet, jotka olivat estäneet sielullisten kyhjien ja inhimillisen vapauden oikeuksiinsa pääsemisestä. Uutta ilmeni, vanhaa särkyi; entiset aatteiden välineet ja muodot väistyiivät uusien parempien tieltä: Kristinuskon „uusi wiini“ oli pantava „uusiin leileihin“. Willit ja raa'at luonnon-kansjat tulevat „uusiksi leileiksi“. Heidän joukossaan näyttelevät tärkeintä osaa germanilaiset heimat. Mitä tiedetään heidän suhteestaan juovuttamiin juomiin? Minkälaisia tapoja he toivat, minkälaisia katsofantokantoja juurruttivat niihin maihin sekä kansoihin, jotka heidän vaikutuksestaan kohosivat keski-aikaisen kristillisyyden ja kulttuurin maalihoiksi?

Eräs jaksalainen tiedemies Daniel antaa esivanhemmistaan ja kansalaisistaan seuraavan arvostelun: germanilaiset ovat aina olleet ja tulevat edelleenkin olemaan juurjuomareita. Tulevaisuuteen nähden älköön tämä ennustuksena toteentuko. Mitä menneisyyteen, tä-

män kansan lapsuuskään tulee, on tuo arvostelu hywin paikallaan. Sillä kuvaufset ja tiedonannot muinaisten germanilaisten elämästä ilmaisevat, että juoppous oli jonkunlaisessa walta-ajemassa heidän keskuudessaan. Wiinin juonnissa tuli kyhjymykseen kestävyys ja miehuus. Sankarillisuus oli siinäkin nähtävänä. Suominen muodosti tärkeän osan seura- ja kokous-elämässä. Paitti warjinaijia juomajuroja, joita usein wietettiin yötä päiwää, pidettiin neuwottelujuominkeja. Tärkeistä asioista jaatettiin keskustella juomapöydässä. Neuwotteluja sekä juhlia pidettiin maljan ääressä sen kierrellessä miehestä mieheen. Päätösten tekeminen — wiijaasti kyllä — jätettiin kuitenkin siksi, kunnes oli päihtymyksestä selwitty.

Juoppouspabe germanilaisissa koki kuitenkin etupäässä miehiä. Miestenkin kesken wain suurmiehet (hallitijjat, heimo- ja sukupäälliköt, sotajat sankarit y. m. s.) woidaan sanoa „suurjuopoksi“. Naiset olivat hywin kohtuullisia. Heillä oli tyhveliäs, reipas ja werrattain raitis elämäntapa terveellisenä wastapainona monen perheenisän toimettomuudelle ja welttoudelle, mikä juoppoutta seurasi. Germanilainen köyhälistö ei myöskään ollut suurestikaan juoppouspabeen wallasja. Se eli yleensä niukasti ja luonnonomaisen raittiisti. Wäkewät juomat eivät olleet nykyiseen tapaan yhtämittäjensä käyttötawarana. Ei ollut wallitsemata juomahimoa rahwaassa. Perinnöllinen taipuiisuus ja juoppouden turmeus ei niinkään häwittäwänä mennyt jälkeläisiin. — Naisen ja niin sanoaksemme köyhälistön werrattain wäihäinen wälijuomien käyttäminen selittääkin suureksi osaksi sen tosiasian, että germanilaiset kansjat owat luoneet niin wimakkaan myöhäisemmän yhteiskunta- ja siwistyselämän itsellensä. Wielä tulee huomioon ottaa, että ylimyspiirienkin juowuttawa wälijuomien käyttäminen ra-

joittuu ylipään juhla-, kokous- ja wäkirikkaisiin seurustelutilaisuuksiin.

Varoittawia ääniä, jos kohta satumaisesta puolihamarästä, kuuluu siellä täällä germanilaisten wanhemmassa historiassa wallittjewaa juoppoutta vastaan. Sellaisia ilmenee saksalaisten muinaiskirjallisuudessa sekä pohjoisten germanien kansanlauluissa ja jaduissa. Niinpä tanskalainen muinaistaru kertoo, että eräs kuningas Snö kielsi alamailultaan oluen juonnin. Kieltoa kuitenkin wiekkaasti kierrettiin: valmistettiin olut-joppaa, jota kauhalla „syötiin“; toiset taas tekivät leipä-olutta ja „jöivät itsensä täyteen“. Islantilaisen S o v a m a l kertoo:

„Ei ole olut niin hywä ihmiswulle, kuin sen olewan kerrotaan. Mitä enemmän juot, sen vähemmän tiedät, minne sun älysi kienjä ottaa“.

Kertoopa Cesar iwewien sukuheimon kokonaan kielkäneen wiinin maahan tuonnin.

Kristinusko, lewitesjään nuorten germaanienseskuudessa, sijälji itsessjään pyrkimysen kohtuullisuuteen jopa ehdottomuuteenkin kaikkialla, misjä wälijuomat wäärinkäytön kautta wahinkoa tuottiwat. Paganallisia juomatapoja ja irstaisia juominkesja se ankarasti wastusti, asettuen kielteisjelle jopa tuomitsjewallekin kannalle: Älkäätk juopuko; älä anna weljellesi pahennusta; ei juomarin pidä Sumalan waltakuntaa perimän. Wiin kuuluwat sen jyrkät periaatteet. Seurakunnat eivät kuitenkaan woineet toteuttaa raittiuden ja ehdottomuuden aatteita niinkuin olisi ollut toiwottawa. Ohihan ewankeliumi kyllä „Sumalan woima“ woittamaan juoppouspaheenkin. Mutta ihmiset, kirkon jäsenten enjimmäisjään, eivät kyllin innokkaasti tuota woimaa juuri tuohon iarkotukseen käntäneet. Kirkon sijäijin aines ei

niinkään uskollisjesti pyrkinyt säilyttämään Mestarin teroittamaa suolawoimaa. Sanan saarnaajat eivät läheskään aina olleet raittiudessa esikuwiksi kelpaawia. Meinen kirkon maallistuminen usein, jamaasja suhteessa kun se lewitti waiikutustaankin, johti helposti juopumisen suwaitsemaisuuteen, kun wielä lisäksi ympäröiwästä pakanamaailmasta uhtasi alituinen waara pahentawista tawoista elämän ja raittisuontoisen uskonelämän heikontumisjeksi.

Meensjä woidaan kyllä sanoa, että kristinusko, kohdatesjaan nuoret Europan kulttuurikansat, waiikuti näisjä suurempaa kohtuullisuutta wälijuomien käyttämiseen nähden. Mutta toisaalta täytyy myöntää, että sen etuwartiat ainakin paikotellen eivät ainoastaan antaneet perään raamatun sanan asettamista welwoitukseista, waan myös tekivät itsensä syyllisjiksi juoppouden enenemisjeksi. Niinpä kerrotaan, että enjimmäiset lähetsjystöntekijät olisjivat panneet alulle wiiniwiljelyksen Rheinin ja Mofelin warjilla.

Kuitenkin esiintyy aikaisjemmaalla keski-ajalla yksjithijä henkilöitä tai liikkeitä, lähteneenä kirkon piiristä, jotka pyrkivät kohtuullisuuteen, jopa ehdottomaan raittiuteen. Kieltäyhmisjarrastukset omat huomattawisja warjinkin laffoliikkeisjä, jotka teroittawat elämän kristillisjyhyden tarpeellisuutta, jota eivät sano löytäwänsjä kirkon piirisjä. Noin vuonna 700 j. Kr. esiintyi eräs Adalbert-niminen, uskonnollisessa toiminnassa hywinkin huomattawa henkilö, jonka kannattajat noudattawat ja tahtawat toteuttaa tawallista ankarampaa siwehs-oppia. Se kieltäyhjivät tähdellisjesti wiinistäkin. Samoin itämailta alkunsa juurtaneet gnostikot ja manikealaiset omat europalaisessa maailmasjain uskollisja kieltäyhmis-aatteilleen.

2. Muhamettilaisuus ja myöhäisempi keski-aika.

Noin vuonna 600 esiintynyt muhamettilaisuus muodostaa huomattavan käänteen raittiussuunnan historian jaksana samalla keski-ajan tässä suhteessa kahteen puoliskoon. Tämä uskonnollinen liike on yhdestä puolen katsottuna absolutismia toteuttava ja teroittava raittiussuunnan liike. Sen perustaja Muhammed (kuoli Medinassa Arabiassa w. 632) oli itse kokonaan raitis. Hänen oppi-koelmaansa Korani sisältää useassa kohdassa väkijoumista vastaan tähdättyjä lausuntoja. Mainittakoon niistä tärkein: „O, te jotka uskotte! Wiini ja uhkapeli ovat ainoastaan kauhistuksia ollen kotoisin Saatanasta. Pitäkää sentähden itsenne kaukana sellaisesta, että olisitte onnellisia. Saatana tahtoo wiinin ja pelin kautta vain synnyttää vihollisuutta teidän välillänne ja estää teitä Allahin (ainoan Jumalan) palveluksesta sekä rukouksesta“.

Muhamedin ensimmäiset oppilaat olivat innokkaita absolutisteja. Yksi heistä Othman Ibn Mozun on lausunut: „Ottaisinko juomaa, joka riistää minulta järjen ja saattaa minut niiden iwan alaiseksi, joita hallitsen“. Myöskin voidaan sanoa, että harvoin on mikään väkijoumakielto saanut niin omantunnonarkeaa noudattajajoukkoa, kun Muhamedin Koranissa annettu. Tuo uskonnollinen määräys muodostui ennen pitkää kansanomaisesti tavaksi luoden sittemmin wakaantuneen raittiuskatsantokannan. Harvinaista on, että oikeuskokoinen islamilainen rikkoo tuon uskonnolliskansanomaisen tavan. Onnellinen kansakunta, joka aatteen voimasta on niin näennäisen helposti kohonnut ehdottoman raittiuden toteuttamiseen!

Suomioon otettavia ovat vielä ne syht, jotka isla-

min opissa raittiuden määräävät. Ne eivät juuru niinkään uskontokäsitteisiin. Eihän Muhamedin oppi sisällä asketismia. Päinvastoin on sen kannattajilla paratiisi-aate, joka sallii aistillisia nautintoja runsaasti. Muhammed käytännöllisenä liikemiehenä, kulkien kauppa-asioilla eri maissa, kiinnitti huomionsa ennen kaikkea eri uskontojen käytännölliseen hyötypuoleen. Niin hän oivali esim. sen suuren hyödyn, mikä oli seurauksena intialaisten siiveysjäännöstä: ei sinun pidä juoman juomitusjuomia. Katsa jäädyntymiseen käytännössä juurinta mahdollista hyötyä tuottavaan elämäntapaan on näin ollen määräävä näin vaikuttimena islamilaisen väkijoumakieltoja.

Muhamettilaisuus, saaneena jakanijaa m. m. pyhästä maasta Palestinasja, synnytti tavallaan niin sanotut ristiretket myöhäisemmällä keski-ajalla. Ristiretkien johdosta muuttui Europan kulttuurielämä suuresti. Muun muassa syntyi ritarikunta, monenmoisia weljessseuroja ja samannimisten eri tarkoitustensa warten perustettuja yhdistyksiä. Minakin aluksi ja paikotellen tarkoitivat ammattikunta- ja yhdistyssiäjännöt juoppouspaheen rajoittamisesta ja teroittivat kohtuutta. Myöhäisemmän raittiussuunnan ihania esikuvia tavataan esim. Temppeherrojen ja Johanneksen ritarikunnissa. Mutta toisaalta vaikuttivat monet kukoistavien ja warallisten kaupunkien „weljesten“ seurat juoppouden edistämiseksi. Sääntönmäinen yhdistys-elämä johti monin paikoin sääntönmäiseen juoppotele-elämään. Usein kokoonnuttiin iltaiisiin ja yöllisiin neuvotteluihin „weljestunnan“ asioista pohtimaan. Saarella kulkui kädestä käteen pitkien pöytien ympärillä. Suotiin taitawasti ja kohteliaisuuden vaatimuksia noudattaen. Näin syntyi sitomia juomata-

poja, seurun jäsenille hywinikin harmillisia. Täytyi näet jäännöillä siivistellä ja määrätellä noita niin tarpeelliseksi käyneitä seurajuominteja. Ja kun käytännössä jaa-tiin kokea kohtuuden nauttimisen kohtuuttomuuksia, jaa-tiin määsää ainaisia oppirahoja „gillen“ kasjaan.

Ennen pitkää yhdistys-elämän juomafokoukset tuli-wat melkein yhtä kurjiksi, kuin wanhan-ajan Bacchus-juhlat roomalais-kreikkalaisessa mailmasja. Reski-ajan loppupuoli muodostaakin syntän jakson raittiusliikkeen historiaassa, ja elämä oli sen mukaista. Kuljeskelewat koululaiset lisäsiwät vielä juoppouden surkeutta sepitel-len ylistyslauluja wiinille. Ainoastaan muutama was-tustawa ääni kuului pyrkien hiljentämään meluisaa juo-marielämää. Sellainen huutawan-ääni oli m. m. ita-lialainen pyhimys Franciscus Assisilainen, kuollut w. 1226.

Sijäksi vielä tisleeratut wäkijuomat tuliwat Euro-pasja käytäntöön tänä aikana. 12-sataluvulla kerrotaan nim. ranskalaisen lääkärin nimeltä Arnoldus de Villanowa woineen eroittaa wiinistä spriitä. Reijintö ei ol-lut uusi: Arabiaassa oliwat lääkärit jo n. 300 vuotta en-nen tislaustaitoa käyttäneet. Arnolduksen oppilas Ray-mundus Sullus mainitaan ensimmäisenä puhtaan alko-holin eurooppalaisena valmistajana. Tunnettua on, kuinka tuo tavallinen mitä juurinta syjillistä tuhoa tuottawa tislattu juoma, wiina, noin 2 sataa vuotta kulki wäärällä nimellä: aqua witae, elämän wesi.

3 Uskonpuhdistuksen aikakausi.

Lutheruksen kanta raittiuskysymyksessä on yleensä tunnettukin. Se on vapaa, meidän mielestämme liian-wapaa. Kuulu on hänen lauseensa: „Jos Sumala on woinut luoda juuria kauniita hantia ja kauniita rei-

niläistä wiiniä, niin woin minäkin sellaista syödä ja juoda“, ja „Sumala ei ota pahaksi sen sitä, että minä toi-sinaan otan itselleni aimo siemauksen — — janofoon mailma mitä tahansa“. Hänellä on siis parhaimmasja tapauksessa wain kohtuuden kanta. Mutta Lutheruksen juhdetta wäkijuomiin armosteltaessa tulee ottaa huomioon muutamia tosi-asioita. Hän usein jou-tui lausunnoissaan yksipuolisuuteen taistellessaan nurjaa munkkilaiden siweys-oppia vastaan, jotka oliwat wärentäneet ewankeelisen wapauden eläen itsکیدutuksen ja lakiorjuuden wallitsemana. Hän en ai-kanaan ei ollut mitään raittius toimintaa nykyisessä mie-lessä. Niin hänkin oli yleisen mielipiteen, tawan ja tie-tämättömyyden vaikutuksen alaisena. Ei Lutherus näin ollen anna liikkeelle ehdottoman raittiuden leimaa. On hän toisaalta hawainnut yhteiskuntawaaran piilewän juomapahessa; sitä osottaa hänen lauseensa: „Hän, joka keksi oluen, oli onnettomuus Sakalle“.

Protestantis-reformeeratun kirkkokunnan perusta-jien tiedämme sitawastoin olleen absolutismin taipuisia. Tämä on yhteydessä heidän pyrkimystensä kansja toteut-taa ankaraa, jopa asketisminkin menewää siweyttä.

Sellaisia ehdottomuuden ystäviä mainittakoon Zwingli, Calvin ja wainkin Englannin uskonpuhdis-taja John Knox (kuollut w. 1572), jonka tiedetään olleen absolutisti. Ja waiikka historia ei tiedäkään mainita Ranskan ja Sweitsin uskonpuhdistajain persoonallijesta raittiudesta, on kuitenkin kieltäytymis-aate, heidän pe-rustamistaan uskonjuunnista lähteneenä, vaikuttanut paljon ja ollut pohjana jille jättiläisraittiusliikkeelle, mikä sittemmin on toimintaan puhjennut puritaanijissa ja reformeeratuissa maisja wainkin Pohjois-Ameri-kaassa ja Englannissa.

Mitään järjestettyä raittiustyötä ei uskonpuhdistuksen aikausi vielä saattanut tuottaa. Kuitenkin ollaan protestanttijissa jeuduissa monesja kohdin werrattain innoffaassa tilapäisessä raittiustoiminnassa. Tiedonannot 15-jataluvulta kertovat, että papit ahkerasti saarnasivat juoppouspahetta vastaan. Tämä tietysti lähti enemmän hurstiaan elämän innosta kuin taloudellisten tai fyysillisten waurioiden siilmälläpitämisestä. Warjinkin reformeeratut saarnaajat kiwailimat raittiuden puolesta, ja luterilaisetkin etenkin Pohjois-Saksassa.

Tänä aikana, 15-jataluvulla, aletaan myös painattaa ja yleisön keskuuteen lewittää ensimmäisiä raittiuskirjasia. Nämä ovat luonnollisesti wain wähäisiä traktaatteja, lehtijä, jotka törkeintä juoppous-elämää wastustawat ja huomattawimpia alkoholin wahingollisuuksia paljastawat.

Enjminen tällainen raittiislehtinen on sajakki kirjoitettu. Tekijän nimi ei ole säilynyt. Sen nimenä on: „Suoppoja vastaan“. Kirjanen on laadittu keskustelun muotoon, jossa juomari asetetaan menettelynsä puolustamaan. Ruotjin ensimmäinen luterilainen arkkipiispa Lauri Pietarinpoika käänsi kirjan ruotjiksi w. 1558. Toinen niinkään sajalaisista alkuperää olewa raittiuskirjoitus on kirkkoherra Mattheus Fridericus'en tekemä: „Radotus ja juoppouden perfele eli kristillinen sangen hyödyllinen kirjotelma juoppoutta vastaan hnnä myötäliitetty historiallisesti toji kertomus kauheasta lähetyskirjeestä, jonka pahat henget helwetistä lähettäneet owat — — —“.

Sallitsijoista mainittakoon warjinkin kaksi tänä aikana raittiutta suojuwina ja edistäwinä. Saksan keisari Maximilian laati muutamia määräyksiä juoppouden kufistamiseksi. Nämä julaiettiin Trierin waltiopäiwillä w.

1512. Ruotjin kuningas Rustaa Waasa koetti jäästämäisyyden ja taloudellisen hywinwoinnin kannalta rajoittaa wiinan tuhoa tuottawaa käyttämistä Niinpä hän eräässä tilaisuudessa, kun sotilaat ryntäsivät wiinwarastoon jaaden talonpojat vastaan, esiintyhy wiinitynnhrien särkijänä lausuen: „Tahdon kernaamin nähdä wiinin ja jinan maassa wirtaawan kuin kanjani weren“.

Suomattawampi raittiuden ystäwä on kuitenkin 15-jataluvun lopulla Ruotjin silloinen arkkipiispa Abraham Angermannus. Wuonna 1596 hän toimeenpani piispantarkastuksia maassa ajakasten siweellistä tilaa silmällä pitäen. Silloin ilmeni, että juoppous oli huutawana yhtinä, kirkkojen wieresjäkin oli kapakoita, ja kirkkomailta pidettiin tappeluja. Piispa menetteli matkoiltaan ankarasti. Pahimmat juopot ja mellastelijat saiwat witjoja; liewempia rangastuksia, joista tavallinen oli waleleminen kylmällä wedellä, oli myös käytännössä aina waroitukseen asti. Oluen myynti kirkkojen luona kiellettiin ankarasti kirkkojen julkemien ja kirkollisten tehtäwien laffauttamien uhalla. Talonpojat nousiwat piispaa vastaan ajekädesjäkin, mutta tällä oli aina wahwa matkaseura ja ylempi papisto puolellansa. Ruotjin reformaattoirit ja papit 15-jataluvulla owatkin yleensä ankarampia wäkijuomiin nähden kuin itse Lutherus.

Uskonpuhdistus-aikakauden yleinen suhde raittiuskysymykseen woidaan lausua seuraawaan tapaan: Törkeämpi kohtuuttomuus ja juoppous silmiinpiistäwissä muodoisja oli uskonpuhdistusjaarnejien nuhtelun alajena, mutta yleensä alkoholiwitoisja juomia juwaittiin mieläpä luterilaisessa teologiasja puolustettiin; reformeerattu suunta taas warjinkin Englannin presbyterianismi oli ankarampi suojuen paremmin kieltäytymistä.

4. 16-sataluvun raittiusriennot.

16-sataluku on ensi luokan juopotteluaifoja. Meinen katfantokanta on juomutusjuomien puolella. Ne ovat oivallisia seura-elämässä ja ilon sekä hilpeuden tarpeellisia välineitä. Ruotjin kuningas Kaarle XI esim. piti juuret juomapidot Upsalassa 1693 uskonpuhdistuksen wakaantumisen 100-wuotisjuhlanä. Wenäjä oli palowiinan luwattu maa. Ruotjisja ja Saksassa „harjoitettiin juoppoudesta“. Suomen taito oli arwossa; Wenäjällä joivat sekä talonpojat että herrat, jotka eivät tienneet mistään rajoista. Englanti on täällä ajalla kuuluolnen paljoudesta.

Erityisiä raittiusrientoja emme tapaa tänä aikana enemppä kuin ennenkään. Päin vastoin oli vähemmän raittiusmieltä, kuin edellisinä aikoina. Pappien saarnat, lääkärien terweushoidolliset kirjat sekä muutamissa maisja heifot alotteet lailla rajoittaa mallitsemaa pahetta ovat pääasiasja lähteet, mistä saa walaitusta 1600-luvun raittiusharrastukseen. Niinpä Cellen superintendentti, John Arndt († 1621), sepitti uskonnollisessa innoissa kirkkorukouksen: „Rukous kohtuullisesta raittudesta“. Muutamia yksityisiä raittiuskirjotuksia ilmestyy eri uskontokunnissa, mutta paljo vähemmän kuin seuraawana aikajaksana. — Eras lääkäri Colerus kirjotti Economianimisen kirjajen, jossa ylistettiin wiinan parannuswoimaa ja ilon antamista. Oli toisaalta kuitenkin muutamia lääkäreitä, jotka jyrkästi wastustiwatkin wälijuomia. Samoin yksityisiä henkilöitä esim. Englannin kuningas Jacob I († 1625), joka kirjotti m. m. tupakkaa vastaan. Hän ei kuitenkaan persoonallisesti ollut absoluutisti enemppä kuin waltiollinen wastustajansa Oliver Cromwell, joka tämän ankarana puritanina wastusti juoppouspa-

hetta ja pyrki lain tietä sitä poistamaan. Puritanipuolue oli hywin wahwa 1650 tienoilla Englannissa, ja siitä nousi yksi ja toinen raittisuuden ystäwä. Filosofi John Locke († 1704) kirjotti kieltäytymisen puolesta ja koetti käytännössä parantaa juoppoja. Spener ja Francke, pietismin johtomiehet, suosiwat ja edistiwät raittuttakin.

Mikäisin huomataan Euroopassa lainlaadinnan työkentelewan wälijuomakysymyksen kanssa. Lakimääräykset olivat alussa hywin horjuwia ja wajanaisia. Mainitaan wain arwoikkaamat yritykset. W. 1524 antoi Sessenin maakreimi Filip palowiinattellon, samoin Rusktaa Waassa Ruotjisja 1555; Rusktaa II Adolf antoi w. 1622 kapakka- ja kestikiwarilain, joka kielsi palowiinan polton ja werotti kallisti wiinin. Ranskassa myhönnettiin ainoastaan määrättyillä ehdoilla wiinanmyynti wuofien 1659 ja 1674 asetuksilla ja pannaan werolliseksi 1680. Olut weroitetaan Ranskassa ensi kerran 1625, Böhmissä 1627. Englannin kuuluija pitkä parlamentti weroitti niinkään muutamia wälijuomia.

5. Walistus-aikakausi ja sen raittiusharrastukset.

Serääwä walistus ja luonnon-tutkimus tuottawat uusia opetuksia alkoholin luonteesta ja wälijuomain tuhoijista wäikutuksista. Edellisen ajan jäädytön nautinto-elämä wäikutti myös. Sen synkät muistot herättiwät tuntuwaa reaktionia eli wastamieltä juoppouspahetta kohtaan.

Pappien huomio erittäin kääntyi raittiuskysymykseen. Olihan walistus-aikana ylipäänsä kaikki otettava hyödyn kannalta. Ilmestyy m. m. eräs saarnatkoelma, jossa on useita raittiussaarnoja (Gottlieb Cobern mainitaan sen tekijäksi).

Rationalististen pyrkimysten ohella huomataan myös pietistien raittiustoiminta. Kirkon ulkopuolella olemat lahkot: herrnhuutit, innoitetut weljet ja kweeffarit, ovat niinkään toiminnassa juoppoutta vastaan. Heidän kaikkien alkuaikafutus lankeaa noin vuoteen 1700. Jos eivät itse olleekkaan ehdottomasti raittiita, edistivät sitä suuresti toiminnallaan ja vaativat juoppouden lopettamista. Warjinkin kweeffarit, joista osa kantoi nimeä „kuivat“, harrastivat kieltäytymistä erityisesti.

Metodismin perustaja John Wesley oli itse absoluuttinen, ja hänen liikkeenä tuli paljon vaikuttamaan elämän raitistuttamiseksi. Hänen laatimansa konstitutioni teroittaa monin kohdin raittiutta esim.: „Rajomme senwuoksi wapaehdoisen ja täydellisen kieltäytymisen juomutawista juomista warmaksi pohjaksi perjoonalliselleg raittiudelle ja lakielion julistamisen sellaisen juomien poistamiseksi pidämme lainlaatian melwollisuutena“.

Ulkopuolella kirkollisia ja kristillisiä on joukko filosofoja sekä moralisteja, jotka kiinnittävät huomionsa väkijuomakäytöshyönteeseen. Niistä mainittakoon ranskal. J. S. Rousseau, skotlantilainen G. Cheyne, ruotjalainen C. v. Linné, joka luennoisissaan terveellisestä elämänjärjestyksestä 1742 lausui monta perustawaa ajatusta alkoholikäytöshyönteessä. Linné lausui myöskin jo tieteen tuomion palowiinain yli. Samoin on hallitsijan Kaarle XII:n merkitys ja kanta huomattawa raittiussajassa. Nuorena hän otti osaa hurjiin juomaseuroihin, mutta wanhempansa on hän ankara absoluuttinen († 1708). Hän ensinnä koko waltakuntaan katsoen on antanut täydellisen kieltolain palowiinalle w. 1709, joka ei kauan kyllä kestänyt käytännössä wapaana aikana. Kieltolakiehdotuksia tehtiin useita Ruotjisssa warjinkin. Useat pyrkivät wain rajoittamaan ja hiljentämään pahetta, mikä koitui

juoppoudesta. Paraiten onnistuneita on kieltö, joka oli woinassa w. 1756—1760. Hywin tyypillinen sellaisista määräyksistä on Fredrik I:n antama 1733. Rajoittawia määräyksiä koetettiin toteuttaa myös Saksassa, Englannissa ja Ranskassa. Nämä määräykset tarkoittawat rikoksellisten rankaijua ja juoppouden tuomaa hillittömän elämän rajoittamista, wiinan, oluen ja wiinin myynnin rajoittamista tai weroittamista. Niistä sittemmin kehittyi yhä tarkempi ja tehokkaampi lakijärjestelmä, joka raittiustyön tukemana koettaa parhaan mukaan juomaliikettä supistaa.

6. Nykyisen organisoeratun raittiustuomun walmistawat henkilöt ja heidän toimintansa.

17-jataluwun lopulla tapahtuu suurta sosiaalista ja poliittista uudistusta. Suurimpia niistä ovat Ranskan waltakumous ja Amerikan wapaawaltioiden erottautuminen Englannista.

Edellisen toimeenpanijat eivät huomanneet niinkään alkoholin poistamisen tarpeellisuutta, mutta sen paremmin jälkimäiset. Miehet, jotka perustiwat Amerikan Yhdyswaltain liiton, oliwat periaatteiltaan ankaran puritanisia. Se boikottiwat jonkun aikaa m. m. teetä. Miksei heidän intonsa olisi wäkijuomia kokonaan poistanut, mutta niiden käyttö oli fiksi pieni puritanien kesken etteivät herättäneet niinkään suurta huomiota.

Ennakkaita täydellisen raittiuden ystäviä owat Amerikan Yhdyswaltain alkuhistoriasa mainitut kuuluisat miehet esim. Benjamin Franklin ja Thomas Jefferson. Edellinen oli wapaustaistelijä korkeissa wiroissa, jälkimmäinen on palwellyt Yhdistettain 3:tena presidenttinä. Hän piti auttamattomana pahana että waltion wirokallijat owat juomareita. Suopot olisi saatawa wiroista pois.

Tällaiset henkilöt valmistivat raittiudelle kiitolista alaa. Sen vuoksi se saattoi kohta tämän jälkeen hyvällä menestyksellä Amerikassa juurtua ja lewitä.

Saksassa lääkäri C. W. Gufeland kirjoitti kirjan: „Makrobiatik“ eli taito pidentää elämää. Kirja lewiji nopeasti. Siinä lausuttiin ja terotettiin: wäkiuomat lyhentävät elämää, jäntävät waltion ja yhteiskunnan perusteita, pienetkin määrät wai kuttawat pahasti ja synnyttävät himon. Oivat lauseet 100 vuotta sitte! G. kirjoitti myös „Palowiinan myrkyllisyydestä“ (ilme styi 1802). Siinä hän tieteen tarkkuudella selittää myrkyhjen, alkoholin ominaisuutta ja wai kutusta sekä tuo mitsee ankarasti wiinan.

Ei rahwas woinut kumminkaan käjittää wiinan suurta waaraa, ja juoppous rehoitti edelleen. G:n kirjat wai kuttivat kuitenkin sen, että kuningas antoi palowiina edittin 1803. Se oli kiertokirje konsistoreille, jotka sitä lewittiwät; ei auttanut pitkästä eikä laajalle tämäkään toimenpide. Myös Dresdenin terwekslautakunta lähetti rahwaalle kirjasen w. 1796: Sulistus palowiinan tuhoi sista wai kutuksista terweyteen ja sielunwoimiin.

Saksassa siis alkoivat filmät aueta wäkiuomien tuholle. Erittäin ihailtava on Saksan hallitsija Fredrik Suuri († 1786). Hän wihasi juoppoutta enemmän kuin mitään muuta pahetta.

Raittiuskirjasia ilmenee 1800 tienoilla suuret määrät Saksassa, Englannissa ja Ranskasjakin sekä Pohjois Amerikassa (W. Ruskh).

Raittiussliikkeen organiseeraus Amerikassa.

Etupäässä tohtori Benjamin Ruskhin kirjoitus: Tutkimus wäkiuomien wai kutuksesta ihmisen ruumiiseen ja

sieluun, muokkasi mielialaa siinä määrässä, että w. 1808 perustettiin ensimmäinen tunnettu amerikalainen r-seura New Yorkin waltiossa Moreaun kaupngissa. Silloin 43 miestä sitoutui noudattamaan abjolutismia ja olemaan muille tarjoomatta wäkiuomia. Seura wai kutti wuoteen 1822, siis 14 wuotta, saaruttamatta juuri merkittäwiä tuloksia.

W. 1813 syntyi Bostonissa: „Massachusett'in liitto juoppouden ehkäisemiseksi“. Tämä oli jonkunlainen koku tuuden seura. Grehtyi, ei woinut mitään oleellista saaruttua, jota woi toksi woi si kutsua. Kokemus oioitti, että pitää ottaa täyji askel. Sentähden syntyi kin w. 1826 Bostonissa abjolutismin periaatteella „Amerikalainen raittiuss seura“. Sen jäsenet sitoutuivat toteuttamaan neljää tärkeätä perusmäärettä:

- 1) olemaan itse käyttämättä wäkiuomia paitji lääteenä.
- 2) kieltämään niiden käyttäminen kodissaan.
- 3) olemaan antamatta niitä toijelle.
- 4) kaitin woimin työskentelemään niiden lopettamiseksi.

Tämä seura muodosti alun ja malliyhdistyksen Amerikan ja koko siivistyneen maailman raittiussyhdistyksille sittemmin. Sen peruskirjelmästä, säännöistä, sanomalehdistä, siwuyhdistyksistä ja suunnattoman nopeasta edistymisestä woi si pitää erityijiä esitelmiä. Samoin seuran lähettämä „Ranskaliskiertokirje kaikille perheen ijille Yhdyswalloissa“ on merkillinen käjittäen 20 oltawisiwua. Siinä oiotetaan pontewasti wäkiuomien turmiollisuus, wedotaan wanhemman welwollisuuteen pelastaa lapsensa ja kehotetaan nythymään raittiussriweihin. Kiertokirjeellä oli tawaton menekki. Yksin New

Yorkin valtion raittiusyhdistys painatti sitä 300,000 kappaletta. „Amerikan raittiusseura“ työskenteli juuremmoisella menestyksellä. Sillä oli wirkeitä ja oppineita tykijä; se käytti wireää agitaktionia wihollista vastaan. W. 1833 se pani toimeen yleisen raittiuskonwentin. Tämä ensimmäinen raittiuskongressi kokoontui Philadelphiasja 24 p. maaliskuuta w. 1833. Siihen otti osaa n. 400 edustajaa 21:stä waltioista; wain 3:sta waltioista jäätin pois. Konwentti kesti 3 päivää. Se hymäkyhi niin sanotun resulotionin 28 momentissa, joissa oli monta uutta hyödyllistä näkökohtaa tarkottaen raittiusliikkeen edistymistä. Resulotionin allekirjoittivat:

James Madison, Andrew Jackson ja John Adams. Wiimemainittu oli silloinen Yhdyswaltain presidentti, toijet olivat entisiä presidenttejä. Nimet painoivat luonnollisesti paljon.

Raittiusliikkeen organiseraus Englannissa.

Yhtens Amerikan kansja, jama fieli ja raittiuskirjalijjuus walmistiwat Englannissa toimiwaa raittiusliikettä. Elokuussa 1829 pastori George Carr perusti ensimmäisen raittiusyhdistyksen Etelä-Skottlannissa. Samoihin aikoihin kolme kuuluisaa pappismiestä Edgar, Coof ja Morgan lewittiwät sanomalehdistöissä innoittawaa agitationia: perustettakoon kaikille raittiusyhdistyksiä ja liitettäköön niihin. Seuraus oli ilahduttawa. Seuraawana vuonna merkittiin 60 perustettua seura, joiden jäsenmäärä lähenteli 4,000.

Skottlannissa perusti rauhantuomari M. Dunlop raittiusseuran, enjim. w. 1829. Se kaswoi pian juurekji pääyhdistyksekji Skottlannissa lufien jo 1831 278 erikoista paikallisseuraa, joihin kuului 44,026 jä-

sentä. Hywä ennätys neljässä wuodessa! — Raittiuswäen ja seurojen nopeaa kaswamista kuuwaa seuraawa: Eras kauppias S. Forbes perusti raittiusyhdistykfen w. 1830, johon yhtyi 9 henkeä; saman vuoden lopussa kuului tähän yhdistykseen 30 alayhdistystä, joissa oli noin 9,000 jäsentä.

Wielä suuremman merkityksen tuli saamaan erään Collius'in toimesta alotettu „Brittiläinen ja ulkomainen raittiusseura“ perustettu 24 p:wä kesäkuuta 1831. Ensimmäisenä vuonna perustamisen jälkeen yhdisti se itseensä 95 paikallisyhdistystä, joiden jäsenluku oli 53,433. Rau-niita numeroita ehdottoman raittiuden palveluksessa!

Tämä lyhyt historiallinen silmäys warjinaisen järjestetyn raittius työn aloitteisiin Amerikassa ja Englannissa olkoon jonkinlaisena johdantona siwistyneen mailman warjinkin Europan nykijempisiin yhä enemmän järjestetyn ja keskittywiin raittiusliikkeisiin. Raittiusliikkeen historialliset ainekset owat wiime wuosijadan loppupuoliskolla juunnattomasti lisääntyneet ja ne lisääntywät nykyaan päivä päivästä yhä enenewässä juhteessaja. Toimivan ja järjestetyn raittiusliikkeen historia ulottuukin wain noin 80 vuotta ajassa taaksepäin. Mikä waiherikas aika raittiuskansjalle, kuinka laaja ja tapauksista rikas olii yhtenäinen raittiushistoria tältä ajalta! Opettaahan historia meille paljon. Omasja elämäsjämmekin on monta piirrettä wain yhä ferrattawaa tapausten ja ihmis-elämän historiaa. Toiwon tämänkin kattelman raittiusliikkeen yleishistorialliselta alalta tulewan hyödykji ja opikji monelle raittiuden ystävälle, joka haluaa saada walaiwusta aatteelleen joka puolelta sekä lisätä intoa ja warmuutta käytännöllisessä raittius työssä.

Aatteen sota.

Kirjoittanut EERO ALPI.

Lausuttu Koiton 25 vuosijuhlassa.

Itku, käypä yli maiden,
mielet painaa, masentaa,
tuskan, murheen, huolen huuto
silvät kyynelihin saa.

Huuto joukkoin tuhansitten,
itku inha miljoonain
kuulunut on kauan, kauan,
ja se kuuluu aina vain.

Miksi itkee kansan laumat,
miks' ne hiljaa vaikertaa?
onhan mailma niin kaunis,
tuoksuu luonnon yrttimaa.

Onhan tähdet taivahalla,
jotka tulta tuikuttaa,
valon, lämmön auringolta
saapi kukoistava maa!

Hurmaa korkeet luonnon tai'at,
sadunkauniit, suuret niin.
Ihmisnero, järjen lento
tähtää kauas taivaisiin!

Mitä vaadit ihmislapsi,
mitä muuta toivotkaan,
minne tahdot suurempahan,
kauniimpahan onnelaan?

Miksi itket, ihmislapsi,
joukot, mistä murhe tuo?
Rikkautta elon ilon
eikö maailma teille suo?

Eikö luonnon valtaherra,
suojaaja, holhoo lapsiaan,
vaiko luonnon antimihän
eikö tyydy lapset maan?

Vaiko sorron mahti musta,
kiertää, ruoskii, maahan lyö,
vaiko pedot riistat haaskaa,
repii, riistää, raastaa syö?

Kiro kurja maita kiertää,
kulkee kammon kuningas,
orjaksensa kahleisiin
heikot heittää valtias.

Suur' on hällä sotajoukko.
Se on lauma mahtajain,
jotka kansan voimat kiskoo,
jotka kokoo kultaa vain.

Lupaa loiston, iki-ilon
viinin, riemun herra tuo.
Heikot taipuu, vaipuu, kunnes
kahlit heidät myrkkyvuo.

Raudoissansa raskahissa
itkee orjat itseään.
Vaimot itkee miehiänsä,
lapset itkee isiään.

Hätähuudot mailman täyttää,
mailman inhan, itsekkään!
Vaan ei sula, vain ei murru
myrkyttäjäin sydänjää.

Vaunuissansa loistokkaana
kiron herra kulkee vain,
kilitellen kultiansa
seuraa joukot sotilain.

Vaiti, katso, palo suuri
taivaan täyden kirkastaa,
leimuu aamu autereissa,
selkeneepi sumun maa.

Kanssa aamun valkenevan
näet Päivän ruhtinaan,
sähkösilmän, teräsmielen,
joka kutsuu joukkojaan.

Sotaan, sotaan! kaikuu äänet.
Orjat päänsä kohottaa.
Sotaan vastaan valtijasta,
jonk' on orjuudessa maa!

Sotaan, sotaan, kuolemahan
myrkyn kurja kuningas!
Vaviskaa, jo tanteretta
astuu Päivän valtias!

Myrskyten soi äänet vastaan:
terve, vapauden mies,
käyköön korpiin, kaupunkeihin
voittoisana taistoties!

Kuivaa vaimoin kyynelehet,
lapsille, oi, leipää suo!
Päästä vapahiksi orjat,
onnekkuinta, rauhaa luo!

Salaloukkoin verhot nosta,
päivänvaloon saata nuo,
turmantuojan tuhot kosta,
sulkuun sulje myrkkyvuo!

Ja kun taistot voitat kerran,
ihmisyys on herra maan, —
ihmisyys on suurin valta,
jota kansat kumartaa!

Viimeisiä voittoja kieltolain alalla Amerikan Yhdysvalloissa.

Raittiuskalenteriin laatimut S. Simonen.

(Karialla varustettu.)

I

Yleistäjäus.

Shastukjella on raittiuskansja seurannut aatteensa voittokulkua tämän kauniin tasavallan laajalla alueella. Shmetellen ovat katselleet waltiomiehetkin sitä tawatonta ennätystä, mikä on saawutettu waltio- ja kunnalliskieltolakiin nähden. Yhjäimpä tänä vuonna on kokonaijia waltioita jaatu raittiuskansjan puhetawan mukaan kuuwaksi, ja kaunteja niin paljon että niitä saatetaan sataluwuisja laskea. Wäitetään että 6000 kapakkaa ovat tänä vuonna julkeneet owensa.

Mutta keskellä woittokulun riemua ei raittiuswäki jaa unohtaa sitä woimakasta ja paarallista taisteluaan, jota wiinawäen puolelta harjoitetaan. Kieltolain taistelu ei ole woittokulkua siinä merkityksessä, että woi-taijiin Caijarin lailla janoa „tulim, näim ja woitim“. Raittiuskansjan woitot saawutetaan sitkeän taistelun perästä. Me käjitämme jen siitäkin, kun wastustajamme

owat tarttuneet kynnään, niinkuin meim, ja koettawat wiijasteluillaan ja kirjoituksillaan näyttää toteen kielto-lain mahdottomuuden, jen sopimattomuuden yhteiskun-nasja, muka yksilön wapautta jortawana lakina. Näim kirjoittaa Milwaujelainen oluttehtailijan poika, nuorempi Papst, jolla tuntuu olewan melkoiset kirjalliset kyyht ja uutteralla lukutyöllään saawutettuaan filosofian tohtoriin arwon, on erityisessä tehtäväkseen ottanut tieteen kannalta kumota kieltolain.

Mutta mitäpä siinä enää yhden ääni auttaa, pikem-min wain edistää raittiuswäen pyrinnoitä. Niinkuin wäjäijien weden wiskaaminen woimakkaaseen tuleen antaa sille waan hlyhettä, samoin wärijumain walmista-jain wastaiset toimenpiteet waan waijuttawat suurem-paa intoa ja wilkkaampaa toimeliasuutta siinä leirisjä, jossa taistellaan oikean asian puolesta.

Wuosikymmenien kuluesja toimitettu kylvö, misjä raittiusaatteen siemeniä owat sirottaneet seurat ja saar-natuolit, tiede ja kirjallisuus, alkaa tuottaa toiwotun jatonja. Riitollijin mielin leikataan nyt täysin kyysh-nyttä wiljaa, sillä aikaa kun toijissa waltioisja walmis-taudutaan kunnalliskieltolain avulla yleiseen waltioilli-seen kieltolakiin, jota raittiuswäki pitää wiljansa wiim-meisenä kyyshytenä.

Stelän lämpöisessä ja auringon paisteisessä maasja näyttää kieltolaki saawuttawan warhaisimman tuleentu-misensa, sillä kahdena wiimmemuotena owat useat Stelän suuret waltiot jätäneet waltiokieltolain, jonka liijäki jä-llellolewisja waltioisja kuimaustyö edistyy ripeästi kunnalliskieltolain avulla.

Jdän waltioisja, waiikka sinne enijki raittiusaatteen siemenet kylvettiin, näyttää juurin oja langenneet tien-

oheen ja orjantappuroihin; Uuden Englannin pienessä valtiossa näkyy sentään löytyneen hyvääkin maata.

Reskivaltioissa taas, joissa maa muutenkin on niin viljavaa, antaen runsaat satoja peltonsa perkaajalle, ei maa näytä raittiusorastujellensaakaan olevan huonompaa. Parina viime vuotena on kieltolaki saanut ihmeellistä jaloitusta Illinoisissa, Indianassa ja Ohiossa, puhumattakaan Kansasista ja Zowan valtiosta, joissa kieltolaki on ollut jo kauemman voitolla.

Pohjoisläännessä kieltolakiin nähden ei ole saavutettu läheskään toivottua satoa, vaikka monta kylvää on tehty. Tämä vuosi sentään näyttää lupaavalta, mikäli orastuksesta voidaan päättää. Dakotain viljavat pelot ovat poikkeuksena.

Äärimmäisessä läännessä, jossa maa on niin multavaa ja niin viljavaa; jossa Tyhnen meren lempeä tuuli antaa tuoreutta; jonka lämmin auringonpaiste saattaa kasvillisjuudelle niin suotuisaksi, että viljelijä saa satakertaisen hedelmän, samallaisista satoa voidaan odottaa kieltolakiinkin nähden. Vastahan sinne on näitä siemeniä siroteltu, ja ne jo orastavat Oregonissa ja Californiassa.

Pyhjän siis lukioita mukaani tarkastelemaan kieltoain voittoja eri valtioissa sekä niitä ennätyskiä, mitä kunnalliskieltoain alalla on voitu niittää.

II

Voittoja valtionkieltoaki-jäädöksiissä.

Georgian valtio ehti ensimmäisenä siinä lainjäädännössä, joka kieltää väkijumain valmistamisen ja kaupitsemisen tässä Etelän kansakkaassa valtiossa. Sei-

näkuulla 1907 tapahtui valtiopäivillä lopullinen äänestys, jonka tuloksena nähtiin että ylähuoneessa senaattissa jai Kieltolaki 34 ääntä ja vastaan oli vaan 7 senaattoria. Kansaneduskunnassa voitti se 138 äänellä 39 ääntä vastaan.

Kieltolaki astui voimaan vuoden 1908 alusta. Se on siis ollut vuosikauden koetteella. Georgian valtion maaperä olikin altis yleiselle kieltoaille, sillä kunnalliskieltolaki oli ehtinyt karvoittamaan kapaat 125 kauntista, joita rehoitti enää vain 21 kauntisja. Valtion kuvernööri Sofe Smith lausui lain johdosta: „Georgian kansan yleinen mielipide kieltoakiin nähden antaa taheen tämän lain toimeenpanemisesta ja noudattamisesta.

North Caroline, joka niinkään sijaitsee Atlantin rannalla, jonkun matkan päässä Georgiasta pohjoista kohden, ja joka laajuuteensa, väkilukuunsa ja varakkuuteensa nähden on Etelän huomatuimpia valtioita, saatiin tänä vuonna kerrassaan kuivaksi. Zhmeteltävällä ripeydellä, innolla ja yksimielisyydellä ajettiin kieltoaki-ajia läpi. Vasta w. 1903 saatiin valtiopäivät hyväksymään kunnalliskieltoain, jonka edusmies Watt oli laatinut. Tämän avulla kuivattiin kaunteja kokonaisia 68, joten vuotta alkaisja rehotti juoppous vaan 30 kauntisja. Toukokuun 26 p:nä otettiin kansanäänestyskyselyllä lopullinen askel yleiseen, valtiota kätitävään kieltoakiin, ja tulos oli yhtä ilahuttava raittiuswäelle, kuin se toisaalta hämmästytti muitakin, koskapa äänestettäessä jai toivottu kieltolaki neljänkymmenen neljän tuhannen (44,000) äänen enemmistön!

Kuivaaamistyötä johtikin tarmokas raittiusmies ja valtionja kuvernööri R. Glenn. Taistellessaan väkijumien poistamiseksi lausui kuvernööri kerran: „Kiinä kolmenkymmenenä vuotena, kun olen toiminut yleisissä

wiroissa, lakimiehenä, yleisenä syyttäjänä, tuomarina sekä nyttemmin kuvernöörinä, saatan laskeuni tulosten perustuksella wakuuttaa 60:neen prosenttiin kaikista rikoksista suorastaan wakuuttaneen wärijuomat, sekä, jos lähemmin etimme rikoksiin johtawia syitä, wakuuttawat niihin wärijuomat epäsuorasti aina 90 prosenttiin saakka. Woimmeko näin ollen epäillätkään, mihin juhteejen asettumme.

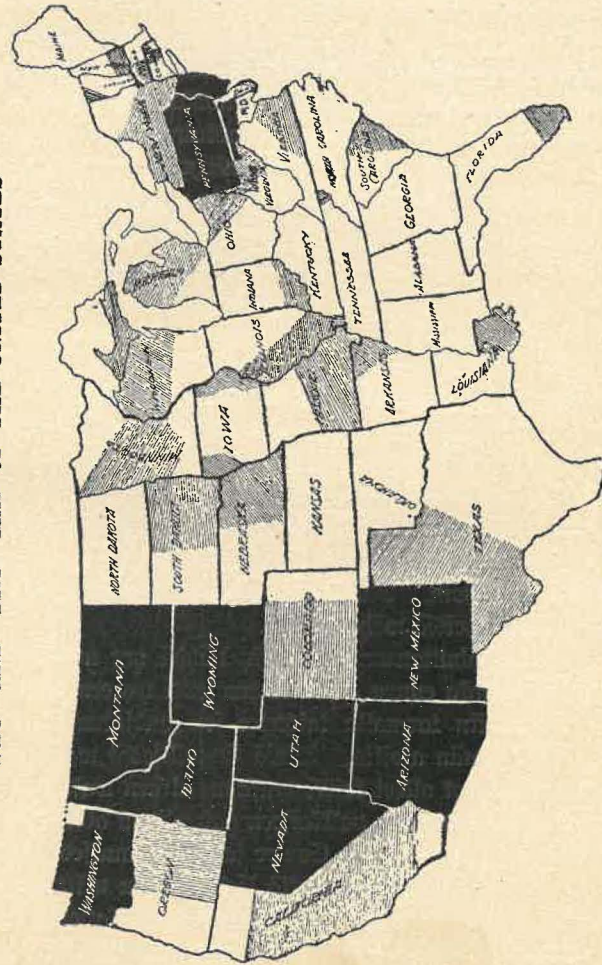
Muutamats wäittäwät, että anniskelusta tulewa runsas wero tarwitaan wälttämättömästi koulujen y. m. kustantamiiseen, ja että wärijuomaliiikkeen poistaminen vähentäisi tuntuwasti waltion tuloja. Minä wastustan tätä wäitettä. Koulut tulewat toimeen ilman werirahoja. Poistettakoon anniskelut, niin kansa tarpeen waatiesja maksaa koulurahastoihin mahdollijesti puuttumat summat ja erisuostuntaweroina täyttää waltion rahalliset tarpeet.

Wielä wäitetään, ettei kieltolafia tulla noudattamaan, että julkisen anniskelun tilalle piiloutuu jalakappakka. Minä wakuutan, että kieltolafia voidaan ja tulee noudattaa, niinkuin muitakin lakeja, joiden puolessa on kansan siimeellinen tahto".

Msiain näin ollen saattaa raittiuskanja odottaa hyviä tuloksia uuteen lakiin nähden, joka astuu woimaansa wuoden 1909 alusta.

M a b a m a ja **M i s s i s s i p p i**. Siirrymme nyt tarkasteluisjamme lounaaseen, ja menemme niihin waltioihin, joita läänessä rajoittaa majesteetillinen Mississippin wirta, joita etelässä huuhtelemat Meksikon lahden lämpöiset wedet, ja joiden itäisenä rajana owat nuo niin luonnon ihanat sinisen sillan wuoriharjanteet. Tähän rajoittamaamme piiriin sulkeutumat Mississippin ja Mabaman kuuluisat pumpuliwaltiot. Mutta owatpa nämä

"WET" AND "DRY" MAP OF THE UNITED STATES

"Wet" ja "kuiva" alue amerikkalaisissa.

waltioiden kuuluijat vielä muustakin, vieläpä surkean kuuluijat. Sillä täällä Gaamin tummaihoiset lapset huokailivat raskaimmassa orjuudessa, mitä nykyisempi historia tietää kertoa, kun heidän täytyi Etelän pitkät polttavat päivät raataa julmien isäntiensä ruoستان huikeessa auringon noususta sen myöhäiseen laskuun laajoilla pumputti- ja tupakkawainioilla. Ihmisystävällinen presidentti Abraham Lincoln ne vihdoinkin vapautti w. 1863, antaen heille ihmis-oikeudet ja itsensä määräämis-oikeudet. Se taistelu, mitä Pohjoiswaltiot kävivät orjien vapauden puolesta, ovat aina kauniina walokohdana ihmiskunnan historiaassa.

Mutta toisellainen orjuus alkoi mustaamaan Etelän kansaa, niin sen walkeihoijsia, kuin mustiakin, niin rikaita kun köyhiäkin; tämä orjuus on juoppous. Woipi melkein hymähtää että tämäkin orjuus se pahemmin rakkaita neekereitä kuin muita, sillä nämä vähemmin kokeneet luonnonlapset, saatuaan ulkonaisen vapautensa hymärjivät sen samalla tarkoitettavan vapautta elää miten tahtoo, hywin eli pahoin. Muutenkin wäkijuomien wastustus-tyhy näyttää heikjä vähemmältä.

Sitä ilahuttawampaa onkin nähdä nyt miten tuo sama wäki, joka ennen orjuutta puolusti wereen ja henkeen asti, niin tarmolla taistelee sen uudistumisista siweellisen elämän aloilla. Tässä siweellisessä vapauden taistelussa ovat olleet kaikki mukana, alkaen waltion kuwernööristä halwimpa palkkaiseen palveliaan asti. Maban kuwernööri B. B. Comer sanoi kokemuksesta tulleen siihen johtopäätöksen, että kieltolaki on wälttämättömästi saatava toimeen. Mahdotonta on katjella kun äidit tulewat, kantaen lasta sylissään, ja toista taluttaen kädessä, hänen luokseen pyytämään armahdusta isälle, lasten turwalle, joka juowuspäisjään on tehnyt raskaan

rikoksen. Mitä se on, joka enite ja sywimmin huokaillee sen orjuuden ikeen alla, jota wäkijuomat tuowat.

Kun kansa siis kipeästi kaipasi Mabamaassa kielto-
lakia, niin ihmeös, jos se saikin waltiopäiwillä niin yksimielisen hymäksymisen, että waan 2 ääntä oli vastaan senaatissa, jota wastoin taas 32 senaatin edustajaa äänesti kielto-
lakia.

Mississippisjä, jossa kunnalliskieltolaki oli ehtinyt kuitwata enimmäen osan kaunteja, saatiin aiwan kuin luonnollisen kehityksen tuloksena wiime kesäijessä kansanäänestys-
tyksessä yleinen kielto-
laki.

Kummassakin waltiossa astuu uusi säädös woimaan wuoden 1909 alusta. Riitolisena Raikkwaltiaan kaitsemukseen saattaa raittiuswäki sanoa: „Tähän asti on Serra meitä auttanut“.

Oklahoman kielto-
laki. Kun Amerikan kansa iloitti siitä, että Oklahoman territori, johon liitti myöskin Indianan piiri-alue, oli kaswanut ja warttunut siihen määrään, että se saatiin liittää uutena waltiona Riittowaltioitten joukkoon, samalla kun uusi tähti, puhdas ja tahraton woittiin lisätä Yhdyswaltain mukkeaan tähtilippuun ilmaisemaan waltioitten lufua, samalla raittius-
kansa iloitti kaksin kerroin, koska Oklahoma liittes-
sään omisti itselleen kielto-
lain ja astui raittiitten waltioittenkin joukkoon. Siinä kaksik-äänestys-
tyksessä, joka tapahui syysk. 17 p. 1907 päätettiin samalla liittymis-
asia ja kielto-
laki. Woitto oli raittiuspuolueelle loistawa 18,000 äänen enemmistö. Kun sitten marraskuun 16 p:nä samana wuonna julisti presidentti Roosevelt Oklahoman otetuksi Riittowaltioitten yhteyteen, oli sen perustus-
laeissa kielto wäkijuomien valmistamiseen ja myö-
miseen.

III

Voittoja kunnalliskieltoain aloilla.

Kunnalliskieltoait Amerikasja owat itse ajiasja askeleita yleiseen kieltolakiin, senpätähden sellaiset waltiot, jotka säätävät jonkinlaisen kunnalliskieltoain wakkene-wat tuntuwasti raittiuskartalla. Kunnalliskieltoalakeja löytyh useaa lajia, milloin se rajoittuu pienempään piiriin, kyläkuntaan, kauppaliaan, kaupungin osaan eli kaupunkiin, milloin taas sen ääriwiiwoina pidetään kauntien rajoja. Mutta joka tapauksessa toimii se kunnittain, olkoonpa ne jitten isompia tai pienempiä, kylä- tai käräjäkuntia. Kauntikin on tavallaan tuomiokunta.

Kunnalliskieltoain avulla onkin kuwaaamistyhötä alettu yhä innokkaammin tekemään. Jos koskaan, niin juuri tänä vuonna on poistettu kapakoita jadoista kaunteista, puhumattakaan kylistä ja kauppalioista. On las-kettu että noin 6,000 anniskelukaupaa owat sulkeneet tänä vuonna owensa wäkijuomaliikkeelle.

Sitäpaitji uurtaa kunnalliskieltolaki laskurajansa sellaisiin sijnkkin suomaisiin seutuihin, jossa wäkijuomat mustana juurena newamaana rumentawat siwistysmaita. Kun ensin saadaan jokikin kylä kuwaksi, sitte poistetaan kapakat pienemmistä kauppalioista, senjälkeen kaunteista, kunnes ryhdytään waltion kieltoalake puuhaamaan.

Illinois ja Indiana. Illinoisin isosja waltiossa, jossa sijaitsee tuo jättiläismäinen Chicago, jossa teollisuus ja kauppa kilpailawat maanwiljelyksen kansja elinkeino etewämmmydestään, saatiin tänä vuonna kieltolakiin nähden sellaisia woittoja, ettei ole montakaan

wuotta ennenko koko waltio on meidän puhetawan mukaan aiwan kuwa.

Wasta wiime vuonna (1907) jäädettiin sellainen kunnalliskieltolaki, joka antoi pienimmille alueille oikeuden äänestyskellään määräämään tahtooko se kapakoita tai ei. Päästää waan kansjan äänestämään, niin se näytää halutaanko kirottuja kapakoita. Newäisessä äänestyskessä Illinoisissa häädettiin ne pois 900 paikka-kunnasta, käsittäen kyliä, kauppalioita ja kaupungin osiakin. Tämä äänestys lakaiji puhtaaksi 25 kauntia. Mitä syyswaalit saawatkaan aikaan? Tärkeänä edistys-askelena on myöskin pidettämänä Rocfordin kaupungin astuminen ehdottomain joukkoon, sillä se on kohta suur-kaupunki, ajukasuku noin 50,000 henkeä.

Indiana, jota lännessä rajoittaa Illinoisi, ja jonka kaupan sekä teollisuuden keskustana taatamme pitää Chicagoa, koskapa tämän kaupungin laitaosat kosketta ja osaltaan sijaitsewat Indianan waltion alueet, owat kieltoalakejuhteet jotenkin naapurinsa kansja samallaiset, paitji, että Indiana on enmättännyt pitemmälle. Kolme vuotta sitten hyväksyttiin Mooren laatima mielenojoituslaki, perustuen siihen, että jos kaupungin kauppalan tai kyläkunnan ajukkaat tekewät enemmistön allekirjoitetulla warustetun pyynnön wiranomaijille esim. kapakan poistamisesta, niin se on otettava huomioon, ja toimittawa anottuum sunntaan. Tällaisella kunnallis-kieltoalakeilla onkin woitu kuwata 23 kauntia sekä 819 kuntaa. Yksinpä tänä vuonna owat tähtynyt sulkea owensa 600 kapakkaa. Waltion alueesta lasketaan 80 prosenttia kuulowan kuwalle puoselle, jota vastaan 20 prosenttia wiruu wiinatulwasja. Muuten kulkeekin taistelu nyt yleisempää suuntaa ja tarkoittaa waltion kieltoalake, jota odotetaan lähimmässä tulewajiuudesja.

Ohio, Kentucky ja West Virginia.

Nämä kolme valtiota koskettavat toijiaan, ja ovat keskenäisessä vuorovaikutuksessa. Luvua Ohion virsta eroittaa Kentuckyn West Virginian Ohion valtiosta. Aukkoistavia kaupunteja löytyykin rinnakkain joen molemmilla puolilla ja usein itse asiassa kaupunki saattaa olla sama, vaikka toinen osa kuuluukin toiseen valtioon. Näin ollen käytämme miten juuresta merkityksestä kieltolakiinkin nähden on kehityksen rinnakkainen kulkeminen kolmesja valtiotesja.

Mielihyvällä sekä iloiten onkin raittiusväki seurannut näitten valtioitten uskollista ja urheaa taistelua väkijuomavihollista vastaan. Vieläpä tässä taistelussa ovat ilmenneet näitten valtioitten ominaisuusluonteekin. Niinpä Kentuckysjä, kuumaverinen Carry Nation on koittanut kirvespohjalla hävittää anniskeluita, särkien niitten omia ja kristallilaseja. Tämä taistelutapa sopii kentuckiläisen tapoihin. West Virginiaan taas on varhaisempi siivistynyt painanut kauniin leimansa, jossa raittius-taistelukin on pukeutunut runouteen ja kauneuteen. Näin esimerkiksi muillenko, ovat Loiwon Liiton lapset kulkeneet koristettuina ruujuilla ja kuffasilla juhlasaatoisja kaupungin lehtoihilla kaduilla ja ainoana uhkaavana sotamerkinä heillä on ollut tuo lippu, jossa sanotaan: „Wapise kuningas alkohooli, me kasvamme suuriksi!“ Ohiosja kieltolakiin nähden, niinkuin muisjakin ajioisja toimitaan taidolla, ja malliilljen warmasti, niinkuin odottaa tuleekin jellaiselta valtiolta, joka on lahjoittanut Yhdyswalloille niin monta hyvää prejidenttiä ja etewää valtiomiestä.

Ohiosja tosin on raittius-töitä tehty tämän aatteen alkuajoista asti, mutta työ on ollut enemmän aat-

teellista kun poliittista, enemmän kaswattawaa kuin toimeenpanewaa. Naisten kuuluisa ristirekki löytää juurensa täältä. Ja täällä myöskin perustettiin Kristillisten Raittiusliitto, nimittäin Ohion suurimmasja kaupungisja Clevelandisja.

Kunnalliskieltolain suhteen tehtiin aloitteita jo w. 1888, jolloin jonkillaan paikalliskieltolaki hyväksyttiin. Vuonna 1902 astui voimaan Bealin laiehdotelma, laajentaen kielteijet oikeudet kaupungeille, ja kauppalaille kokonaisuudessaan. Wiimeinen korjaus tänä vuonna teki kunnalliskieltolain tawattoman helposti toimeenpantawaksi, sillä jo yksistään kaupungin ajukkaitten pöhynti, kunhan waan enemmistön allekirjoitukset löytyvät, pakottawat wiranomaiset ryhtymään häätämiskeinoihin kapakoitten suhteen. Mitä onkaan Ohiosja saatu aikaan. Waltion 88 kauntista on tätä kirjoittaisja 70 kuivana, muun muassa Ashtabula kaunti. Mutta hyyswaalit woivat kuivata loppuja kaunteja. Meinen kieltolaki on odotettawisja pian.

Kentuckysja saatiin kunnalliskieltolaki kaksi vuotta sitten 1906 ja onkin ehditty kuivamaan waltion 119 kauntista 99. Niin pitkälle on raittius-tö edistynyt, ettei löydy enää kuin 50 julkista kapakkaa. Laki sitäpaitji kieltää kuivilla alueilla väkijuomain tuonnin, jainoin wiennin. Tällä toimenpiteellä tehdään mahdolltomaksi väkijuomain valmistaminen uloswientiiä warten. Kuwernoööri Dawson on pitänyt kiitettawää huolta kunnalliskieltolain toimeenpanemisessa. Esimerkinä mainittakoon waltion kansakkaimman kaupungin Lanesvillen pormestarin erottaminen wirastaan, kun ei noudattanut määräykkiä väkijuomafäädännön alalla.

Meisesti pidetään warmana, että Kentucky enji suwen seutuilla, ellei ennen, tulee aiwan kuivaksi, ja

astuu niitten valtioitten kunniaffaaseen joukfoon, joissa on yleinen kieltolaki voimassa.

West Virginia on ehdottoman raittiuden alalla päässyt niin pitkälle, että valtion 1,200,000 asukkaasta 700,000 asuu kieltolaki alueilla. 55 kauntista on kuivattu 33 kauntia. Olipa tämä valtio viime kerralla vähällä saada yleisen kieltoainkin, mutta pienellä äänten enemmistöllä voitti viinapuolue. Mutta taistelu valmistellaan ja osalta käydäänkin tätä kirjottaisja. Mikäli itse olen siellä kulkenut ja asioita koittanut seurata, näyttää kun valtion kieltolaki ei ole pitkän ajan takana, kansan enemmistön mielet kallistuvat huomattavasti sille puolelle.

Idän suurvaltiot.

Siirrymme nyt Itään, Atlantin rantamille, tarkastaaaksemme aatteemme ennätyskappaleita valtioissa, joissa se ensin juurtui ja alkoi orastaa, tarkoitan Pennsylvanian, New Yorkin ja Massachusettsin valtioita.

Pennsylvania paistaa, sen tähdymme surulla ilmaista, aivan pikimustana kieltolafikartalla, sillä ei minfäänlaisista estettä löydy lain pyhäisiä kapakkaliikkeen olemiseen, waikkakin niiltä waaditaan waikkeitakin ehtoja ja korkeat werot. Merkkillistä kyllä tämä on, sillä pidetäänhän Pennsylvaniaa Liittowaltain yhtenä huomattavimmista ja siivistyneimmistä valtioista. Mutta se suuremmoinen teollisuus ja kaimantoliike, joka tähän valtioon on wetännyt miljoonamäärin Etelä-Euroopan wiinaanmenewää kansaa, tuottaa tätä elinkeinoa harjoittaville sellaiset tulot, joita kannattaa säilyttää keinoilla millä tahansa.

Pennsylvanian innokas raittiusväki on tehnyt mon-

ta yritystä saada edes kunnalliskieltolaki, viimeisessä tästä taisteltiin kerralla, jossa raittiusväki häviöi. Mutta antaapa kun Pennsylvaniaa ympäröivät valtiot Ohio, West Virginia ja Maryland ehtivät ihan kuivakki, johon ei kauaakaan enää kulu aikaa, niin totisesti tulee tämänkin vuoro.

New Yorkin valtiossa tojin on jonkillaan kunnalliskieltolaki; waan se koskee pienempiä alueita, parhaastaan kyläkuntia. Onhan niitä tällä lailla saatu kuivakki 315 pienempää piirikuntaa, mutta jättäjänsä seisoo väkijuomaliike edesjämme. Valtiossa löytyy 243 olutpanimoa, 35 wiinapolttimoa ja 30,000 kapakkaa, eli yksi anniskelu jokaista 300 henkeä kohden. Eikö tämä ole kauheaa? Eikö meillä ole vielä taistelua? New Yorkissa tehdään kieltoain suhteen ahkeraa työtä, ja jos kerran tämä Yhdysvaltain juurin valtio kuivuu, niin silloin onkin koko maata käjittävä kieltolaki.

Massachusetts, tämä Uuden Englannin juurin ja kaunein valtio, Amerikan siivistyskeskus, waatii vähän tarkempaa tarkastelua. Pidetäänhän Massachusettsia Liittowaltain siivistyneimpänä ja monesja suhteessa kehittyneimpänä valtiona. Sen historian taustana on kunnialias menneisyys, sillä täällä valtiollisen vapauden oraat niin kauniina rehottivat ja niin runsaan wiljan toivat. Vapauden taistelu alkoi niillä kummuilla, jotka nyttemmin on Bostonin julkennut piiriinjä.

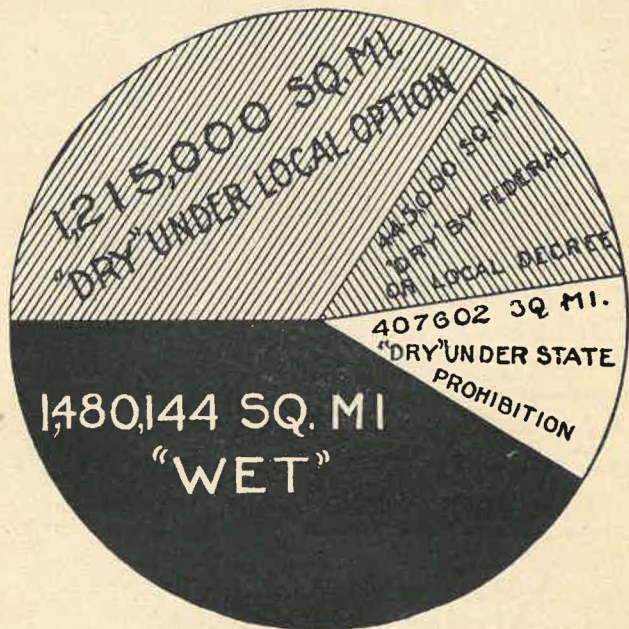
Raittius-aatekin haake yhden kehtonsa Massachusettsista. Jo sata vuotta sitten perustettiin Massachusettsissa ensimmäinen raittiusseura, johon waikuttivat raittiusapostoli Benjamin Ruch. Niinä vuosikymmeninä, joina aatteemme kylvöä on tehty, kokouksia pidetty, taisteluja suunniteltu, huomataan Massachusettsin aina ole-

wan muassa ja Bostoni niinkuin koti suurille raittiuskongresseille.

Kieltolain alallakin on tämä valtio kokeillut ehkä enite kenties kun minikään muu valtio. Ujeita onnistuneita yrityksiä on tehty, mutta myöskin erehdyksiä, jotka tavallaan tulevat esimerkkeinä hyödyttämään toisia kokeimmattomampia valtioita. Raittiusaateen uutuuden ja innostuksen aikakautena, jolloin harkittavaan ja mallilliseen työhön oltiin vähemmin perehtyneitä, saatiin valtion eduskunta hyväksymään yleisen kieltolain. Tämä tapahtui vuonna 1852. Oli kahjitynmentä vuotta oli tämä kieltolaki sellaisen pitelyn ja muokkauksen alaisena, jota harva säännös saa osakseen. Toijinaan sitä höllennettiin, toijinaan lujitettiin, väliin se poistettiin, niinkuin w. 1858, sitten taas hyväksyttiin, kunnes vuoden 1870 jälkeen jai wäkiuomapuolue jiki woimakkaan ajeman että kieltolain päiwät olivat luetut, tämä tapahtui 1875.

Raittiuswäen täytyi alkaa taistelu uudestaan, ja woittaa askel askeleelta, mitä menetettiin. Ei puhettaakaan enää valtion kieltolaiista; hywäpä kun kunnalliskieltolaki jaatiin. Tässä onnistuttiin w. 1881. Nyt alkoi todellinen kuimaamistyö, oikea perinpohjainen ja käytännöllinen raittiusistö. Kaupungit ja kunnat ovat jaa-neet äänestyskyselyään määrätä tai poistaa kapakat alueiltaan. Laki on jinnä ontelo, että se waan yhdeksi wuodeksi kerrallaan määrää wäkiuomain myöntijuhteet. Senpätähden Massachusettsin kaupungeissa, meillemkin tunnetussa Fitchburgissa ja Gardnerissa melkein wuorottain on ollut kuivuutta ja märkyyttä.

Tänä vuonna kunnalliskieltolailta on saatu sellaisia woittoja, jotka tuntuvasti ennättävät yleistä kieltolafia, kun useat valtion suurkaupungit niinkuin Wor-

Yllä olevan kuvion mukaan on Amerikan Yhdysvaltojen pinta-alasta nykyään: 1,215,000 neliömailia „kuiva“ paikallisella kieltolaisuudella. 445,000 neliömailia „kuiva“ hallituksen taikka paikallisten virkamiesten määrähdyksellä. 407,602 neliömailia valtion kieltolaisuudella ja 1,480,144 neliömailia „märkä“.

cester, Cambridge, Dhum ja Quincy äänestivät itsensä wiimne kemännä kuuwiksi. Worcesterin kaupunki tulee fin nyt niinkuin esimerkki ja yleiseksi mittapuukki kielto-lakiin nähden, sillä jos siellä voidaan se panna käytän-töön, niin miksei muisjakin suurkaupungeissa. Onhan yleisenä väitteenä, ettei kapakoita voida koskaan poistaa kanjakkaisista ja wilkasliikkeijistä kaupungeista. Worcesteri on wilkasliikkeinen ja kanjakas. Sen wäkiluku kul-kee rinnan Suomen pääkaupungin Helsingin kanssa (noin 130,000), siellä on yliopisto, kouluja melkoinen kauppa ja juuremmoinen rauta- y. m. teollisuus.

Erittäin meidän suomalaisten tulee iloita, kun kau-pungit sellaiset kuin Fitchburg, ja Quincy, joissa asuu tuhansia kanjalaisiamme, saatiin kemäijissä waaleissa raittiiksi. Nyt on Massachusettsin waltiossa 17 huomatawaa kaupunkia ilman kapakoita. Kun taistelua yhä jatketaan, niin ennen pitkää kuwataan Amerikan Ateen, kuuluija koulu- ja kirjasto-kaupunki Boston. Sil-loin tietysti onkin waltio walmistunut yleiseen kielto-lakiin.

New Hampshiresta ja Vermontin waltioista olkoon siwumennen mainittuna, että kummasjakin waltiossa näyttämät puolueet olewan tasawäkiset, eikä tänä vuonna ole saatu uusia ennätyskiä kieltolakiin nähden. Kummasjakin sentään kuwaustyötä tehdään kunnalliskielto-lain avulla.

Mainen waltiohan siellä wähän pohjoisempänä on-kin kieltolakiin nähden wanha w e t e r a a n i - w a l t i o. Waikka sen kieltolaki on ollut jos minälaijen hyökkäys-tulen alaisena, niin paikkansa se pitää, hywinwointia li-jää, hywiä tapoja kaswattaa ja pankkeihin jäästöjä kar-tuttaa.

Michigan, Wisconsin ja Minnesota.

Merkillistä kyllä, waikka näissä waltioissa löytyy niin paljon raittiusseuroja, warjinkin pohjoismaalaisten, suomalaisten, ruotsalaisten ja norjalaisten keskuudessa, ei kieltolakiin nähden ole saavutettu läheskään edellytettyjä tuloksia. Ehy luultawasti on osaltaan siinäkin, kun siirtolaiswäestön pienempi murto-osa waan kykenee äänestämään. Mutta ajat näyttämät alkawan korjaan-tua nyt joutuin.

Michiganissa owat olot kieltolakiin nähden olleet siki epäedulliset, että koko waltion on mustana tauluna nähty kieltolakikartalla. Yksi ainoa kaunti, erinomaisen innostuksen kautta on kauemman aikaa saanut pidettyä kapakat alueensa ulkopuolella; mutta kylläpä muualla löytyi niitä. Siljattain jäädetty kunnalliskieltolaki, joka sallii kauntin määrätä alueillaan wätijuomaliikkeen tai poistaa se, saattoi kuwaamiestyön alkuaun meille niin tunnetussa waltiossa, jossa suomalainen kansanaines on runsaana murto-osana. Ensimmäisessä taistelussa kauntien kapakoitten karjoittamisessa onnistuttiin huhtikuun 6 p:nä tapahtuneissa waaleissa woittamaan 11 kauntia ja 90 kyläkuntaa. Siihän tietysti enempi osa määräsi ja kapakat 73 kauntiin, mutta tämän oli ensimmäinen rynnäkö wasta. Monta walopilkkua sentään ilmestyi ennen niin mustalle kartalle.

Meidän suomalaisten tulisi saattaa äänemme ku-wuwiin sellaisissa kaunteissa kuin Soughton, Marquette, Gogebic ja Iron kaunti, joissa meillä täytyy olla woimaa. Tuleehan meidän raittiuskanjana ottaa kielto-lain woittokulkuun osaa, antaahan siihen meille pyhän wel-toitujen kotimaamme Suomikin.

Wisconsinin waltiossa uudistettiin kunnalliskielto-

lafi Heinäk. 1 p. 1908, joka oikeuttaa äänestämään kylläin, kunnittain, kauppaloitain ja kaupungeittain, mutta ei kauntittain. Tästäpä johtuikin ettei ole saatu vielä yhtään kauntia kuivaksi, vaikka löytyikin kokonaisia 800 raitista kuntaa eli pienempää piirialuetta. Raittiussväen vaatimukset koskewatkin nyt kaunteihin ulottuvaa kunnalliskieltoalafia.

Minnesotan valtion olosuhteet tässä asiassa lähentelevät edellistä valtiota. Kaunteihin ei voida kokonaisuudessaan koskea, vaikka pienemmistä piireistä jaaäänkin äänestää anniskelut pois. Mykeralla työllä jaa sentään aikaan jotain, vaikka ajeet olisikaan niin häärwifet. Noin 160 kylä- ja 1,200 pienempää piirikuntaa owat kielteisellä kannalla. Suuresta Minneapolin kaupungistakin owat kapakat karkoitettut sellaisista osista joissa pääasiallisesti ajutaan, joten kapakoita löytyy waan kaupungin liikeosassa. Suwilat ja syrjäjeudut owat kapakoista wapaat.

Minnesotankin raittiuskansa tahtoo yhä kiwaimmin kaunteihin koskewaa kieltoalafia.

Lännen valtioissa.

Uinoastaan Oregonissa ja osaksi Californiassa on kunnalliskieltoalafiin nähden saatu merkille pöntawia tulokkia. Wärsinkin Oregonissa, missä juuri viime kefänä 1908 saatiin mallikelpoinen kunnalliskieltoalafi, on woitu ryhtyä kaunteja kuivaamaan. Tulos muuten näyttää hämmästyttävän ripeältä, koskapa nyt jo on saatu 32 kauntista 21 kuivaksi ja ajatellaan yleistä kieltoalafia.

Loppufelustus.

Kieltolafeihin nähden on asema Amerikan Yhdyswalloissa nytkyään sellainen, että yleinen eli valtion kieltoalafi on nyttemmin woimassa seuraawissa valtioissa: Mainessa jäädetty 1851, Kansassissa 1881, North Dakotassa 1890, Oklahomassa 1907, Georgiassa 1907, North Carolinassa 1908, Madamassa 1908 ja Mississippissä 1908. Yksin vuonna 1908 on saatu yleinen kieltoalafi kolmeen valtioon, vuotta ennen kahteen. Enemmässä osassa valtioita on kunnalliskieltoalain avulla toimitettu sellaista kuivaamistyötä, että voidaan pitää Viittowaltain alueesta enempi puoli kuivana. Kumminkin seijoo vielä uhkaavana ja woimakkaana wäkijuomaliike ja juoppous. Raittiussväen kartalta merkitään mustina valtioina vielä Edässä Pennsylvania, ja Lännessä melkeen kaikki nuo rikkaat wuoristo ja metalliwaltiot: Montana, Washington, Idaho, Whoming, Nevada, Utah, Arizona ja Mexico. Särkewintä kumminkin on tehdä kieltoalain aikaansaamiseksi työtä sijältäpäin, kaunnittain ja pienemmistä alueista alkaen. Tällä lailla kaswataan kansa yleiseen kieltoalafiin. Onhan Amerikassa useissa valtioissa yritetty ennen yleistä kieltoalafia, niinkuin jo mainitsin Massachusettsin waltiossa. Samalla tavalla jäädettiin yleinen kieltoalafi Illinoisissa 1851, joka kesti kaksi vuotta. Michiganissa se jäädettiin 1855 eikä me tunne siitä mitään, ollen kuolleena kirjaimena jonkun aikaa, se peruutettiin 1875. Tällaisia taantumuksellisia kokemuksia owat saaneet tehdä Rhode Island, Vermont, South Dakota, Delaware, Nebraska, New Hampshire, Indiana, Iowa ja Connecticutin waltiot. Niinkuin olemme hawainneet, on näissä valtioissa tähtynyt alkaa aiwan kuin uudestaan. Mutta mitä nyt

kieltolain alalla voittoja saadaan, nyt osataan ne jäilyttää ja käyttää. Kovin kaukana ei ole sekään aika enää, jolloin enempi puoli valtioita ovat kieltolaki kannalla. Silloin itsestään astuu vaatimus sellaisen kieltolain toimeensaamisesta, joka koskee kokonaisuudessaan Yhdysvaltoja ja sen suhdetta ulkomaihin. Silloin vasta itse asia oli jaatu lopullinen voitto.

Äiti.

Se aika armain on maailmassa,
Jot' äidin silmä on valvomassa,
Se suru kannettu helposti,
Jot' äidin rakkaus viihdytti.

Vaan tyhjää, kylmää on elon mailla,
Kun äitiänsä on lapsi vailla,
Ja pitkä taival on erämaan,
Kun yksin käy sitä astumaan.

Ja yö kun mustana mailman peittää
Ja lapsi toivonsa turhat heittää,
Ken mieltä murtuvaa lohduttaa,
Kun lohduttajan jo peittää maa?

Valoa syömmehen kuka loisi?
Sen äidin hellivä katse voisi. —
— Se katse sammui jo kuolohon,
Nyt lohdutuksena muisto on.

Se muisto öisetkin haamut poistaa,
Kun sielun pohjasta taas se loistaa,
Sen eestä häipyvät epäilyt
Ja elon tuottama pettymys.

Ja mietteet loihtii se moninaiset,
Niin suloiset ja niin kaunokaiset
Ja keskus niissä, se äiti on
Ja lapsuusmaailma usvaton.

Ei mailman synnit, ei mailman saasta
Sen muiston suloa multa raasta —
Vaan elo muistoksi vaihtuen
Sen kirkastaapi vaan hellien.

Se kiusauksissa vahva suoja,
Se myrskysäässäkin rauhan tuoja,
Sen loisto viittovi taivaaseen,
Siell' täydennyksensä saadakseen.

Kun iltakelloni kerran kaikuu,
Kun ruumis povehen haudan vaiuu,
Oi — Silloin äiti ja lapsi saa
Yhdessä palvella Jumalaa!

Ja silloin muistoni kaunein mainen,
On tosi, ihana, taivahainen!
Ja min nyt kaihoten muistan vaan,
Sen kirkkaudessa ma nähdä saan.

"Muiston Sointu" lasten 1.-leura, Monesien, Pa.

Wielä raittiustyöstä lasten keskuudessa.

Kannattaako taas puhua raittiustyöstä lasten keskuudessa, vaikka siitä on niin usein puhuttu ja vaikka Raittiuskalenterinkin viime vuonna sijälä Suomen etewimmän lasten raittiustyön harrastajan kirjottaman innostaneen ja innostaman kirjoituksen?

Kannattaa kun kannattaakin, etenkin jos esittää asiaa hiukkaen eri kannalta.

Raikkien maiden raittiushistoria todistaa, että tämä tärkein työhaara, raittiustyö lasten keskuudessa aina viimeksi on saavuttanut raittiusharrastajain huomion. Laimeita ollaan lasten raittiustyöhön nähden täällä Suomessa ja, päättäen S. R.-M.-W.-Seuran vuosikertomuksesta ja w. 1908 Kalenteriin liitetystä taulusta, ovat asiat samalla kannalla Amerikan juomalaiosten keskuudessa. Wielä on raittiuus-ajia yleensä wieras monelle täällä Suomessa, vaikka tosin edustunta on hyväksynyt kieltolain ja samoin kuuluu asian laita olewan Amerikasja, vaikka raittiustyö siellä on ollut wireillä jo toista vuosijataa. Wielä noudatetaan yleisesti juomatapoja. Wielä sortuu vuosittain täällä, sortuu siellä, sortuu kaikkialla, missä näitä tapoja yleisesti noudatetaan lukematon ihmisjoukko. Wielä meidänkin päiwinämme saawat monet nuoret kaswaa tietämättöminä juomutusjuomien waarallisuudesta, saawat oppia juosimaan juomatapoja

ja niiden takia sortumat tahi eiwät pääse kehittymään fiksi, miksi Suoja oli heidät aikonut.

Mistä oppiivatkaan nuoret waromaan juomutusjuomia? Monet kaswawat hywäsä kodissa, jossa näkewät vanhempiensä käyttämän näitä juomia, ainakin pidoissa ja juhlina. Se näkewät ehkä papin, opettajan ja muiden kunnia-arwoisten henkilöiden käyttämän niitä. Nuoret noudattawat vanhojen esimerkkiä. Eikä kukaan heitä warota. Tahi jos warotetaan, sanotaan kuin „Raarle wanhus, paikkakuntans arwoikkain“, pojallensa:

„Suojä, mutta tiedä määrä“.

Ei heitä koulusfakaan opeteta tuntemaan juomutusjuomien luontoa ja vaikutuksia, ei arkikoulussa, ei pyhäkoulussa, tuskin rippikoulusfakaan. Suoppoudesta warotetaan, mutta ei juomisesta. Kufapa se juopoksi aikoo ruweta! Sumala siitä warjellkoon!

Mitä opitaan sitte elämän suuresja koulussa? Eikä siellä opita mihin juominen wie? Kuulewathan nuoret alituisen tapaturmista ja monenlaisesta kurjuudesta, jota juominen tuo mukanaan. Kuulewat kyllä, mutta heihin juurtuu wähitellen sama ajatus, mikä aikuisiin on juurtunut: että kaikki tuo kurjuus johtuu siitä, kun ei tiedetä määräänjä. Ihmispoloijet, kun eiwät tiedä määräänjä! Noille poloijille on saarnattuna raittiutta. Mutta kunnan kohtuullisille ei raittiuus kuulu.

Tätä kohtuuden oppia kannattaen lähdetään kodista maailmaan onneaan etsimään. Mutta kohtuuden tie on luukas ja waarallinen ja ennen kun aawistetaan on se wiekkaasti wienyt nurin. Etsimäänjä onnea ei löydetä, ei täällä, kotimaassa, ei Atlantin takaisessa uudessa.

„Kuinka erilaisiksi olijikaan elämä woinut muodostua, jos nuorena olijä kuullut tätä“, sanoi kynnensilmän wanha nainen, joka nyt koettelemusten murjoamana kuuli en-

jimmäistä raittiusseitelmaa eläesfään. Nuorena tyttönä oli hän tietämättömyhdesfään uskonut elämänjä juoppomiehelle. Sänen waimonaan hän sitte monen raskaan vuoden kuluesfa kärsi ruumiin ja sielun raatelua. Mutta äitinä hän sittenkin jai kärsiä vielä tuimempia tuskia. Minoa lahjakas poika

„— lähti maailmaan
ijän perintö polttawa rinnasfaan,
— ja sortui maljojen kuohuun“.

Kaunis, herttainen tytär sairasti synkkämielisyhttä, elämän inhoa ja ainaista heikkoutta. Kolmas perillinen sairasti siweellistä rappeutumista.

Samallaiseen alennustilaan, jamoja ristiriitaisuuksia kärsimään on moni muu nuori tyttö tietämättömyhdesfään syösiyt itfensä.

„Yhtä usein kuin muut äidit owat rukoilleet saawanfa pitää lapsensa, yhtä usein olen minä rukoillut että Sumala armosfaan korjaisi pois minun lapsukaiseni“, kertoi muuan juomariemiehen waimo, joka myöskin wasta awioliittoon mentyhään oli tutustunut perinnöllisyhyslafeihin ja pelkäsi pahinta lastensa puolesta. Sa moni poika taistelee toiwottomasti perinnöllistä juomahimoa wastaan. Ehdoton raittius oliji hänen pelastuksensa. Mutta tietämättömyhdesfään taifi hänkin juoda kohtuullisesti niinkun muut; mutta sitä hän ei woi ja elää wihdoin „murheekf’ muille, inhokf’ itfellsensä“.

Erilaisefji muuttuifi monen, monen kohtalo, jos häntä ajoissa oliji waroitettu juowutusjuomien käyttämisestä. Kenenkä tehtämänä oliji waroittaa? Kenen welwollisuus opettaa lapsia ja nuoria waromaan juowutusjuomia?

Ensinkin w a n h e m p i e n. Lapsen wanhempien welwollisuus on kaswattaa heitä niin, että mitä parhai-

ten fuoriutuwat elämän tiellä. — Siä ja äiti, onfo teillä tytär, joka on kullana kodissa ja jota pidätte kuin kultaakämnenellä. Muistakaa jilloin että moni kukka on kitunut ja kuitunut juomariemiehen kowa-onnifena waimona. Warottakaa sentähden tyttöänne, warottakaa wakarawasti juowutusjuomien käyttämisestä ja käyttäjistä. Tahji ehkä teillä on poika, joka on silmäinne ilo ja sydämenne toivo. Muistakaa jilloin kuinka monen ijan ja äidin iloiset toiwet owat rauenneet tyhjiin juowutusjuomien takia. Warottakaa sentähden poikaanne pyhymään niistä erillään. Älkää antako pojallenne syhtä janoa: Siän ja äidin ejimerkkiä noudattaen opin minä käyttämään juowutusjuomia. Karokkatakaa te myrkkysjuomakodeistanne. Sankkifakaa kotiinne raittiuskirjallisuutta, jonka kautta opetusenne lujentuuwat lastenne mieleen.

Warjainen raittiusopetus oliji opettajien tehtävä. K o u l u o p e t t a j a, sinä, joka tunnollisesti koetat terottaa oppilastefji mieleen niitä tietoja, mitä he elämäsfa tarwitsewat, muista kuinka teille on tarpeellista oppia tuntemaan juowutusjuomien ominaisuudet ja niiden vaikutus alentamaan toimintaamme. Opetä sitä siis heille. Mutta älä tee sitä kylmästi ja laimeasti, waan jillä innolla ja lämmöllä, että saat oppilaasifkin innostumaan raittiiseen elämään.

P y h ä k o u l u n opettaja, sinä, joka koetat kaswattaa oppilaitaji Sumalan waltakunnan jäsenifji, sellaisifji, jotka eläwät täällä Sumalalle kunniafki ja lähimmäiselleen siunauksifji, ja wihdoin kirkkaudesfa ikuisesti. Älä unohda teroittaa heille, kuinka juowutusjuomien takia moni on unohthanut Sur’an, hänen sanansa ja päiwänsä ja niin syösiyt itfensä ajalliseen ja ijanfaifkiseen turmioon.

Arwoisat seurakunnan opettajat! Mo-

nasti olette mielihaikeudella nähneet kuinka hartaat seurakunnan jäsenet, nekin herttaiset nuoret, joista teillä oli niin suuret toiveet, juovutusjuomien takia wieraantu-
wat Sunalasta ja seurakunnan yhteydestä. Eikö teidän korkeaan kutsujumukseenne kuuluisi sanalla ja esimerkillä teroittaa laumallenne pyhän kirjan kehotusta: *S y w ä* on etteet wiiniä joisi, etkä jotakin, josta (sinä itse tahi) weljeji loukkaantuu, tahi pahenee tahi heikokki tulee?

Wihdoin sananen raittiuswäelle. Ennen kaikkia on heidän welvollisuutensa pitää huolta nuorison raittistuttamisesta. Me raittiuswäki tiedämme war-
sin hyvin ettei tätä työtä voi tehdä tarpeellijella innolla ja tarmolla muut kuin ne, jotka itse käsittävät juovu-
tusjuomien waarallisuuden ja ehdottoman raittiuden edun. Raittiuskysymykselle wieraita vanhempia on vielä paljo, eikä voi odottaa että lapset heiltä saisi tarpeellista warotusta ja opetusta. Mhtä tapajalla tämän —
woijimme sanoa — aikamme tärkeimmän kysymyksen suhteen on moni muuten walistunut opettaja vielä armon vuonna 1908. Ei lapset heiltä voi saada sitä tieteellistä tahi uskonnollista opetusta, joka olisi heille niin tärkeätä. Raittiuswäen on sentähden ripeästi ryhdyttävä toimintaan.

Mutta miten? Kysytään. Riittääkö se, että lapsia päästetään aikuisten kokouksiin, että heille joskus pidetään erityinen esitelmä, että heille jaetaan raittiuskirjallisuutta, j. n. e.? Ei riitä. On ryhdyttävä pitempiaikaiseen, jäännölliseen, järjestettyyn raittius-
työhön eli niin kutsuttuun Toiwon Liiton työhön. Toiwon Liitolla tarkoitamme lasten raittiusseuroja, joissa raittius-
opetuksen ja siihen liittyvän muun ohjelman kautta koetetaan kasvattaa lapsia raittiiksi kansalaisiksi. Tämän

työn tulisi olla pitempi aikaisista; toivottavaa olisi, että lapset viihtyisivät näissä seuroissa 10—16 ikä-
vuoteensa, jolloin he pääsivät aikuisten seuraan. Tärkeätä olisi, näet, että lapsi koko tämän tärkeän ajanjak-
son olisi raittiusmaikutuksen alainen. Raittiuden tärkeys siten parhaiden pystyisi hänen mieleensä ja sen kautta hän helpommin voisi vastustaa wiettelystä juomatapo-
jen noudattamiseen. Työn tulee olla j ä ä n n ö l l i s -
t ä j. o. kokouksia on pidettävä edeltäpäin tarkoin määrättyinä aikoina ja määrätysjä paikassa. Jos niitä pidetään epäjäännöllisesti milloin sattuu ja misjä sattuu, on lapsen waikea pitää selwillä milloin niihin on tul-
tawaja ja mihin on mentävä; hän milloin tulee, milloin on tulematta niihin, ja wihdoin jää kokonaan pois.

Työn tulee myöskin olla järjestettyä, määrättyä opetussuunnitelmaa noudattavaa. Joka kokouk-
sesja on lapsille opetettava j o t a i n raittiuden alalta. Mutta jos ei opetuksessa noudateta tarkkaa suunnitelmaa, voi jattua että janoja ajioita esitetään useita kertoja perättäin; siitä lapset ikävystyvät ja jäävät pois. On siis tarkoin määrättävä mitä minäkin vuonna on opetettava ja sitä suunnitelmaa tarkoin noudatettava.

Riittääkö sitte opetusaineita niin pitkäki aikaa? Riittää hywin, kun wain heti alusia pitää tämän pitkän opetusajan mielesfään. Silloin ei näet samalla kertaa hät' hätää esitä koko sitä ainetta, jonka tulisi kestää koko vuoden, waan ottaa wain jonkun kohdan, jonka tarkoin esittää ja jonka johdosta sitte keskustellaan opetukselle määrätyn ajan, jonka ei pitäisi kestää päälle ½ tunnin. Siten voisi esim. kirja „Toiwon Työsjä“ (joka suureksi ilokseni kuuluu olewan tuttu ja suosittu Amerikan suomalaisten keskuudessa) riittää opetuksen pohjaksi pari vuotta. Sattokki voisi ottaa „Alkoholin“ wai-
ku-

tukset tai joku englanninkielinen amerikalainen oppikirja. (Sätäkös Amerikan suomalaisilla, joille englanninkielen taitawina awautuu koko sen kielinen kirja-aarteisto!) Raittiusopetuksen tarkoitus on kehittää lapsen hymmärrystä. Kokouksen ohjelmallisen puolen olisi määrä wai- kuttaa lapsen tuntoon ja tahtoon. Määmainitusja „Toi- won työssä“ on wiittauksia ohjelmankin juhteen, johon woi kuulua I h h t hartauspuhe, paljo laulua, kertomuk- sia, runoja, keskusteluja tupakanypöstöstä, eläinjuojeluk- sesta, kiroilemisesta, urheilusta, lähetystyöstä y. m. lapsi- maailmaa lähellä olevista kysymyksistä. Kirjailut runon laulunnoissa, satujen kertomuksissa y. m. sekä leikit teke- wät kokoukset waihtelevimmiksi.

Salliwatko wanhemmat lasten käydä näissä kokouk- sissa? Jos opettaja menettelee hymmärtäväisesti koetta- malla tutustuttaa heitä Toiwon Viiton työhön, saa hän tavallisesti aina wanhemmat suostumaan tätä työtä. Ol- koon wanhempien oma kanta raittiusasiassa mikä tahansa, aina rakkauts lapsiin saa heidät muistamaan, että „waa- roja tähnnä on maailman tie ja kuiluja sen joka puolla“, ja sentähden he mielellään näkewät, että lapset oppiwat wälttämään juowutusjuomien tuottamia waroja. Saako sitte lapsia käymään tällaisissa kokouksissa, ja vielä pi- temmän ajan kuluesja? Kokemus on ojottanut että lap- set mielelläänkin käywät niissä, waieläpä useat wuodet. Waikea on sanoa mikä enin wetää heitä kokoukseen. Rait- tiusopetus se tuskin lienee. Ehkä tulewat tyhdyttämään hengellistä nälkäänsä, sillä hartauspuheen aikana istuwat aina hiljaa, kaunis katse kaswoissa. Ehkä tulewat tapaa- maan ystäwällistä opettajaa tai iloissia kumppania. Tai laulun takia. Tai juorittamaan jotain pientä tehtäwää. Tai katsomaan kuinka joku tuttawa „onnistuu“ esityk- sesjään. Tai tuomaan takaisin lainaamaansa kirjaa ja

hakemaan toista. Wäaasia on että tulewat ja wiihtywät raittiuswaukutuksen alaisina. Suuri tämä seikka tekee, että opettaja tuntee olewansa „toiwon työssä“.

Mistä sitte opettajia on saatawa? Se seikka on aina pulmallisin. Ammattiopettajia tuskin saada. Tär- keätä olisi kuitenkin saada sellainen liittojen ylijohdajaksi ja opettajien opastajaksi. Sänen johdollaan woisiwat sitte opetuksen perehtymättömät perehtyä opettamiseen. Siihen waaditaan tottumattomalta kaksi seikkaa: 1) huo- lellinen valmistus; 2) pieni luokka, korkeintaan 10 oppi- lasta. Ja työ tekiätään parhaiten neuwo, se on warma. Ystäwä, etkö tahtoisi ryhtyä tähän työhön? En rohkene, sanot. Jos oikein käsität asian tärkeyden silloin tahdot ja silloin rohkenet tehdä mitä woi.

Eräässä yleisessä raittiuskokouksessa tapasin läm- minsydämisen naisen, joka diakonisana oli työskennellyt työmäen keskuudessa eräässä satamakaupungissamme. Tässä työssä oli hän tullut näkemään kuinka juunnatto- man suuren kurjuuden juowutusjuomien käyttäminen ai- kaansaa työmäen oloissa, kurjuuden sellaisen, ettei sitä mitenkään woi auttaa eikä liewittää niin kauan kun pa- hetta jatketaan. Raskeinmin painoi hänen sydäntään se seikka, että lapsipoloiiset oliwat kuin määrättyt elämään yhtä hywin siweellisessä kuin ruumiillisessa kurjuudessa ja että heistä enemmäkseen tuli juomareja, johon heillä oli synnyttäminen taipumus. Nyt hän oli saapunut rait- tiuskokoukseen kuulemaan mitä parannuskeinoja raittius- wäki muka oli keksinyt. Silloin hän sai kuulla Toiwon Viitoista, ensi kerran elämässään ja käjitti heti paikalla asian suuren tärkeyden. Tuo ajatus että lapset woisiwat pelastua sen kautta että heitä pienestä pitäin opetetaan karttamaan juowutusjuomia oli hänelle todellinen ewan- geliumi, josta hän ei woinut kyllin iloita.

Ystävää, sinunkin ympäristösi voi monen lapsen elämä opetuksen puutteessa mennä hukkaan. Sukkaan mennyt elämä! Tämä elämä! Tuleva elämä! Tahdotko Jumalan avulla tehdä minä voit tämän asian estämiseksi?

Mieleeni johtuu sanat, jotka orjakaupan väsymätön vastustaja, lähetysseuraaja Dawid Livingstone ennen kuolemaansa Afrikan sydänmaassa viimeiseksi kirjoitti päiväkirjaansa. Sanat kuuluvat:

„Paikki mitä yksinäisyydessäni voin sanoa on: Herran runsas siunaus tulfoon jokaiselle — englantilaiselle, amerikkalaiselle, turkkilaiselle — joka tahtoo antaa apunsa tämän maailman avoimen mätähaavan parantamiseen“.

Näin Livingstone. Ja meillä on syhtä rukoilla:

Herran runsas siunaus jokaiselle, englantilaiselle, amerikkalaiselle, suomalaiselle, joka tahtoo antaa apunsa tämän maailman avoimen mätähaavan, j u o p p o u s - p a h e e n parantamiseen!

Suomessa, Mäntyharjun Sylläsissä 8—10—08.

M a n d i G r a n f e l t.

S. K.-R.-Meljeysseuran 21 yleinen edustajakokous ja vuosijuhla raittiusluentokursseineen

Monesienissä, Pa., heinäk. 11—18 p:nä 1908.

Luentokurssit.

Moudattaen edellisenä vuonna hyväksi havaittua tapaa ja erinomaista tilaisuutta hyväkseen käyttäen, oli johtokunta puuhannut tälläkin kertaa 3-päiväiset raittiusluentokurssit toimeenpantavaksi ennen edustajakokouksen alkua. Ne aloitettiin kello 1 päivällä 11 päivä heinäkuuta Woitonlippu raittiusseuran kokoussalissa, joka avajaishetki muodostui erittäin juhlalliseksi.

Paikkakunnan suom. johtokunta „Souhi“ joitti useita eri kappaleita ja mieltäylentäviä tervehdykspuheita pitivät sekä kurssien johtajatar neiti Alma Sinkkanen, että paikkakunnan suom. seurakunnan pastori S. Ilmonen.

Kurssieja jatkui jitten lauantaina jälkeen puolisten ja illalla, jossa pastori Ilmonen piti raittiusseuran, jälkeenuolijien ja illalla raittiusseuran ja maanantaina kaisen päivää ja iltamyöhäseen; kaisen aikaa jokseenkin suurelle ja seuraawalle kuulijakunnalle.

Luennoitsijoina toimivat paitsi johtajatartha neiti Sinfkasta, myöskin pastorit Ilmonen, Kawa ja Saapanen sekä kahden viimeksi mainitun rouwat.

Luentojen väliajoilla wirtisteltiin mieltä yhteislauluilla ja iltahetket muodostuivat mieltä ylentäviksi ohjelmaittamiksi, joissa saatiin kuulla puheita, runoja y. m. esityksiä eri henkilöiltä. Warjin juhlallisiksi tuli junnuntai-ilta 12 p., jonka ohjelmaa rikastutti m. m. soitto-kunta „Rouhen“ osanotto. Mieltäylentävä ja lämmitävä oli myöskin lopettajaishetki maanantai-iltana. Yleensä moi sanoa, että suurten kokousten yhteydessä ja edellä ei mikään tee sen parempaa vaikutusta kuin sopiwalla tavalla järjestetyt ja johdetut luentotilaisuudet, jotka jo ennakolta valmistawat ja lämmitävät mieltä kokouksen waralle itse aatteeseen nähden.

Edustajakokous.

Tiistai-aamuna heinäk. 14 p. kokoonnuttiin klo 9 Woitonlippu raittiusseuran talolle, josta käveltiin kahdesja riviissä paikkakunnan suom.-lut. kirkkoon, jossa sanotun seurakunnan pastori Ilmonen saarnasi erityisen woimakkaasti seuraawien raamatun sanojen johdolla „W a n h u r s k a u s k o r o t t a a k a n s a n , m u t t a j h n t i o n k a n s a n h ä p e ä .“ *) Pastorit Kawa ja Saapanen toimivat alttoripalveluksen pitäjinä. Zuma-lanpalveluksen päätyttyä palattiin jälleen raittiustalolle, nautittiin Woitonlippu seuran wapaasti tarjoama juhlapäiwällinen ja sen päätyttyä kokoonnuttiin kokouksija-

*) Tämä saarna on sittemmin painettuna julkaistu ja saa sitä haluawa sen tilata joko itseltään sen teijältä tai Weljeykseuralta.

liin, jossa seuran puheenjohtaja Emil Pasto terwehti eduskuntaa seuran jäsenten ja paikkakuntalaisten puolesta. Weljeykseuran puolesta lausui esimies Mikko Skyttä edustajat terwetulleiksi samalla julistaen 21:sen edustajakokouksen awatuksi.

Edustettuna oli 29 paikallisjseuraa 40 edustajalla. Sohtokunnan jäseniä oli Esa Torfon poisjaollessa 6, joten kokouksen äänimäärä oli 46.

Puhetta johti esimies Skyttä, pöytäkirjan laatijana toimi neiti Sinfkanen ja puhtaaksikirjoittajana mrs. Hilma Luoma, Glasportista, Pa. Edustajien waltakirjat tarkastivat Hanna Siltala, Oskar Friski ja A. Pantti. Waalien tarkastajina toimivat Matti Manner, Felix Wiback ja J. Sarberg. Puheenwuroja merkitji M. Mattson.

Esitysvaliokuntaan walittiin seuraawat 5 jäsentä: pastori Ilmonen, Felix Wiback, Matti J. Karmonen, Herman Perä ja Hanna Lehtinen.

Yhdistymisvaliokuntaan walittiin seuraawat 7 jäsentä: Nilo Killinen, Nestor Loppari, Kalle Ojajarwi, Johan Kuwinen, Alex Pantti, Juho Särwempää ja Matti Torffo.

Pöytäkirjan tarkastajiksi ja allekirjoittajiksi walittiin seuraawat kolme henkilöä: Herman Luoma, Felix Wiback ja Isak Mintamäki.

Tämä edustajakokous oli merkillinen siinä suhteessa, että päiwän toimet alotettiin josta aamu klo 7 ja jatkettiin istuntoja kiinteästi klo 5:teen iltapäiwällä, paitsi 2 tunnin puolisklomaa ja tarpeenmukaisia lomahetkiä.

Kokous julistettiin awoimeksi kaikille sopiwalla tavalla kähttänywille henkilöille.

Puhe ja esitysoikeus myhönnettiin neiti Alma Sinf-

kajelle sekä kursjien opettajille pastoreille Kawalle ja Saapaselle ynnä heidän rouvilleen.

Tässä wiittaamme myöskin lyhyesti esimiehen laajahkoon kertomukseen kuluneen vuoden toimista, jossa kertomuksessa kosketellaan lyhyesti Suomen raittiustyön viimeisiä tuloksia sekä kieltolain kehitystä Amerikassa, mainitaan raittiustyön järjestymisestä kansainväliseksi ja selvitellään liiemmin S. R.-R.-Weljeyshseuran omaa toimintaa. Kertomus on monipuolinen ja osoittaa se yhdistyksen henkisen toiminnan kehittymistä sekä aineellisen aseman nousua.

Esimiehen vuosikertomus on kokonaan julkaistuna N:o 14 Raittiuuslehdessä kuluneelta vuodelta, mutta otamme siitä tähän kumminkin muutamia kohtia.

Suhtikuun lopulla tehtyjen lasfujen mukaan jaftautuvat yhdistyksen seurat ja jäsenet 16 waltiossa seuraawasti:

Michiganin seuroja 50, miehiä 1,534, naisia 1,168, yht. 2,702, maks. jäl. 358, yhteensä 3,060; Minnesotan seuroja 18, m. 581, n. 484, yht. 1,065, maks. jäl. 179, yhteensä 1,244; Ohion seuroja 10, m. 316, n. 314, yht. 660, maks. jäl. 47, yht. 707; Pennsylvanian seuroja 6, m. 202, n. 205, yht. 407, maks. jäl. 21, yht. 428; Massachusettsin seuroja 2, m. 50, n. 35, yht. 85; Mainien seuroja 2, m. 32, n. 17, yht. 49; Indianan seuroja 2, m. 14, n. 13, yht. 27; South Dakotan seuroja 2, m. 21, n. 19, yht. 40; Canadan seuroja 3, m. 106, n. 92, yht. 198, maks. jäl. 27, yht. 225; New Hampshiressä, Mississippissä, Oregonissa, New Yorkissa, Wisconsinissa, kussakin yksi seura, joissa on yhteensä m. 63, n. 77, yht. 140, maks. jäl. 8, yhteensä 148.

Siis kaikkiaan seuroja 108, miehiä 3,203, naisia 2,764, yhteensä 5,967, maks. jäl. 707, yhteensä 6,668,

21 wteitten S. R.-R.-W.-Seuran kansainwälisten edustajien kokous, Pa.

jöten maksunsa suorittaneiden jäsenten luku on lisääntynyt 22 jäsenellä ja maksunsa laimin lyöneiden luku 9 jäsenellä, yhteinen jäsenluvuun lisäys on siten ainoastaan 31 jäsentä. Suomioon tulee ottaa että miesjäsenet ovat vähenneet 199 jäsenellä, jota vastoin naisten luku on lisääntynyt 230 jäsenellä. Miesjäsenten vähenemiseen on pääasiallisesti vaikuttanut taloudellisesti epävarma huono aika, jonka tähden paljo miehiä on joutunut liikkeelle ja myöskin matkustanut Suomeen. Tämän yhteydessä otettakoon huomioon raittiustyön vihollisten kiihköinen agitafioni, jolloin selviiä että Weljeyshseuralla on ollut kiitettävän hyvä menestys kuluneenakin vuonna.

Muissa huomattavimmissa valtioissa, joissa Weljeyshseuralla on jäseniä, ei ole juuria muutoksia tapahtunut, paitsi Minnesotassa, jossa on 136 jäsenen vähennys miehiin nähden, jota vastoin naiset ovat lisääntyneet 15 jäsenellä. Miesjäsenten vähentyminen siellä johtuu viimekesäisestä lakosta, josta niin monta surullista seurausta ja muistoa jäi perintönä kansallisuudellemme tässä maassa.

Laajalla alalla toimiva yhdistyksemme on ikäänkuin muodostunut piirikuntiin, joskin niihin eri liittoihin kuuluu muitakin raittiusseuroja kuin Weljeyshseuraan kuuluvia, ovat yhdistyksemme kuuluvat seurat niissä runkona. Liittokuntia on toimesa Kuparijaarella, Marquetten alueella ja Iron kauntissa Michiganissa, yksi laueampi liitto Minnesotassa ja yksinomaan Weljeyshseurain keskuudessa Massachusettsissa. Näiden liittojen toimesta on tuotu paljon virkeyttä raittiustyöhön sekä apua puhujain kiertomatkoihin, joita on ollut kolme Michiganin ja Minnesotan liittojen toimesta. Etentkin Kuparialueen liitto on saanut aikaan eloisaa virkeyttä jul-

kaisemalla m. m. pienemmän kirjusen „Kieltolaki voittoon“ sekä jonkin verran laueamman julkaisun „Yhteistyösä“.

Lasten raittiustyön tarpeellisuus oivalletaan jo yleensä, jota työtä osa liitoistakin on koettanut elvyttää, mutta sopivain johtajain puutteessa ei se tahdo, niin suotavaa kuin se olisi,kin, päästä wireään toimintaan.

Suolema, tuo jäälimätön viikatemies, on vuoden kulussa joukoistamme pois temmannut 37 jäsentä, joiden jälkeen hautausapua on maksettu Weljeyshseuran kassasta \$1,750.

Kokoukselle esitettyt tilit osoittivat seuraavaa:

S. R.-R.-Weljeyshseuran tulot ja menot sekä taloudellinen tila tammikuun 1 p:stä w. 1907 tammikuun 1 p:ään w. 1908.

Tulaja:

Perustusveroja	\$ 60.00
Wuofineljännesveroja	4,389.98
Raittiuslehdettä	1,737.58
Merkeistä	764.93
Puhujarahastoon	757.34
Seurojen talletuksia	46.00
Kirjakaupasta	2,311.07
Konttorin vuokra	36.00
Rakennusrahastoon	159.06
Yhity, wanhä	10.00
Kilpailurahastoon	97.35
Edusmieskyhtiä	5.00
Konttorikalusto	4.00

Tuloja yhteensä \$10,378.31

Säästö wuodelta 1907 \$1,205.64

\$11,583.95

Menoja:

Gautausapua	\$1,800.00
Merkeistä	688.91
Raittiuslehteen	1,837.59
Palkat, vuokra y. m. kustannukset	2,122.83
Kirjakauppaosast.	1,520.25
Opetusvälineisiin	111.24
Painotöihin	142.00
Yhdytarpeisiin ja kum.	12.56
Rahtiin, ekspressiin ja posttiin	320.47
Konttoritarpeisiin	30.10
Kirjailijapalkintoihin	54.00
Puhujarahastoon	665.38
Seurojen talletuksista	78.55
Edusmieskyhdyin apua	15.00
Kilpailukassasta	125.00
Rakennusrahastosta	585.88
Raittiuskursseihin	105.42

Menoja yhteensä \$10,214.27

Rahaa säästösä 1. 1. 08

\$11,583.95

S. A.-M.-Seurayseuran taloudellinen tila tammik.
1 p. 1908.

Omajuutta:

Konttorikalustoa	\$ 531.92
Kirjakauppaosastoja	1,133.84
Painotuotteita	304.93
Rakennus ja 3 tonttia	2,700.00
Yhdy kuvineen	450.00
Opetusvälineitä	120.00

— 103 —

Historiallista omaisuutta	195.00
Lilifirjat	35.00

Saatawia:

Warmoina: pidettyjä	\$ 927.92
Epäwarmoja	219.03
Etumaksua kirjoista	200.00
Rahaa säästösä	1,369.68

Omajuus yhteensä \$8,183.32

Welfoja:

S. Mitchell, rakennuksesta	\$2,000.00
Etumaksuja saatu kalenterista	219.88
Raittiuden Ystäwille	272.00

Welat yhteensä \$2,491.88

S. A.-M.-Seurayseuran taloudellinen arwo ... 5,691.44

\$8,183.32

Tilivapaus myönnettiin johtokunnalle samalla kuin
jen toimet muutoinkin hyväksyttiin.

Johtokunnan kokousten pöytäkirjoja ei woitu esittää
kokoukselle siitä syystä, että ne olivat yhdesä wuosiko-
kousien pöytäkirjan ja merkkivaraston jefä esimiehen yf-
sitystisten maatteitten kera hukuneet junassa matkalla
Tshpemingistä Monesjeniin.

Tämän johdosta päätettiin jen waralta, ettei pöytä-
kirjaa saapuiji kokoukselle, lentolehtijinä seuroille jakaa
wiime wuosikokouksen pöytäkirja, ja että jos johtokunnan
pöytäkirjat, joista ei otteita löydy, kokonaan hukkuwat,
on siitä historiasja mainittawa. Pääasiallijet tiedot joh-
tokunnan työstä löytywät esimiehen wuosijertomuksessa.

Kokouksen käsittelemistä kysymyksistä mainittakoon tärkeimpinä:

1. Raittiuswäen yhtymiskysymys, jota käsiteltiin melkein yksinomaan sen mukaan mitä edustajille oli seurojen ewästyksinä annettu; DeKalbin edustajakokouksen laatimalle sääntöehdotukselle ei juurempaa huomiota lainattu, harvat edustajista sitä suoraan yhdyntän pohjana kannattivat. Minoastaan 14 paikallis-seuraa oli ewästyksiä lähettänyt ja kun ainoastaan 29 seuraa oli edustettuna, niin huomaa lukia, että kokous täten edusti vain noin $\frac{1}{4}$ yhdistyksen kokonaisuudesta, josta johtui suureksi osaksi se haluttomuus ratkaisemasti päättää toimenpiteisiin, jota kokous ojsotti. Ei tahdettu loukata niitten oikeuksia, jotka eivät olleet tilaisuudessa edustamaan itseänjä. Hywin tärkeänä ehtona yhtymis-ajalle pitivät melkein kaikki edustajat sitä että Weljehsfeuran nimi jäilyttäisiin ja siten jäädettäisiin tuo noin 3,000 dollarin kustannus, joka uudesta laillisuttamisesta aiheutuisi.

Lopullisena tuloksena pitkästä keskustelusta ja kahdenkertaisesta waliofuntaatyöstä oli seuraava yhdyntäwaliofunnan lausunto:

Yhdyntäwaliofunnan mietintö n:o 2.

Monipuolisten keskustelujen tuloksena waliofunta esittää raittiusseuran yhteenliittymisestä seuraavaa: Eduskunnan keskustelu ja paikallis-seurain ewästyksjet ovat siki eriäviä, että waliofunta ei woi muuta kun esittää kokousta walitsemaan 5 edustajaa Sault Ste Mariesja, Mich., pidettävään sowlitelukokoukseen, jonka kokouksen jälkeen Weljehsfeuran johtofunta welwoitetaan kierto kirjella kysymään jokaisen paikallis-seuran mielipidettä. Niiden sowlittelujen perusteella mitä sanottu ko-

kokous yhtymäkyshymyksestä päättää. Waslauskirjeet tulewat kysymyksen lopullisesti ratkaisemaan.

D. Djajärwi, A. Pantti, N. Killinen, John Järwenpää, Matti Torffo, N. Loppari, J. Kuwinen.

Waliofunnan mietintö hwyksyttiin sillä muutoksella, että sana hajanainen aluperäisessä muutettiin: eriäviä.

Parlamentaarista waalitapaa käyttäen walittiin kymmenen kokelasta, joista seuraawassa äänestyksessä walittiin wiisi edustajaa Soon neuwottelukokoukseen.

Ehdokaswaaleissa saivat enimmäkseen äänet seuraawat 10 henkilöä: Djajärwi, Kaminen, Frisk, Pantti, Laakso, Torffo, Manner, Jääskeläinen, Kintamäki, Wibäck.

Walituiksi tulivat seuraawat 5: Kalle Djajärwi 73 äänellä, J. Kaminen 66 ään., D. Frisk 57 ään., A. Pantti 54 ään., M. Torffo 50 äänellä.

Raittiuslehden laajentamisen suhteen kyllä ilmeni paljon toiwomuksia; toiwottiin hywin yleisesti sitä, että lehti saataisiin ainakin wiikkolehdeksi, jotta se saisi enemmän alaa ja womia, ja woiisi käsitellä kaikkia toiwottuja asioita: tieteellisistä raittiusalaa, rauhanaatetta, naisaatetta, urheilua, historiaa, poliittikkaa, ehkäpä työwäen harrastuksia.

Esitys waliofunta esitti kumminkin lehden entiselleen jättämistä sifki kunnas saadaan oma talo ja kirjapaino sekä kunnas nähdään miten yhtymis-asia päättyy, joka esitys hwyksyttiin 27 äänellä 16 vastaan.

Raittiuskalenterin suhteen lausuttiin toiwomuksia sen aikaisesta ilmeystymisestä, sijälön hwyhdestä sekä että niitä laitettaisiin kahden 35 ja 50 hintaisia.

Kirjailiakilpailut päätettiin 71 äänellä 22 vastaan panna toimeen wuoden 1910 Raittiuskalenteria warten,

mielellimmin vapaista aineista ja korkeintaan 50 dollarin palkinnolla.

Raittiuskursseja kannatettiin edelleen toimeenpantavaksi ja puhujaa päätettiin edelleen pitää yhdistyksen palveluksessa. Sa siitä tarkoitusta warten että saataisiin runsaammin woimia omaan keskuuteen, päätettiin 27 äänellä 5 vastaan asettaa kaksi johtokunnalta haettavaa opintomatka-apurahaa, joitten summan suuruus olkoon korkeintaan \$75.00, jonka saajan alin ikä olisi 17 vuotta, ja jolla olisi omassa walinnassa saada raittiuspuhujalle tarpeellisia ammattitietoja ja valmistusta joko Suomeen Raittius-opistossa taikka Suomi-Opistossa. Hakijalta waadittakoon myöskin paikkakuntansa tunnettujen raittiusmiesten suosittelu ja takeita siitä, ettei annettu apu hakijaan nähden menisi turhaan, waan että hän tietoja saatuansa käyttäisi niitä yhteiseksi (raittius-aatteen) hyväksi. Kurssuja toiwottiin saataman Ironwoodissa ja Hancockissa.

Warojen hankintaan nähden puhujarahaston karuttamista warten esitettiin raittiuswäen kofäjuhlia ja yhden dollarin wuotuisista wapaasehtoista kantoa kultakin yhdistyksen jäseneltä. Wuutammat edustajat esittiwät myöskin owirahaa seurojen iltamisja tätä tarkoitusta warten.

Toiwomuksia lausuttiin myöskin siihen nähden, että Suomi-Opistossa woiataisiin pian ruweta antamaan raittius-opetusta ja valmistamaan käytännöllisiä raittiuspuhujia.

Eduskunnan tarkastettawana oli Yhdistykselle aiottun rakennuksen piirustukset (rakennusmestari Cemil Tikkanen piirustamat) ja niitten mukana kustannus-arwio, jonka mukaan rakennus, kaksi ferrosta jo ostetulle

21. ien E. W. F. W. Seuran wuotuisuhan paikka, Wotrouttipu seuran talon pihalla, Wonesien, Wa.

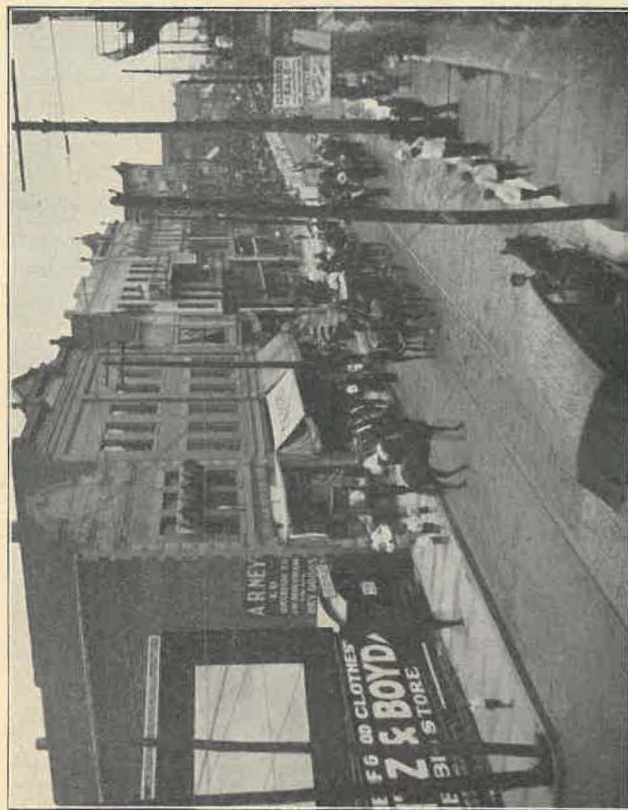
pohjakerrokselle rakennettuna piirustusten mukaan, tuli maksamaan noin 20,000 dollaria.

Sihteerin Ramisen selityksestä sai eduskunta kuulla, että johtokunta oli vuoden kuluessa ostanut rakennukselle tontin ja kivisen pohjakerroksen, josta oli maksettu käteensä 565 dollaria ja 2,000 dollaria oli velkana 6 % korkoa vastaan.

Asiasta keskusteltiin monipuolisesti ja päätti rakennus-asia siten, että kokous hyväksyi perustukset ja 31 äänellä 3 vastaan jätti rakennuksen suojaamisen ja edelleen kehittämisen tulewan johtokunnan huostaan. Tarkoituksena oli se, että johtokunta esittäisi oman talon rakennus-asian kokonaan selvästi ymmärrettävällä tavalla paikallisjeuroille joko yhdistyksen äänenkannattajassa taikka kiertokirjeellä, jossa selityksessä ilmaistaan rakennuksen tarve, merkitys y. m. asian yhteydessä olevat seikat, esitettäisiin rakennuksen suunnitelmat, piirustukset, kustannusarviot ja ehdotuksia toimenpiteille sen rakennusvarojen hankkimiseksi sekä jossa esityksessä paikallisjeurojen mielipidettä asian suhteen ja pyydetäisiin heidän toimenpidettään suunnitelmien toteuttamista varten sikäli kuin niitä hyväksyvät.

Saakoon tässä huomion myöskin se tavallaan anjiofas päätös, jonka 21:nen edustajakokous teki hyväksymällä 30 äänellä 6 vastaan „Wäinö“-seuran esityksen yleisen Wainajien muistopäivän asettamisesta S. R. N. Weljeyssseurassa kättäntön. Siksi päiväksi päätettiin ottaa toinen sunnuntai keuhkuissa.

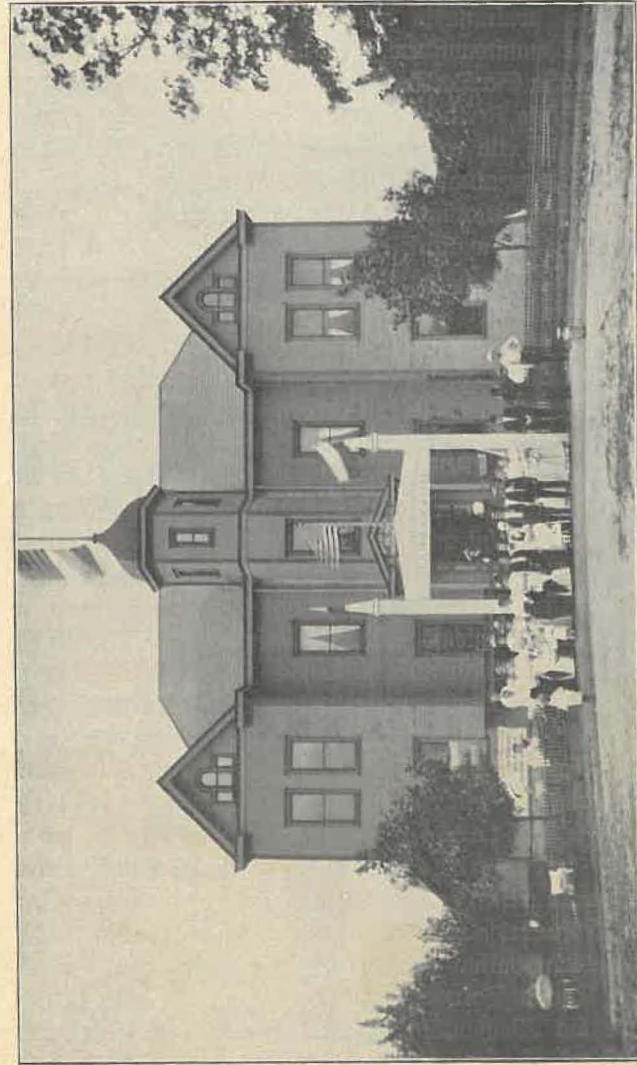
Esityksen tekijäin tarkoituksena on lyhyesti mainiten, että kukaan yhdistykseemme kuuluva paikallisjeura hankkisi ensinnäkin itselleen niin kutsutun „Muistojen Kirjan“, johon saattaisi niin haluttaessa liittää valokuvan, ja

Wäinöseuran muistopäivän muistokirja.

olisi aina merkittävä, kuolleen jäsenen tähdellinen nimi, syntymäpaikka, ja lyhyt, koristelematon historiikki, jotka merkittäisiin sinne heti jäsenen kuoltua, selvästi ja puhtaasti, erikoisille lehdille mieluummin yhteen avaruuteen, kahden puolen jotta olisi riittävästi tilaa waloikwalle y. m. Sitten, että kufin paikallis-seura päättäisi ennakolta niitä jowittua seurakunnan opettajien ja kaupunkien wiranomaiſten kansja, mainittuna muistopäiwänä aamulla kokoontua seuran kokoushuoneeseen, (kaikki terveenä olemat jäsenet mukana), jossa sopii (tämän kirjoittajan mielestä), jos halutaan suorittaa lyhyt tilaisuuteen joweltuwa ohjelma; m. m. lukea muistojen kirjasta vuoden kuluesja, ehkä kaikkien niitä ennen kuolleitten jäsenten nimet, historia y. m., jonka jälkeen järjestetään ilman melua ja kemytmielisyhttä saapuwilla olemat jäsenet kahteen riviin, jotka käwewät hywäsja järjestyksessä, wakaasti kuten hautajaisissa siihen paikakunnan suomalaiseen kirkkoon, jonka papin kansja on niitä jowittu, jossa pidettäköön jilloin tilaisuuteen joweltuwa muistojumalawelus. Kirkosta käwellään suoraan hautausmaalle, jossa käydään kufin muistettawan haudalla, laſtetaan mukana olemat kufat ja lausutaan joku wainajaan kohdistuwa ja jällelle jääneitä wewollisuuskjista muistuttawa lause ja wihdoin kaikki käytyä ja lopuksi laulettua tilaisuuden mukainen wirji tai laulu, palataan rivissä kokoushuoneelle, jossa wasta hajotaan. Tästä tehdään ehkä enemmän jelloa wasta, „Raittäiuslehdesjä“.

Kohtokunnan ehdoisja teki eduskunta sen muutoksen että korotti yhdistyksen esimiehen wuosi-palkan samaksi mikä rahastonhoitajalla on eli 75 dollariin, syystä, että oli esille tullut hänellä olemwan suhteellisesti enemmän tehtäwiä. Muutoin jääköön tässä mainitsematta johto-

”Kokontitppu” r.-seuran talo ja tunniaportti S. R. B. Seuran 21:sen wuosiijuhlan aikana.

kunnan valinnasta muu paitti se, että johtokunnasta poistui monivuotinen jäsen neiti Hanna Siltala Hancockista ja Eja Torffo Soudanista, joitten sijaan tulivat: neiti Miina Perttula Olystä ja Nestor Loppari Gronwoodista sekä, että rahastonhoitajaksi valittiin Zikka Rintamäki, Yshpemingistä 3:sta ehdokkaasta 49 äänellä, entinen, monivuotinen rahastonhoitaja A. Pantti sai 35 ääntä ja tuli valituksi johtokuntaan.

Taloudellisista eduskunnan päätöksistä mainittakoon vielä yksi alaikäisen hautaus-apu myönnytys kolumbesta maksamattomasta, 16 ikävuotta täyttämättömästä, päätti eduskunta pitemmän keskustelun perästä, suorittaa „Toivo“ seuran entisen jäsenen Zuhon Synnisen hautaus-apun. Keskustelua ei otettu ensinkään Maria Elisabet Fredricksonin ja Villie Borgin (myöskin alaikäisinä kuolleita) hautaus-apusta, koska niitten suhteen ei tietävästi ollut mitään epätietoisuuttakaan, vaan olivat yhdistyksen jäännöt olleet asianomaisten tiedossa.

Yksimielisiä olivat edustajat siitä että seurojen on oltava välittäjiensä takana kaikessa seuran liikkeessä yhdistyksen keskuustoimiston kanssa, ja että kaikki liike ja välitys tapahtuisi paikallis seurana eikä välittäjän nimesä.

Matteellisista keskusteluyhdistyksistä mainittakoon: pastori A. Saapasen alustama yhdistys raittiussuhteen suhteesta muihin rientoihin nähdessä keskuudessa. 2:ksi Patenttilääkkeitten nauttiminen ja kaupaksi pitäminen yhdistyksen jäsenten keskuudessa ja 3:ksi oli aiwan vähällä tulla tiihkeä keskustelu pallon pelaamisesta sen johdosta, että edustaja Torffo, Fairportista, huomautti eduskuntaa ja johtokuntaa „Pohjantähti“ seuran jäsenistön harjoittamasta pallopelistä ja johtokunnan aikaisemmasta suosumuksesta

sesta siihen. Ensimmäisen yhdistyksen alustus on julkaistu erikseen ja on aiheuttanut jonkin verran keskustelua Raittiussuhteessä. Se käsittelee pääasiassa seurakuntaharrastuksia, sosialistista työmäen pyrintöä ja jalasuraisuutta ja raittiussuhteen suhdetta niihin. Kokous hyväksyi alustuksen, johon edustaja Lehtinen, New Yorkista, merkitsi vastalauseensa sen sosialistivastaisen jyrkkyyden takia. 2:sen yhdistyksen suhteen päätettiin että henkilö, joka nauttii taikka pitää kaupaksi 2 % alkoholia tai muita narkotisia aineita sisältäviä patenttilääkkeitä, älköön kuuluko seuraan. Sekä, että asetetaan 3-henkinen toimikunta, joka ottaa selvän siitä, mitkä tunnetut n. k. kotilääkkeet sisältävät yli tämän prosentimäärän, jonka tutkimuksen tulokset julkaisevat Raittiussuhteessä.

Komiteaan valituiksi tulivat ylioppilas Pesonen, Griski ja Manner.

Toivomuksia lausuttiin siihen suuntaan, että paikallisseurat lähettäisivät tietoja johtokunnalle eri valtioiden kieltoalakoista, jotta se voisi käyttää niitä hyväksensä painattaessaan kirjallisuutta.

Seuraava edustajakokous päätettiin 74 äänellä 11 vastaan kahdeksannella äänestyksellä, pidettäväksi DeKalbissa, Ill. Niin, sinnehän se meni, koska eivät Minnesotan seurat sen vertaa välittäneet, että olisivat yhden edustajan lähettäneet, jos yksikään oli niin Evelythiin olisi varmasti kokous mennyt ja vähällä piti ettei tuotu väkistenkin. Illipäisyys (Siliuksen sanojen mukaan) sen teki.

Sähkösanomia saatiin runsaasti ja lähetettiin kaksi, nimittäin Yhdän Suomalaisen Raittiussuhteiden edustajakokoukselle ja Amerikan Naisten Raittiussuhteiden kokoukselle, kummallekin saman sisältöinen seuraavasti:

„Suom. Kans.-Raitt.-Seurassa Amerikassa, joka nykyään viettää vuosikokoustaan Monesjenissa, Pa., teki päätöksensä lähettää parhaat terveisensä ja sydämmellisen onnittelunsa teidän jalolle toimellenne raittiuskokoukselle. Jumala siunatkoon työtänne“.

Sovinnollinen joskin vilkas oli 21:n edustajakokous. Puheenpuoroja käytettiin 467.

Oman talon konsertti, joka johtokunnan puuhamaana pantiin toimeen perjantai-iltana heinäk. 17 p:nä Whiten Operahuoneella, onnistui vaatimattomaan valmistukseensa nähden verrattain hyvin. Soittokunta „Louhi“ antoi arvokasta apua huomattavalla tavalla edustamalla suomalaisia soittotaitoa. „Kannel“ -sekkuro Glasportista edusti kiitettävällä tavalla ohjelman laulupuolta, johon tuli lisäksi Luoman veljesten duetto. Puhujista mainittakoon neiti Sinkkanen, •Felix Wibäck ja S. Raminen (Englannin kielessä), M. Laakso kertoi hupaisen mummo-kastun ja D. Friski toimi ohjelman esittäjänä. Nelineen tulos tästä konsertista oli \$43.50, josta hiukan menoja, vuokraan, ilmoituksiin y. m.

Juhlapäivä.

Tavallisesti on suomalaisia raittiuskansaa suojinut kaunis ilma. Mutta Monesjenin juhlapäivän aamu walkeni synkkänä ja uhkaavalta näyttävänä. Siitä huolimatta kerääntyi „Voitonlipun“ juhlaletkille, talon läheisyyteen, verrattain runsaasti juhlaletkoista raittiuskansaa, jota paitti oman kylän suomalaisia, oli kerääntynyt melkoisissa parvissa vielä ja täältä Pennsylvanian jopa Ohion ja West Virginiankin valtioista.

Juhlapaikka, raittiustalon ympäritys, oli varustettu

Suomalainen soittokunta "Louhi", Monesjen, Pa.

kairilla mahdollisilla muuttuuksilla suurta, tuihatuksi wierasjoukkoa warten. Mistikas kunniaportti samoin kuin awara soittoalakin olivat somistetut lipuilla ja sekä Suomen että Amerikan kansalliskwäreillä.

Rohkein ja toiwowin mielin häärittiin ja valmisteltiin juhlaqwelyä, josta aijottiin saada joskaan ei suurilukuisinta ja mahtawinta mitä Weljessseuran historia tietää, niin ainakin sellainen, jota ei Pennsylvanian suomalaisen yhteispyrintöjen historia muista, ja näissä toiwessa ei aijottu pikkujateen tautta pettä eikä petettyään.

Soittofuntia ei kyllä ollut saapunut toisilta paikalliskunnilta, mutta onneksi, oli oman seuran keskuudessa soittofuntia, raitis soittofuntia, melkein kokonaan suomalainen, suurilukuinen, mahtawa „Louhi“. Ja silloin ei olla soiton puutteessa, kun saa „Louhen“ juhlaqwelyn johtajakki.

Määrätyn ajan tultua, kello 10 aamulla, kajahtiwat soiton qwelyet ja qwely alkoi seuraawassa järjestyksessä: Louhen jälesjä kahdet parihemojen wetämät wanut joissa istui Monessenin pormestari, puhujia y. m. huomattuita henkilöitä. Seitä seurasi paikallisen raitiusseuran Toiwon Liitto lippuineen ja kilpineen, seuraawa järjestyksessä oli naisten parwi sekä „Nanteleen“ laulajat walfolakeisjaan. Seurasi jitten kokouksen miesedustajat sekä jamaa sukupuolta olewa juhlayleisö sekä wihdoin muutamia kaksiwalfakon wetämisiä wauunissa istuwia naiswieraita.

Jhmeisjään katselivat Monessenilaiset tätä kaunisteta suomalaisen raitiuswäen joukkoa, joka noin lähes ½ mailin pituisena kaksioikriwinä laski mäeltä alas nokijeen kaupungin keskuksaan ja hienosta jateesta huolimatta kierteli soiton jwelten kaituesja mailimääriä kaupungin

Soittofuntti "Louhi", Keskiportissa, Pa.

huomatuimpia fatuja. — Eräässä kohden waltakadulla, juoksi ihmettelewä amerikalainen poikki siwu kulkewan rivin ja kysyi: „What is this. Can any one tell me what this mean?“* Kulkueen tultua kaupungille alkoi sade hätyhtellä muutamia (erityjemmin puettuja) naisia pois rivistä, mutta ylös mäelle lähdettaessä nekin jälleen ottivat paikkansa.

Sateesta huolimatta woi sanoa etä tämäkin juhla-käwely, joka käjitti noin 5 eli 6 sataa osanottajaa, oli miellyttävä ja waukuttawa mielenilmaus kapakkaliikettä ja juoppouspahetta vastaan.

Juhlapaikalle palattua, jolloin sadekin oli tauonnut ja taiwas selwennyt, käytiin hywällä ruokahalulla rawinnon ja wuorokäsiaineitten kimppeun, ja kiitoksella mainitsemmekin ettei Woitonlippu seuran rawintolatomikuntaa jowi moittia huolimattomasta pasjauksesta, joka moite usein kyllä on warjin paikallaan.

Juhlaohjelma alotettiin kello 2 j. pp. Louhen soit-tamalla juhlaforaalin. Ohjelma kokonaan oli erittäin rikas ja mieltäylentävä. Erinomaisia puheita pitivät suomentelellä pastori S. Ilmonen, neiti Sinkkanen, R. Ojajärwi ja maantelellä pastori McDonald ja eräs lakimies jonka nimi ei tullut tämän kirjoittajan tietoon. Pastori McDonaldin puheen sijältö oli lhyhydestään huolimatta wallan harwinainen ja toiwotaan siitä saatawan julkaistawakki suomennos. Runoja esittiwät mrs. Hilma Luoma (juhlarunon), neiti Lydia Kangas ja A. Laakso. Soitolla ja laululla wuorottelivat „Louhi“ ja „Kannel“. Seuraji sitten k i l p a i l u j e n w u o r o, ja waiikka ei kilpailewia soitto- ja laulukuntia ollutkaan ilmoittautunut kuin edellämainitut yksi kumpiakkin, niin

* Mitä tämä on. Woiko lulaan sanoa minulle mitä tämä merkitsee?“

fuorittiwat kumpikin kappaleensa kuten ainakin kilpai-lusja. Palkintotuomareina johtokunnan puolelta toimi-wat soitolle: A. Laakso, M. Luoma ja Fabian Luoma sekä laululle opettajatar L. Kangas, pastori S. Ilmonen ja A. Laakso. Soittokunta „Louhelle“ annettiin ensi palkintona \$50.00 ja laulu-seura „Kantelelle“ toisena palkintona \$20.00.

Woimisteluseuraa ei ollut ensinkään.

Zuuri Louhen soittaessa kilpakappaletaan, alkoi jälleen sataa ja kiihtyi se lhyhen ajan kulussa rankka-sateeksi, joka ajoi juhliwan yleisön heikkisekji seinien sijälle. Pian taukojt kumminkin sade ja ohjelmaa woiittiin jatkaa.

Soitolla, laululla, tilaisuuteen sopiwilla puheilla sekä palkintojen jaolla päättyi 21:n Weljeyshseuran yleinen wuorijuhla jonka lopuksi soitettiin ja laulettiin Maamme ja America laulut.

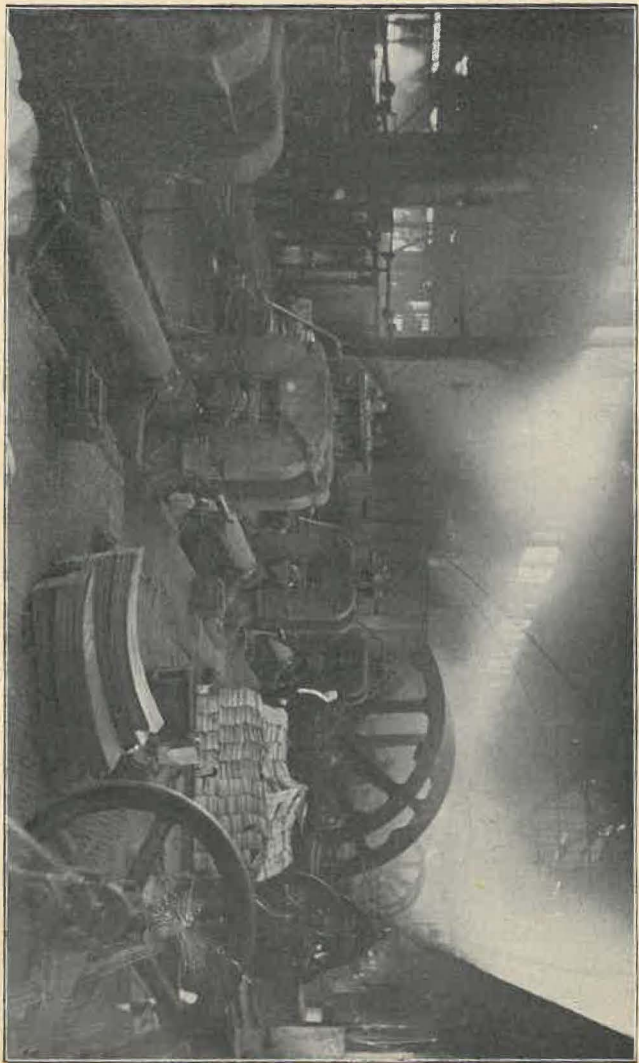
Päiwän illalla piti paikallinen raittiusseura Woitonlippu wielä konsertin omakki hywäkseen, jossa wieraat ja edustajat saivat tilaisuuden yhdesjälöön ja jossa fuoritettiin tilaisuuteen sopiwa erojais-ohjelma: näytelmä-kappale, laulua, soittoa ja useita puheita, ja jolla pää-tettiin wiikon kokoukset ja juhlat.

Mainitsematta on jäänyt kokonaan eräs, ei wähem-män tärkeä tapaus: w i e r a i l u - h y ö k k ä h s r e t k i Wesa seuran kutsusta Glasportiin, Pa. keskiwiikko-iltana 15 p. Melkoisen suurella joukolla mentiin Glasportiin iltajunalla, jonka saawuttua paikkakunnan asemalle, oli siellä wastassa seudun suomalainen soittokunta terwehtä-mässä saapuwia wieraita tutuilla soiton säwelillä ja joh-tamassa heitä Wesa seuran talolle, jonne seuran naiset oliwat puuhanneet hauskan ja lämpimän vastaanoton. Tämän yhteydessä sanottakoon, etä harwat seurojen ko-koushuoneet tekewät niin miellyttävästi kodikkaan wauku-

tuksen kuin mitä Wesa seuran kokousjati teki ainakin tämän kirjoittajaan.

Ohjelmasja, joka tässä tilaisuudessa suoritettiin, oli laulua Kantaleelta, soittoa soittofunnalta, jonka nimeä en saanut kuulla, tervehdys German Suomalta, puheet rouwa Gaapaselta, neiti Sinkkaselta, Oskar Friskiltä S. Kamijelta ja mrs. Potilta. Myöskin puhui englannin kielellä yksi paikkakunnan papeista, johon vastasi muutamalla sanalla Kaminen. Rahwia leivosten kansja tarjottiin vieraille ja neiti Sinkkaselle lahjoitettiin sirotekoinen käsikirves, paikkakunnan teoksja. Illojin ja wirtistynein mielin palattiin höjunalla Monesjeniin. Hauskat muistot jäiwät meille pitkämattaijille koto idän matkasta. Kiitos kaikesta siitä sydämellishydestä, jota osoittite vierailenne. Toiwottawasti ensikefänä kaikki seurat, Minnejotasta samoin kuin muualtakin lähettämät edustajansa DeKalbiin. — Terwetuloa sinne.

S. R.

Seitinhöy, josta kajo suomalaisia työstentelce, Monesjentäjä, Ss.

Raittiuskansamme yhtymiskysymys nykyhetkellä.

(3. B. Viluksen lausunto Saulst Ste Marien rauhankokouksessa).

Amerikan suomalaisen raittiuskansan valitsemat edustajat ovat kokoontuneet raittiuskansamme toiseen rauhanneuvottelukokoukseen. Se kysymys, mikä viime aikoina on kiinnittänyt kaikkien raittiusseurain jäsenten mieltä, on siis yhä wireillä. Mutta se on yhä myöskin keskeneräinen. Tuo tärkeä kysymys kaipaa edelleen ratkaisuaan.

Waloisin toivein kerääntyivät tämän vuoden tammikuun 6 päivänä raittiuskansamme edustajat ensimmäiseen rauhanneuvottelukokoukseen De Kalbisja. Vielä waloisemmilla toiveilla asian onnistumisesta edustajat janotusta kokouksesta jaman tammikuun 11 päivänä läksivät. Asia näytti silloin olevan niin hyvällä alulla, että useat epäilemättä olivat juuren Amerikan Suomalaisen Raittiussliiton syntymisestä jo aiwan warmoja. Puhuttiin siitä juuresta historiallisesta merkityksestä, mikä De Kalbin kokouksella tulee Amerikan suomalaisten historiaa ferran kirjotettaessa olemaan.

Olsoon kaukana minusta se, että nyt jo muutaman kuukauden kuluttua tahtoiin tässä toisessa rauhankokouksessa tuppautua riistämään De Kalbin kokoukselta jen kieltämättömästi suurta historiallista merkitystä. Wäin-

wastoin. Bertomus DeKalbin kokouksesta ja siellä suoritetuista sowingin työstä, tulee ehdottomasti säilymään ikuisiin aikoihin yhtenä riffinäisen heimomme historian kauneimmista lehdistä. Mitkään woimat eivät saata Amerikan suomalaisen raittiuskansan ensimmäiseltä rauhanneuvottelukokoukselta tätä merkitystä riistää. Ei edes tämä toinen, jamaassa tarkotuksessa kutsuttu kokous.

Mutta me woimme nyt jo, tämän toisen neuvottelukokouksen työtä aloittaessamme, olla ehdottomasti warmoja siitä, että myöskin tällä toisella kokouksella tulee olemaan historiallinen merkityksensä. Mihin juuntaan se merkitys aikakirjoihin merkitään, jen on wasta lähin tulevaisuus näyttävä. Kaikesja tapauksessa woidaan kuitenkin heti sanoa, että raittiuskansamme yhdyntän toteuttaminen näyttää paljon waikeammalta nyt kuin se näytti ensimmäistä kokousta lopetettaessa. Sitte De Kalbin kokouksen, on yhdyntän tielle tullut melkoijen lukuisia esteitä, joita ainakaan kaikkea oli waikeanlainen huomata muutama kuukausi sitte, waikeapa usealle jaattoikin näyttää warmalta että raittiuskansan yhtymiskysymystä ei loppuun saateta pelkässä riemuksessa.

Kun jo De Kalbin kokouksessa asian periaatteellisesta puolesta keskusteltiin ja siinä suhteessa sowingto aikaan-jaatiin, ei liene nyt enää kysymyksessä yhteenliitynnän tarkeys. Senijaan on nyt koetettava saada selwille woidaanko yhteenliittyminen käytännössä toteuttaa ja miten. Mutta ennenkuin siitä saatetaan menestyksellisesti perusteluja ja päätöksiä esiintuoda, on wälttämätöntä koettaa tutustua niihin wastuksiin ja esteihin, joita yhdyntän tielle on syhdyetty, woidaksemme nähdä, onko tämän kokouksen woima missjään määrin riittävä noiden esteiden raiwaamiseen.

Ne waikaudet, joihin raittiuskansan yhteenliittymishanke on koetettu saada takertumaan, voidaan aluksi jalkaa kahteen osaan, nimittäin

1:ijksi Ulkopuolelta raittiustyön tekijäin rivien tätä yhtymishanketta vastaan tähdättyihin juoniin, ja

2:ksi Raittiustyön tekijäin omassa keskuudessa heidän ränneeseen vastustus- ja jarrutustoimeen.

Koista, omaan riviemme ulkopuolelta tätä yhtymisajiaa vastaan tähdättyistä nuolista, voimme ensiksi kaikkien kiihkeimpänä ja äkäisimpänä panna merkille

Sofialistien vastustustyön.

Jo ennen De Kalbin kokousta ajettuivat suomalaiset sosialistit selwälle vastustuskannalle raittiuskansamme yhteenliittymisen suhteen. Heidän kantansa yhdesä heidän raittiusseurain omaisuuksia vastaan tähtäämännä riistämistoimen kanssa, oli kaikille raittiush miehille ja -naisille niin kuvaamattoman selwä, että kenellekään ei jäänyt vähintäkään epäilystä siitä millä mielellä meidän sosialistit raittiuskansan yhteenliittymishanketta terwehtiwät. Se nähtiwät siinä suuren „porwarillisen waaran“. Sofialistien vastustus- ja sotkemistyö oli kuitenkin kaiken aikaa paremmin edistämässä kuin waikuttamassa raittiuskansamme yhdyntän ajiaa. Rumouksellisten sosialistien katteruutta ja wihaa kylväwä työ ja heidän „äänestelmisensä“ oli tullut raittiuskansalle jo siinä määrin wähyttäväksi että siitä painajaisesta oli päästävää. Sa parhaana keinona huomattiin olewan lujan yhteisen liiton muodostaminen.

Mutta kun meidän suomalainen siirtokansja heti De Kalbin kokouksen jälestä woimakkailla wastalausekokouksillaan katkaiji sosialistien kiihotustyöltä kärjen, ja siten

saattoi sosialistien mellastamisen paljon wähemmin huomattawaan asemaan, ei näiden wastustustyö enää sittemmin ole waikuttanut yhtä kokowasti kuin se waikutti ennen De Kalbin kokousta. Yhtä kaikki owat sosialistijet lehdet ja agitatorit edelleen koettaneet wastustustyötään jatkaa. Näkewäthän he raittiuskansan yhteen liittoon liitynnässä omien puolue-etujensa ja agitatoriensa persoonallisten pyyteiden ilmeisen waaran. Sofialistiemme wastustustyö siis on perin luonnollista ja tulee se epäilemättä yhä edelleen jatkumaan. Mutta se heikkonee sikäli kuin sosialistinen wihan, kostonhimon ja eripuraisuuden kylvö askel askeleelta joutuu pois päiväjärjestyksestä.

Ulkoon kuitenkin tässä sanottu, että raittiuskansan yhteenliittymistä ei suinkaan ole ryhdytty puuhaamaan sosialistien wastustamiseksi, eikä siis sosialistiemme wastustustyö ja toiminta saattane tulla waikuttamaan raittiuskansamme yhtymis-ajian lopulliseen ratkaisuun sitä eikä tätä.

„Porwarillisten“ wastustyö.

Toisena, ulkopuolelta raittiustyön tekijäin rivien tullessa raittiuskansan yhtymis-ajiaa wastustawana toimena, on meidän pakko muistaa eräiden n. s. „wapaa mielisten porwarillisten“ hommaa. Siltä taholta on työskentely tätä ajiaa vastaan ilmennyt hiukan toisella laisessa muodossa kuin sosialistien wastustustyö. Wähän on siltä taholta työskennelty julkisesti, mutta senjajaan nähtään kuletun salateitä sitä uutterammin. „Porwarillisten“ wastustustoimen etunenässä owat muutamats suomalaiset wäkiuomaliiikettä suwaitsemain puolueiden poliitikoitijjat. apureineen, jotka pelkääwät puoluetujensa

joutuvan kärkeen suomalaisen raittiuskansan yhteen liittoon liittyminen ja yhä selvennämälle kielto lakifannalle asettautumisen vuoksi. Olen eräässä kirjoituksessani Raittiuslehdessä viitannut tähän suomalaisten „porvarillisten“ wäktjuomapuolueiden politiikoitsijain puuhaan ja kehottanut yhtä hyvin raittiuskansaa kuin suomalaisia republikaaneja ja demokratejakin kansallisuutemme ajan vuoksi wälttämään turhanpäiwäistä wäljen kiristämistä. Rohdatkoot puolueet toisensa awoimessa waalitistelussa, selwittäköön kukin puolue omaa ohjelmaansa, etköönkää harjotettako kumpaiseltakaan puolen mitään salaista wainotyötä toisen puolueen waiwutuswaltaijimpia miehiä vastaan.

Mieluimmin jättäisin tämän asian kokonaan koskettelematta, mutta olen pitänyt oikeana tästä ainakin tämän werran mainita senwuoksi, että siltä taholta raittiuskansan yhtymis-asiaa vastaan tähdättyt iskut epäilemättä ovat paljon waiwuttawampia kuin sosialistien touhu. Tuloksena „porvarillisten“ wäktjuomapuolueiden suomalaisten politiikoitsijain salaisesta toiminnasta — jos se edelleen jatkuu — saattaa olla se, että raittiuskansan on pakko teräwästi lausua sinnekin päin sanat: „rajat selwille“. Asian jille kannalle joutuminen ei kuitenkaan ole ainakaan minun mielestäni suotawaa, sillä raittiuskansaa ei aikone ryhtyä waltioolliseen työhönsä siinä mielessä että olisi wain saatawa „waalikarjaa“, ja raittiuspuolueen miehille wirtajijoja. Raittiuspuolueen tarkoituksena täytyy olla waltioollisen elämän raitistuttaminen, ja siksi on jokaiselle, joka tahtoo äänestää raittiuspuolueen waalilipulla, saatawa tuo puoluekatjonus iwywäksi wakaumuskeski. Edelleen ei mielestäni sopii työntää raittiusstyöstä pois niitä henkilöitä, jotka tahtoiwivat ottaa osaa perjoonalliseen, kaswatukselliseen raittiusstyöhön,

ja jotka muutoin alistuwaat noudattamaan seurain jääntöjää, mutta syystä tahi toijesta haluawat käyttää tämän tafawallan perustuslain takaamaa wapautta äänestäkseen jonkun toijen puolueen waalilipulla.

Mahdollista on, että meidän suomalaisessa raittiuskansassa on jo paljon niitä, jotka pitäwät tämäntapaisia sanoja liian pehmeinä, ja tällaisten sanojen lausujaa liiaaksi taipuisana raittiuspuolueen miehenä. Mahdollista on, että raittiuskansassamme on paljon niitä, jotka raittiusstyötä tehdesjään panewaat kaisen painon puolue toiminnalle, jotka pitäwät Kielto lakipuolueen woiton raittiusstyön päämääränä.

Muisttaa kuitenkin tulee, että raittiuskansaa ei suinkaan ole omaksumut, eikä toiwotawasti milloinkaan tule omaksumaan sitä materialistista katjonuskantaa, joka tahtoo selittää yksilöiden elämän ja toiminnan riippuwan kokonaan ympäröiwistä yhteiskunnallisista oloista. Me luotamme ihmisten henkiseen woimaan, me pidämme ihmisiä perjoonallisina yksilöinä. Ja niin kauan kuin me tämän katjonuskannan omaksumme, niin kauan on meidän wältettävä uhraamasta perjoonallista raittiusstyötä poliittisen työn jalkoihin. Perjoonakohtaista raittiusstyötä tehdesjämme ei meillä taas ole oikeutta estää seurain jäseniksi pääsemästä niitäkin kansalaisia, jotka, waikka lukeutuwaatkin toijeen waltioolliseen puolueeseen, kuitenkin alistuwaat noudattamaan seurain jääntöjää ja wilpittömässä mielessä tahtowat ottaa raittiusstyöhön osaa. Meidän tulee muistaa että heidänkin onnensa ja heidän perheittensä onni on kallis, emmekä senwuoksi woi kieltäytyä siitä tukemasta.

Saanemme myöskin olla wakuutettuja siitä että raittiusstyön waiwutus on ehdottomasti koettawaa ulottaa muidenkin puolueiden, eikä wain Kielto lakipuolueen

ohjelmaan. Ovathan republikaani- ja demokratipuolueet äänestäneet monessa valtiossa paikallisen kieltoain. Mahdotonta ei liene sen toiminnan edelleen jatkuminen, kun vain raittiuskansja jatkaa vaikutustaan jamaan juuntaan, siiveellijillä keinoilla ja persoonallisella työllä kuten tähänkin saakka.

Jos mikään niin tämä kohta suomalaisenkin raittiuskansjan ohjelmassa olisi tarkkaan pohdittava ja selvään lausuttava. En misjään tapauksessa kannata sitä että suomalaisen raittiuskansjan ja suomalaisten republikaanien ja demokratien välit tarpeettomasti äärimmilleen kiristettäisiin. Sellainen kiristäminen merkitseisi taasenkin turmiollista repimistä kansallisuudellemme, koska suomalaiset eivät nähtä saattavan tehdä puoluehyötyä in-tohimottomasti.

Mutta kansallisuutemme asian tähden on suomalais-ten republikaanien ja demokratien ja olletikin heidän politi-koittijainja otettava myöskin tämä asia huomioonja. Tässä suhteessa ei raittiusväen yksin ole pakko kantaa kansallisten velvollisuuksien taakkaa.

Saamme olla wakuutettuja siitä, että ei ainoastaan raittiuskansjan yhteenliitynnän menestyminen, mutta myöskin raittius työn menestyminen ylipäättään siirtokan- samme keskuudessa, riippuu paljon siitä, miten jaadaan raittiuskansjamme käsitteet selviksi suhtautumisestamme poliittiseen työhön ja persoonalliseen työhön, sekä suhtautumisestamme porwarillisiin wäkijuo- maliihettä suvaitsewiin puolueihin. Siirtokansjamme eheyden luomisen onnistuminen riippuu niinikään tämän tyshmyksen ratkaisun onnistumisesta.

Ennen kuin siirryn tästä asiasta toiseen asiaan, ha- luan vielä lausua että olen De Kalbin kokouksen jälestä

paljon miettinyt tätä asiaa; ja omasta puolestani tullut siihen lopputulokseen että raittiuskansjan ei pidä ryhtyä sytyttämään uusia puoluetisteluita. Meidän taholtam- me wältettäköön sitä viimeiseen saakka. Mutta jos wä- kijuomaliihettä suvaitsewain puolueiden politikoittijain taholta raittiuskansja taistelun pakoitetaan, niin jitte on taisteltawa tojissaan. Muita wäkijuomapuolueita vastaan yhtä woimakkaasti kuin sosialistejakin vastaan.

Kirkolliset ryhmät.

Mitä kirkollisiin ryhmiimme tulee, on niiden taholta ylipäättään oltu raittiuskansjan yhteenliittymishankkeelle suosiollisia. Kansalliset kirkkorhyhmämme, yhtä hywin Suomi-Synoodi kuin Kansalliskirkkokunta ja Apostolis- lutherilaiset ovat, sikäli kuin minä tiedän, koettaneet edistää raittiuskansjan yhdeksi liitoksi liittymistä. Se on- kin luonnollista. Sillä niinkauan kuin raittiuskansja seisoo kristillisjiveellisellä pohjalla, ja tahtoo herättää ihmijissä puhtaita harrastuksia, niin kauan voivat kir- kolliset ryhmät mielihyväällä seurata raittius työn eteen- päin kulkua.

Mitä methodisteihin ja kongregationalisteihin tulee, emme heistä puheenollen, jaata puhua mistään kirkolli- sista ryhmiistämme, sillä waikkakin yllämainittujen amerikalaisen kirkkokuntain edustajia on työskentelemässä suomalaisen keskuudessa, eivät he ole luoneet mitään erityisiä kirkollisia ryhmiä.

Mikäli yllämainittujen amerikalaisen kirkkokun- tain palveluksessa olewat papit ovat olleet waifutta- massa Ashtabulan, Ohio, Kunto raittiusseuran kieltei- seen päätökseen raittiuskansjan yhtymis-asiassa ja Ishpe- mingin, Mich., Kiento-seuran yritykseen riistäyttyä irti

R. J. Yhdistyksestä, on minulle yksityiskohtaisesti tuntematonta. Missään tapauksessa ei voitane laskea näiden firkkokuntain suomalaisille edustajille juuri yhtä enempää kuin ansiotakaan, tulfoon raittiuskansan yhtymis-asia saamaan minäläisen päätöksen tahansa.

Se, mitä on tapahtunut esim. „Riento“-seurasja, kuuluu ennen muuta niihin vastuksiin, millä raittiuskansan omaassa piirissä on yhdyntään asiaa vaikeutettu. Niistä sijäisistä vaikeuksista vielä vähäsen.

Epäilemättä on raittiuskansalla itsellään mistään riippumattomat, aivan „vapaa kädet“ päättää siitä, muodostammeko yhteisen liiton tahi ei. Nämäkin tässä kosketellut ulkopuoliset vaikeuttimet saattavat siis tulla vaikeuttamaan yhtymis-asian lopulliseen ratkaisuun vain sikäli, mikäli ulkoapäin on voitu vaikeuttaa seurain jäsenistöön. Viime kädessä ovat siis juuri nämä sijäiset asiat ne, jotka tulevat tämän kysymyksen lopullisesti ratkaisemaan.

Raittiuskansan keskuudessa on ilmennyt kaksi, yhtymis-asiaa vaikeuttavaa katsomistapaa. Yksi, joka on löhtänyt jalanjijaa etupäässä S. R.-R.-Weljessseuran piirissä, on se, joka pitää tarpeellisena „kysyttää“ tätä yhtymis-asiaa, pääsemättä itse asian kanssa puusta pitkään. Toinen, joka on ilmennyt muutamissa itsenäisissä raittiusseuroissa ja R. J. „Riento“-seurasja, pitää De Kalbin kokouksen laatimia perussääntöjä liian ahtaina.

Tällä toisella rauhan kokouksella on siis se vaikea tehtävä, että tämän kokouksen tulisi pelastaa yhtymis-asia palamasta pilalle noiden kysyttäjään ”sijisiä, ja toisaalta tulisi saada ne väljämieleiset hymmartämään sääntöjen välittämättömyys, jos kerran halutaan jotain ehyttä kokonaisuutta luoda.

„Kysyttäminen — jarrutus.“

Mitä asian „kysyttämiseen“ tulee, niin sitä nyt ei sopii moittia, jos kerrankaan olisi tuon kysyttämisen tarpeellisuus tarkkaan perustellen selitetty. Mutta sitä ei ole kertaakaan tehty. Olen saanut Weljessseuran viime vuosikokouksen pöytäkirjasta nähdä että De Kalbin kokouksen laatimaa sääntöehdotusta on moitittu, mutta kuitenkin en ole saanut nähdä mitä muutoksia Weljessseuran taholta niihin sääntöihin waadittaisiin. Niinosaan nimityshymyksesjä on Weljessseuran vuosikokous jelmään kantansa lausunut.

S. R.-R.-Weljessseuran tämänvuotisen vuosikokouksen menettely tämän yhtymisasiän kanssa, ei ole wienyt juuri mihinkään tuloksiin. Siirtokansamme suurimalta raittiusryhmältä odotettiin tässä asiassa ratkaisewaa päätöstä, mutta se jäi saamatta. Weljessseuran suhteen ei asia ole sen walmiimpi kuin De Kalbin kokouksen aikana. Suurin raittiusryhmämme on ilmeisesti ryhtynyt tässä asiassa jarruttamaan, se tahtoo sanoa: wiimyttämään ratkaisewan päätöksen tekoa.

Ei ole oikein umpimähkään tuomita tätä jarrutusfantaa. Koskus on jarruttaminen hymäkki, joskus wahingoksi. Kaikesja tapauksessa osottaa Weljessseuran päätös että sillä taholla ei tahdota yhtymiskysymystä tappaa, waikka ei toisaalta vielä uskalletakaan ottaa ratkaisewaa askelta yhdyntään toteuttamiseksi.

Sa jos Weljessseuran vuosikokous tuolle wäliaikaisuuden ja kysyttämisen kannalle ajettumijellaan tarkotti jättää kaikille seuraan kuuluwain paikallisyhdistysten jäsenille tilaisuuden ottaa yleisäänestyskellä päätökseen osaa, niin Weljessseuran vuosikokouksen päätöksestä ei

voi sanoa muuta kuin hyvää. Toisin on taas tietysti asianlaita, jos päätöstä tehdesjä on asiaa pitkistämällä tahdottu sitä myöskin mutkistaa.

Eräs puoli Weljeyshseuran vuosikokouksen lausunoissa antaa aiheita niihin koskea. Useat puhujat näyttivät olleen sitä mieltä että yhitymiseen on Weljeyshseuran taholta suostuttava vasta sitte kun kaikki jäsenet ja paikallisseurat ovat aivan yksimielisiä. Sa kuului pa vielä pelko siitäkin että kaikki paikallisseurat eivät suostu päätöstä noudattamaan, jos päätös asiassa tehtäisiin.

Jos parlamentaarisuuden käsitys vielä on Weljeyshseurasja niin heikko että kaikki paikallisseurat eivät noudattaisi sääntöjen mukaan tehtyä päätöstä, niin sitte todellakin lienee jarrutuskahta paras. Ehdottomasti pitää saada kaikki raittiusseuralaiset ymmärtämään että sääntöjen mukaisen enemmistön päätöstä on ehdottomasti noudatettava. Ellei niin olisi, niin saattaisihan erimielisyyksiä syntyä muissakin yhityksissä eikä ainoastaan yhityksilyhityksessä, ja niin ollen saattaisi joku Weljeyshseurankin paikallisseuroista tehdä vielä 20:llä vuosijadalla yhtä häpeällisen ja alkeellisimpiäkin parlamentaarisuuden käsitelmiä rumasti loukkaawan teon kuin Sshpemingin „Riento“-seura.

Sa jos sitte vihdoon katsoisimme asiaa vielä siltäkin kannalta että Weljeyshseurasja yhdistymistä vastustava aines mahdollisesti jäisi tappiolle, ja siten tappiolle jäänyt osa vastoin kaikkia luonnollisia laskeimia, ei tahdoisikaan noudattaa sääntöjenmukaisen enemmistön päätöstä. Päätöksen aikaansaamiseksi tässä asiassa tarvitaan Weljeyshseurasja $\frac{3}{4}$ äänten enemmistö. Mutta kuin $\frac{1}{4}$ Weljeyshseuran nykyisestä jäsenmäärästä on suurempi kuin Raittiuden Istävän Yhdistyksen, Sdän Viiton ja parin itjenäisen seuran jäsenluku yhteensä, tuntuu to-

dellakin arveluttavalta tehdä tässä asiassa päätöstä edes $\frac{3}{4}$ äänten enemmistöllä.

Raitessa tapauksessa tunnen melvollisuudetjeni walwoa Weljeyshseuran kokonaisuutta. Weljeyshseura liittoutukoon toisten seurain kanssa kokonaisena, tai ellei niin moi tapahtua, niin elköön liittuko mihinkään nuteen, tai muihin entisiin Weljeyshseurasta yhtään jäsentä.

Tämän tärkeän asian ratkaisussa emme myöskään saa jättäytyä lukuunottamasta sitä häilyväisyyttä mikä useissa muissa raittiusseuroissa on vieläkin suurempi kuin Weljeyshseurasja. Ehdottomasti muistuu taasenkin mieleeni „Riento“-seuran hajotustouhu keskellä raittiuskansan rivien kookomisen. Niinikään kaipaamme me tässä kokouksessa Sdän Viiton ja itjenäisten seurojen edustajia. Poissa-olollaan oottawat he nyttemmin olewanja haluttomia ajamaan raittiuskansamme yhdyntän asiaa.

Saatetaan muistuttaa, ja täällä on jo muistutettu, että heidän poisja-olonsa tästä kokouksesta olisi syhnyä Weljeyshseuran vuosikokouksen tälle ajalle epäedullinen päätös. Mutta jos Sdän Viitto ja itjenäiset seurat ovat huomanneet heidän etujensa ja harrastustensa joutuwan waaraan tämän tärkeän asian eteenpäin ajamisessa, olisi heillä ollut sitä suurempi syh rientää lähettämään edustajiaan tähän kokoukseen. On lapsellista ällipäisyyttä heidän olla kokoukseen osaa ottamatta jenukoksi, että kaikki ei ole mennyt heidän mieltensä mukaisesti. Walitetawasti kyllä on samanlaatuista ällipäisyyttä tawattamisja vielä Weljeyshseurasjain. Dien kuullut kerrotawan että Weljeyshseuran Minnesotan paikallisosastot jättiwät lähettämättä edustajansa Monesfenissa pidettyyn vuosikokoukseen jenukoksi, että vuosikokous vastoin Minnesotan seurojen yksimielistä pyyntöä wiettiin äärim-

mäiseen itään. Onko kertomus tosi, en voi varmasti vakuuttaa, mutta jos niin on, niin Minnesotan seurat eivät mielestäni menetelleet oikein. Päinvastoin olisi niiden ollut riennettävä yrittämään uudestaan kuukokouksen saantia Minnesotaan.

Raitissa tapauksessa osoittaa nyt Idän Liiton ja itsenäisten seurojen edustajain poisjäälo yksinkertaisesti meille sen, että De Kalbin kokouksen työtä ei tässä kokouksessa voida jatkaa. Raitti mitä voimme tehdä, on keskustelu siitä, miten asiaa voitaisiin edelleen wireillä pitää ja edistää.

Missäään tapauksessa emme saa liikoja luottaa siihen että ehkä uuteen liittoon yhtyisi itsenäisiä seuroja. Kinoakaan niistä ei toistaiseksi ole antanut siitä mitään warmuutta.

Sananen raittiuskursseista.

Raitissa työssä osoittaa kokemus perinpohjaisuuden tarpeellisuuden. Ennen kaikkea on niin asianlaita raittiustyössä.

Raittiustyö tähdätessään yhteiskunta elämän muotojen ja hengen raitistuttamiseen, tähtää ennenkaikkea yhteiskunnan muodostajaan ja tukeen ihmiseen. Saada ihmisen tunne kaipaamaan terveyttä ja kaunistaa elämää jokapuolella, järki tajuamaan sen merkitys ja tahto toteuttamaan sitä, saada koko sielu harrastamaan terveyttä ja puhtautta fyysisessä merkityksessä yhtyyiseen ja yhteiskunnalliseen elämään nähden se on raittiustyön ensimmäinen perustehtävä.

Mutta työksi muodostuvan harrastuksen herättämiseen tarvitaan enemmän kuin tilapäisen innostuksen herättämistä, tarvitaan vakintunutta tietoa harrastuksen alajesta asiasta.

Sattuvan harrastuksen herättämistä, mahdollisimman monipuolisen tiedon antamista ja parhaaksi nähtyjen työtapojen neuvomista ovat tarvoittaneetkin raittiuskurssit, joita S. R.-M.-Weljeshseura on toimeenpannut.

Päitji kirjassessa „Raittiustyössä“ esitettyjä kurssieja Ishpemingissä, Mich., ja Etissä, Minn., on kurssieja pidetty Fairportissa, D., marraskuun 25—30 p:nä 1907

sekä kuluneen vuoden ajalla DeKalbisja, Ill., rauhan-
kokouksen yhteydessä tammik. 3—5 p:nä, Monessenissa,
Pa., Welfesjeuran vuosikokouksen yhteydessä 11—13
p:nä heinäkuuta sekä Ironwoodissa, Mich., lokak. 10—
18 p:nä.

Fairportin kursseilla esiintyivät luennoitsijoina
past. J. Kawa, rouwa Kawa ja past. R. Lappala Har-
borista, past. M. Saapanen Fairportista, ylioppilas M.
Pesonen Michiganin yliopistosta, L. Sankson South
Kangelta, Mich., M. Laakso nyk. Copper Cliffissa, Can.
sekä kurssien järjestäjä S. Raminen Ishpemingistä,
Mich.

Warjinaiset kursseihin osanottajat olivat: Matti
Lorkko, E. Kallinen, Matti Kauppila, J. Löfgren, El-
wiira Puska, Sofi Tarwanen, Hilma Mulla, Emelia
Saapanen, Esteri Ritari, Maria Ritari Fairportista, J.
Karkhunen Werrenista ja mr. Kujala Conneautista.

Päitji 17 luentoja ja 11 puhetta sekä 5 harjoitus-
esitelmää on näiltä kursseilta erityisesti mainittava lä-
hempi tutustuminen lasten raittiusopetukseen sekä keskustelut,
jotka käsitelivät kysymyksiä raittius työn perso-
nakohtaisen ja yhteiskunnallisen merkityksen etewämmyh-
destä, rukouksen merkityksestä raittius työssä ja tupakan
polttamisesta.

Paiikkakunnan wakawa raittius harrastus sekä he-
rännyt warkuus raittius työssä meillä, lienee parhaiten
osoittamassa kurssien merkitystä.

DeKalbin kursseilla olivat warjinaisina luennoitsi-
joina pastorit B. Rautanen Calumetista, Mich., J.
Kuusi Worcesterista, Mass., toimittaja S. Parkkila San-
cockista, Mich., ylioppilas M. Pesonen, jota päitji puheita
pitivät rauhanneuvotteluihin saapuneet henkilöt.

Suomi r- leuran talo, josta Fairportin r- kurssit pidettiin.

Osanottajina kursseihin olivat paitsi paikkakunnan ahkerää raittiusväkeä kokoukseen saapuneet edustajat. Kurseilla pidettiin 12 luentoa ja samanterran puheita. Erittäisesti anjaitsee tulla mainittuksi pastori Ruusen esitykset siiveellisyhystyshymyistä, joilla kursien yleisemmän luonteen takia on merkittävä vaikutus raittiuskäsityksen syventämiseen nähden täkäläisessä raittiuskansaissa. Voimatta kursien merkitystä eroittaa yleisen rauhankokouksen merkityksestä täytyy antaa näille suuri arvo. Se aatteen käjittämisen syventyminen, ja lämmin rakkaus työhömmö ja tulinen into, jonka nuo harvat „rauhan päivät“ rinnoisjamme jhtytti, ei voi olla tuloksia tuottamatta.

Raittiuskurseilla Monesjenissa, Pa., luennoivat pastorit J. Kawa ja hänen rouwanja, Harborista, D., N. Saapanen ja rouva Saapanen, Fairportista, D., sekä S. Ilmonen Monesjenista. Kurssien järjestäjänä otti luennoimiseen osaa allekirjoittanut. Osanottajina kurseihin olivat useimmat vuosikokouksen edustajat sekä paikkakunnan yleisö waihdellessä kuulijakunta 30—200 henkeen.

Nämä kurssit olivat etupäässä luentotilaisuuksia, ainoastaan iltakokouksissa esiintyivät kurssilaiset ohjelman suorittajina. Raikkiaan pidettiin kurseilla 17 luentoa sekä 14 puhetta, sitäpaitti tehtiin yleinen hyökäläksretki Glasportiin, Pa.

Saluamatta lausua mitään kursien merkityksestä woin waan wakuuttaa, että työtä tehtiin „Porwoon mitalla“ ja luten uskon jättivät Monesjenin päivät jokaiseen osanottajaan siunausta tuottawan muiston.

Tronwoodin raittiuskurssit paikallisina mutta pidempi aikajina eroawat edellisistä lähimmän tarkoitukseensa wuoksi. Pääajiallisena tarkoitukseena yleisen ohella

Raittiuskurssit Fairportissa.

oli nim. totuttaa kurssilaisia esiintymään asian tulkittajoina. Luennoitsijain luku näillä kursseilla jupistui neljään. Näistä piti ylioppilas J. Partanen 4 luentoa ja 2 puhetta, pastori Vuornos 4 luentoa, pastori Mänttä yhden sekä allekirjoittanut 27 esitelmaa ja puhetta, sekä kurssilaiset 12 näyteluentoa ja parikymmentä puhetta.

Maarinnaiset kurssilaiset olivat seuraavat: Jaakko Hakala, Milja Kantola, Arthur Pelto, Hanna Mattola, mrs. Loppari, mrs. Vuornos, Olga Ojanperä, Silja Kaartinen, Matti Westerbacka, Victor Koponen, mr. Kivistö, August Kupias, mr. Kaartinen ja mr. Rämälä.

Kursseja pidettiin sekä Ironwoodissa että Jessevilleissä. Toinen ilta oltiin hylkähäretkellä naapurien luona.

Pitki luentoja ja arvostelujen kautta koetettiin työhön tutustua käytännössäkin muutenkin. Lasten raittiuskoulu perustettiin Ironwoodiin ja raittiusseura Elvian Buskirkissa, Wis., sai alkunsa.

Mainitsemistä ansaitsee myöskin yleinen keskustelufokous, jossa keskusteltiin raittius työn juhtautumisesta uskontoon. Hyväksytyiksi tulivat seuraavat ponnet:

Jeesuksen oppi on sopusoinnussa raittiuden kanssa.

Raittius työtä kansainvälisenä työnä ei voida jitoa mihinkään uskonnon muotoon, mutta ei myöskään voida vaatia raittius työntekijää kättämään uskonnollista waikauksaan raittius työtä tehdesään.

Sattuneina politikan pyörteisiin oli Ironwoodin kurskien toimeenpano ehkä waikkein kaikista. Mutta niissä totentui tuo wanha totuus, että tulos on sen kaltaampi, mitä enemmän se on taistelua waatinut. Wakkamalla taistelulla saavutettu toistemme hymmärtäminen ja kasvawa raffaus työhömme kertowat meille kurskien tulokjista. Pääajassa voidaankin näiden kurskien wai-

Ironwoodin raittiusseuran valokuva.

tutus tutkia niistä edistysaskeleista, joita osanottajat voivat itsessään huomata.

Kun tila tässä ei anna myöden lähemmin selostella kursseilla pidettyjä luentoja y. m. rajoitan esitykseni tähän lausumalla ahkerille ja tunnollisille osanottajille hyvän kiitollisuuteni, sekä Weljeyshseuralle osoittamastaan luottamuksesta kurskien järjestäjänä.

Sumala, jonka läsnäolon me kursseilla tuntea saimme, siunaa työmme.

Päitji edellämainittuja kursseja on Weljeyshseura pannut toimeen pidempiaikaiset luentotilaisuudet Hancockissa, Mich., lokakuun 21—30 p:nä, jona aikana aliefirjoittanut piti Suomi-Dpistolla 4 luentoja sekä yleisölle viikon kestäväisiä iltaluennoisia 8 luentoja. Näisiä kokouksissa, joihin osanotto vaihteli 100—300 luennotivat sitäpaitji pastori Rautanen ja mr. Friskey Calumetista, toimittaja Parkkila Hancockista sekä S. Moilanen Wolwerinesta.

Itse Suomessa jaaneena rakkauden raittius-aatteen sekä opastusta työhön juuri kursseilla ja täällä seurattuani kurskien merkitystä tädäläisiin oloihin en voi muuta kuin kehoittaa ahkerasti toimeenpanemaan niitä edelleenkin. Ne vastaavat tarkoituksensa.

Antakoon Sumala Amerikan suomalaiselle kansalle yhä enemmän tilaisuutta ja kykyä syventymään suuresja työsämme.

A I m a S i n k k a n e n.

Nuorten miesten siiveyskäsitteestä.

Suomakunnassa ei löydy miehewämpää ja onnellisempaa olentoa kun on nuorukainen silloin, kuin elämä hurmaawilla suuteloillansa tarjoaa hänelle lukemattomia edistymisen mahdollisuuksia. Mutta niin onnellinen kun hän onkin, on hänellä eräs waara joka aina uhkaa häntä turmiolla. Tämä waara on puuttuva siwe d e n t u n t o, ja se on kaikkina aikoina wienyt onnettomuuteen melkoijen osan ihmiskunnasta.

Se waisto, jonka Sumala on kätkenyt eri sukupuolien luonnonelämään sukuiettinä oliji säilytettävä Sumalallisena pyhänä tunteena, jonka seuraamisessa tulisi noudattaa puhtautta taikka muutoin tekee ihmisen itsensä wikapääksi siweettömyhteen, jumalallisen ja luonnollisten lakien polkemiseen.

Useammin kun kerran on kuitenkin tapahtunut sillä tavalla, että nuori mies jallii myrkyllisten aistusten jaada wallan sydämesjängä ja siten tumeele puhtautensa ja siwehtensä. Se mikä hänen olennoissaan oli jaloa ja arwofasta, muuttuu ilettäväksi, puhdas kunnioituksen tunne toista sukupuolta kohtaan muuttuu wäbäkerralliseen alhajeksi himoksi ja räätäköksen haluksi. Täten tulevaisesta, jolla yksin on kyky tehdä miehenkin elämän siweeiseksi, hänen uhriseensa. Ennen pitkää ei hän anna mitään arwoa omalle jaloudelleen eikä naisen puh-

taudelle. Elämä on hänestä samaa puhtaana kuin Iikaisenakin, sillä puhtauden ja siivehden tunto on jo kadonnut. Suomalunnan herra on unhottanut kirkon kutsunsa heikkojen turvana ja tehnyt holhottinsa uhriksensa.

Tämänlaisia nuoria miehiä on Amerikan suomalaisi-
sijain paljon. Bastikään olin tilaisuudessa henkilö-
llisesti puhuttelemaan erästä siiveettömyhden uhria, jonka
eräs Parkamon nuori mies oli raiskannut. Kuinka khy-
nee selittämään tämänkin nuoren neitojen osaksi tulleen
mieliharvouden kun luuloteltu sulhanen oliin katala
pettäjä (parin vuoden tuttavallisen seurustelun pe-
räästä). Kun waras katoaa warastamiensa rahojen
kanssa niin on se unhotettawissa, mutta hän, joka wiepi
mukanansa wiattoman naisen puhtauden, on ryöstännyt
omaisuuden, jonka menettämistä ei woida koskaan un-
hoittaa. Siinä on tapahtunut ihmisen sielun samaten
kuin ruumiinkin saastutus. Tämäkin nainen josta
tässä olen maininnut, oli saanut kärsiä paljon petetyksi
tulemisen ja seurauksista. Kuten tavallista on tällaisissa
tapauksissa, oli hänkin epätoivosiaan ajatellut itsensä
surmaamista, josta hänet kumminkin Jumala warjeli.
Elämä kuwastui vielä häwäistynäkin kuolemaa kirk-
kaammalle. Ja nyt, lupasi hän jaloluontoisesti, pyhit-
tää tulewaisuutensa lapsellensa, jota toivoi saawansa li-
kistää sydäntään wästen terweenä yleisestä parantolasta
päästyä.

Mahtaakoahan pettäjä, missä waeltaneekin, olla le-
wollinen? Tämä ei ole ainoa tapaus laatuwaan Ameri-
kan suomalaisten keskuudessa. Samanlaisia raiskauksia
tapahtuu tuhka tiheään siellä ja täällä, ja nuoret miehet
muuttelewat toisille seuduille aivan, kun olisimat asiasta
tietämättömiä, jotawastoin naiset saawat yksin kantaa
häpeän. Missä on „Suomalunnan herran“ si-

wiehden tunto? Mitä ajattelewat sellaiset nuoret mie-
hemme siivehdestä, joka kuitenkin on se woima joka elä-
mälle onnen takaa.

Eikähän olisi syhtä enempi puhua kansallemme ja
etupäässä nuorisolle tästä aiheesta. Jos ei siitä pu-
huta waroitteen, niin höllenee siiveellinen woima heissä
wieläkin enemmän. Ei kelpaa se, että häweliäisyydellä
peittelemme heikkoja kohtia luonteesiamme ja tawois-
samme. Täytyy ryhtyä puhumaan enemmän suuraa
kieltä ja tuomitsemaan anjionmukaisesti sentapainen,
tunnotoin nuortenmiesten menettely. On pantawa wa-
kawasti muistoon, että nainen on yhtä suuriarwoinen ja
tunteellinen olento ihmiskunnassa kun mieskin. On
muistettawa että naisen arwo ja kunnia on yhtä
pyhä kun miehenkin.

Miehen yleisyys ja jalous on siinä, että hän mie-
lihalusta suojelee heikompaansa, eikä siinä, että hän
naisen puhtauden raiskaamisen halussa wiefottelee häntä.
„Jos ei se kelpaa laattialle, joka on keltwannut wuotee-
sen“, niin todistaa mies siten menneensä siivehdesjä har-
haan.

Nuoret miehet, olkaa rehellisiä!

R. D.

Minnesotan ja Pohjois-Wisconsinin raittiusliitto.

Koska tilastot ovat riittävän selvästi osoittaneet väkijuomaliikkeestä johtuvan turmeluksen yhteiskuntaelämässä, on raittiusväki yhä tarmokkaammin alkanut pohtia keinoja, joilla tuota liikettä voitaisiin vastustaa. Yhtenä tehokkaana keinona väkijuomaliikkeen vastustamisessa ovat n. s. raittiusliitot, jotka voimia yhdistävinä tekijöinä ovat osottaaneet voimakkaaksi. Niinpä täällä Minnesotan ja Pohjois-Wisconsinin raittiusväen keskuudessa heräsi innokas kyshymys raittiusliiton perustamisesta. Tätä tarkoitusta warten kokoonnuttiin Evelethin Walon Lähde r.-seuran talolle tammik. 27 p. 1907. Perustamis-asia jai heti lämpimän kannatuksen. Siitä wain oltiin erimielisiä mille aatepohjalle liittomme toiminta lasjetaan. Lukuunottamatta joitakin sosialisteja, oli kaikkien yhteinen ajatus, että liittomme toiminnan tulee olla puhtaasti raittius-aatteen ja kieltolain pohjalla.

Meisiä edustajakokouksia on liittomme jo pitänyt 5. Enanotto kokouksiin on ollut seurain puolesta hyvä, kokouksien toiminta wilkasta ja rauhallista. Kokouksissa käsitellyt kyshymykset ovat olleet mieltäkiinnittäviä ja monipuolisia. Sosialisteista on liittomme pääsnyt hywin rauhaan, sillä liittomme on päättänyt olla heistä erillään mikäli mahdollista.

Minnesotan ja Pohjois-Wisconsinin Raittiusliiton nykyinen johtokunta.

Piertävinä raittiusluennoitsijoina on liittomme käyttänyt seuraavia henkilöitä: Heikki Moilanen Calumetista ja Iwar Mhonen Hibbingistä. Puhujilta on vaadittu kieltolakiäntä.

Liitosjamme on jäseniä noin 1,648. Liiton nykyisen johtokunnan jäsenet luvassa esitettyinä lukien wajemmalta oikealle, ovat: R. S. Steckman, Eveleth, rahastonhoitaja; E. Lorkko, Soudan, esimies; G. Mattson, Virginia, jäsen; D. Saulaja, Hibbing, waraesimies; E. Anttila, Ely, kirjuri.

Soudanissa, Minn., Lokak. 5 p. 1908.

Kapakka eli mitä Ralf Mundy näki.

Kirjoitti J. K.

„Äiti, olen uneksinut ja se oli todella merkittävä uni; en ole milloinkaan ajatellut mitään sen tapaista”, lausui Ralf Mundy äidilleen eräänä aamuna, hypäten alas wuoteeltaan, nähtävästi hywin kiihoittuneessa mielentilassa. Saatuaan wähän waatteita päälleen jatkoi nuorukainen, joka tuskin oli täyttänyt 18 vuottaan: „Niin äiti, se oli todellakin uni, jos sitä sifji woi nimitää, jota en ikinä jaa pois mielestäni, ja yhden asian lupaan sinulle äiti”. „Ja mikä asia se on, poikajeni?” kysyi äiti, kummisjaan siitä waiikutuksesta, jonka näkemänsä uni nähtävästi oli poikaan tehnyt.

„En koskaan enää astu jalkaani tuon McFarlanin paikkaan, enkä mihinkään senlaiseen laitokseen. Annatko minulle anteeksi sen, että olen toijinaan wastoin waroitustijasi, toisten poikain seurassa käynyt siellä ja olimme siellä eilis-iltanakin?” pyyhki Ralf melkein rukoilewasti samalla, kun hän loi äitiinjä häpeää ja katumusta ilmaisewan katseen. „Anteeksi!” huudahdi äiti tarttuen poikansa käsiin. „Enkö antaisi anteeksi. — Sumala olkoon kiitetty”. Äiti pyyhkäisi pois poskelle wierähtäneen kyhneleen, kääntyi asettamaan kuppeja kahwipöhtään ja

kyyni sitä tehdesjä pojaltaan: „mitä olikaan se uni jonka näit, koska se sinua noin liikuttaa?“

Ralf oli nähtävästi vieläkin liikutettuna ja sitoi hermostuneesti kankänsä nauhoja, mutta ryhtyi kummin-kin vastaamaan äitinsä kysymykseen, joka vastaus muodostui kertomukseksi seuraavaan tapaan: „Te tiedätte äiti, että Jim McFarlan itse samoin kuin useimmat muutkin kaupungissa ajattelee, että hän pitää kaupungin hienointa saluunaa, ja että se on siellä, missä me pojat toijinaan olemme kokoontuneet „h u p a i s e e n i l l a n w i e t t o o n“. Olemme joskus käyttäneet yhtä hänen siivuhuoneistaan ja siellä olimme eilis-iltanakin. Minä kehoitin Tom Marshallia mukaan. Hän tuli, mutta saatuun muutamia lasia punsja, tuli hän rauhattomaksi ja äänekkääksi. Me koitimme varoittaa häntä olemaan hiljaa sillä tiesimme ettei Jim kärsijä rähinää, mutta Tomi ei totellut ja ijäntä astui sijään sanoen, että ellemme saata olla siivolla, niin on parasta mennä tiehemme, sillä hän ei jalli taloansa hämäistävän, Pyysin turhaan Tomia lähtemään kotiin, jolloin minä poistuin yksinani. Tulin kotiin ja paneuduin vuoteeseen, mutta en jaanut unta silmäni pitkään aikaan, sillä tottapuhuen oli omatuntoni lewotoin, ja äiti, minun täytyy tunnustaa sinulle jekin: minä en woinut rukoilla tavallista iltarukoustani.

Wihdoin lienen kumminkin nukkunut waikka minusta nyt tuntuu siltä kuin olisin kaiken aikaa walvonut, niin ihmeen selwältä ja luonnolliselta tuntuu kaikki.

Oli kaunis keijainen aamu. Minä seisoin kaupungilla ja katsoin kuinka kauppiaat awasivat liikkeitään. Katseeni oli luotuna pitkin käytävää, kun tunjin käden hiljaa laskehtawan käsiwarrelleni ja kääntyesjä katsomaan kuka se oli, tapasin ystäväällijet, mutta surumielijet

nuoren miehen kaswot, joista pari tummaa filmää näytti katsowan suoraan minun läpitseni ja lumoawan minut kokonaan samalla, kun sywä, wärjäwä ääni sanoi: „Nuori ystäwäni, tahdotko seurata minua lyhyellä käwelyllä täällä kaupungissa; minulla olisi sinulle jotakin näytettävää?“ En woinut kääntää katsettani wieraan kaswoista, ja mahdollointa oli saada sanoja wastakseni, josta syystä lähdimme astumaan, hänen johtaessa minua käsiwarresta.

Lähestyesjämme McFarlanin saluunaa, näin että Taawi, tarjoilija, oli juuri puhdistamassa saluunan alkunoita ja että Jimi itse puhtaisja paitahihhoisja, hienoksi raakattuna ja jikari suussa nojasi awoimen owen pielustaan ja katjeli wälinpitämättömällä nautinnolla apurinsa työtä.

„Pyhähtykäämme täsjä hiukan ja ottakaamme tappelua huomioomme“, sanoi oppaani. Olimme juuri wastaisella puolella katua, mutta minusta tuntui, ettei meitä huomattu. Katjadin Jimin kaswoihin juuri kun näin niitten kirkastuwan ja filmiensä loistatwan aiwan kuten ne tekewät hänen pannesja rahaa laatikkoonsja. Pian huomasin syyn hänen mielihyiwäänsä: näin pastori Siddon lähestywan. „Sywää huomenta pastori“, sanoi Jim samalla kuin hän mitä suloijimmin hymyten nyökkäsi päällään ja lijäsi kohta: „Shana aamu tämä“. „Sywää huomenta teille, herrani“, wastasi pastori kohteliaasti hymyten ja jatkoi: „Mitenkä mailma teitä kohtelee?“ „Oh, enpä juuri saata moittia, olen, kuten näette, kiitos kysymiestä. Mutta samalla tiellä — jain eilettäin muutamia laatikoita sitä erikoista Bourdeauxia, — jaanko lähettää teille, herra pastori, yhden laatikon?“ sanoi Jim liikeintoisesti. Pastori käski hänen toimittaa laatikon pappilan kellariin entiseillä tawalla,

lupasi pitää maksusta huolta ja jatkoi sitten kävelyhänfä. „Oh, elkää siitä huolehtiko“, vastasi Jim raikkaasti nau-raen ja kääntyen Taawin puoleen janoi hän hiljaa ja toista silmää ummistäen: „Raunis 'p a i m e n', eikö ole?“ „Onpa kyllä“, vastasi puhuteltu irvistäen. Sa-massa tuli siihen pari pientä poikaa, kantaen tshjiä whistypulloja, pysähtyivät ja tshjivät Jimiltä: „Ostat-teko te pulloja?“ „Ostetaan“, vastasi Jim ja wilkaste-n poikiin kirjuri: „Pojat, haluatteko ansaita ylimääräisen kymmenjenttisen ja lasin wiiniä tai olutta päälliseksi?“ Poikain iloisesti suostuttua, käski Jim Taawin wiedä heidät kellariin, jossa heidän tuli puhdistaa ja kasata warastossa olevat tshjät pullot, jonka tehtyä poikien piti saada palckansa..

Tuskin oli Taawi poikien kanssa poistunut näky-wistä, niin näin Kaarlo Daltonin, pankin apulaisrahas-tonhoitajan, lähestyvän ja hätäntynyt ilme kalpeissa kas-woissaan. Jim katsoi häneen melkein tuimasti aiwan kuin tahtoisi lukea hänen ajatuksensa. Tulia kumarji hänelle alamaisella nöyryhdellä ja pyysi saada puhutella häntä tärkeässä asiassa. McFarlan wetäyji nähtävällä wastenmielisyhdellä owelle, awasi sen ja janoi jotenkin karkealla sävyllä: „Tule sisään!“ Miesten mennessä sisään, ohjasi johtajani minut mukanaan affunan taakse, jossa saatoimme nähdä ja kuulla kaikki ilman, että meitä enjinkään huomattiin.

Kultuaan wakuutetuksi olewansa kahden Jimin kanssa, janoi Mr. Dalton rukoilewalla äänellä, tuskan-hien noustesja hänen otjalleen: „Jim, minä olen pulassa. Muta minua nyt vielä yhden kerran. Otin wiime yönä osaa peliin ja häwisin enemmän kuin minun olisi sopi-nut. — Jim, weli hyvä, auta minua taikka muutoin olen hukassa“.

„Kuinka paljon tarvitset?“ tshji Jim ankara ilme-wiekkaisja filmisjään. „Meljätöistä jataa dollaria“, was-tasi Mr. Dalton kuolonkalpeana ja kirjuri: „Sinä tiedät että minun pankkitilini on jo entisestä jonkun werran jä-lesjä, ja minä olen pelännyt joka päiwä sen tulewan tun-netuksi. Sa nyt, Jim, auta sinä minut ulos tästä paho-laijen nuotasta, niin minä lupaan suorittawani sinulle joka sentin korkeinensa. Kaikki näyttää liittoutuneen mi-nua vastaan senjälkeen kun me muutimme Klupin huo-neuston sinun yläkertaasi ja kun tuo kirottu McDonald lurjus, tuli kaupunkiin. — Kuuleppa Jim, jottut arwe-lewat sinun pitävän häntä täällä. Onko se totta?“

„Sinä hupju!“ huudahti Jim. „Kuka on käskenyt sinun mennä niin pitkälle? Entkö ole sinua tämän tästä waroitannut pelaamaan warowasti ja pitämään pääsi selwänä. Kuuletko sinä minua jokaijen pankkiriiksi? En minä woi auttaa sinunlaisiaksi hölmöjä ja menettää siten omaisuuttani“. Näin kynnellä Kaarlon filmisjä hä-nen wastatesjaan: „Jim, sinä olet welwoitettu autta-maan minua onnettomuudesta, johon olet itse minut joh-tanut. — Sinä kehoitit minua maistelemaan ja sinun neuwoasi seuraten aloin pelaamaan. Nyt olen turmiolla ja kunnialliset wanhukseni häpeään saateet. Muta minä wannon muistawani sinua Jim, ja minä woinkin sen tehd — — — „Seis, nuori mies! Sinä et woi wahin-goittaa minua enempää kuin woiit minua syhttääkään!“ pauhasi Jim wihoissaan. Kohta kumminkin hilliten it-jensä ja muuttaen äänensä hän lausui: „Kenties saatan fittenkin sinua auttaa jos kirjuri, joka on aina ollut itse-hurskas raittiuskiihkoilia, juostuu kiinnittämään raken-nuksensa sinun welkasi takuuseen!“ „Sumalani! — M i t ä s i n ä p u h u t J i m ? — Mahdoton on mi-nun häneltä sitä pyhtääkään. Eikö mikään wähempi

riitä?” huusi Karl kauhistuksen ilme filmisiään. Tähän vastasi Jim astumalla owelle ja jättämällä mr. Daltonin epätoivoisena seisomaan paikalleen. — Gettisen perästä kääntyi hän kumminkin Kaarloon päin ja äännähti lyhyesti: „Se on ehtoni herraseni“.

Samassa näimme farmari Goodingin ajawan kätua pitkin ja Jimin astuvan käntävälle nähtävästi pysäyttääkseen tulijaa. „Salloo Roope. — Minne matka näin aikaisin?” Kärnyksjään istuen vastasi puhutettu: „Mukulain pitäisi enji wiikolla kouluun ja olisi niille saatava kenkiä ja kirjoja eikä jattunut rahoja käsille, niin panin wähän munia, woita ja juurikkaita koriin ja pitäisi saada niillä tarwittawia rahoja. — Ettekö te ostata?” kysyi mr. Gooding. „Kyllähän minä woin ottaa jos sinä samalla suoritat sen wanhan wälin“, vastasi Jim. „Kuinka paljon sitä olisi?” kysyi Roope ja sai tietää kirjan näyttävän wähän yli 30 dollaria. Roope raapi päätänjä arwellen, ettei sitä hänen muistinsa mukaan pitänyt olemassa kahtakaankymmentä, ja ettei hän woisi sitä nyt maksaa, mutta että rahalla kyllä möisi tawaransa Jimille. Tämä taas vastasi: „Wai niin wanha kettu, mutta minäpä en enää odota saatawaani, waan annan sen lakimiehen perittäväksi“.

Wihdoin taipui Roope jättämään tawaransa Jimille sillä ehdolla, että tämä saisi merkittä puolen sen hinnasta wanhaan saatawaansa juomista. Seului sitten towin aikaa ennenkuin Roope ehti „hywäsjesjätuuleseja“ poistua kaupungille, muille ostoksilleen.

Tuskin oli farmari poistunut, niin huomasi rouwa Marshallin, Tomin harmaahapsisen äidin tulewan ja pysähtywän Jimiä puhuttelemaan saluunan owella. Jimi otti hänet nähtyään hywin arwoikkaan muodon ja janoi julawasti hymyillen: „Sywää huomenta rouwa

Marshal. Gauska nähdä teitä näin ihanana aamuna“. Mutta wanhus ei näyttänyt kuulewan mitä hänelle sanottiin, waan kysyi puolestaan: „Jim, oletko nähnyt poikaani Tuomoa tänä aamuna?“ „En ole, rouwa hywä“, vastasi Jim ja lisäsi että hän edellisenä iltana oli nähnyt hänet hywäsjesjäsja“. „Mutta minulle on kerrottu hänen olleen sinun luona illalla, ja anna anteesi Jim, että minun täytyy sanoa sinulle, että sinä olet johtanut minun onnetoman poikaraukkani harhaan; olet tehnyt hänestä juomarin“. Ja wanhus itki sanomattoman katterasti, harmaan päätä waiwuesia alas rinnoille. Suuri silloin aukeni yläfertaan johtawa owi ja rouwa McFarlan astui ulos, puettuna silkkiin, pitseihin, kultaan ja timantteihin. Suomattuaan itewän rouwa Marshallin, huudahti hän: „Ah, rouwa Marshal! Sywää huomenta. Mutta mikä teidän on, onko joku loukannut teitä? — Ettekö tule sijälle?“. Kiitos kutsumasta, rouwa McFarlan, mutta minä en woi tulla sijälle. Minua on todellakin loukattu ja sen on miehonne liike tehnyt. Rakas lapseni, minun onneton Tuomoni on ryöstetty rinnoiltani; hänestä on tullut juomari ja hylkiö, joka ei enää kuuntele wanhan äitinsä neuvoja, waroituksia, eikä wälitä edes hänen kynneltään ja rukouksistaankaan“, janoi rouwa Marshal parfa walittawalla äänellä ja katsoi kynneleriillä filmillään rouwa McFarlania filmästä filmään. Tämä taas puolestaan katsoi juuttuneen näköisenä miehensä, joka seisoi rappusella tulipunaisena ja puri huultaan. Sitten janoi hän rouwa Marshallille: „Mutta hywä rouwa Marshal, eihän Tomi mitenkään ole woinut meillä turmeltua. — Eihän meillä saa kukaan, sitä wähemmin nuoret pojat wiipähä pitempää aikaa eikä juopumiseen asti nauttia, siitä pitää Jim hywän huolen“, — — „Ei, rou-

wa Marshal, te olette warmaan erehtynyt taikka on teille kerrottu väärin. — Onhan tässä kaupungissa ollut aniskeluita ennen meitä ja on nykyin muita, jotka eivät pidä sitä järjestystä kuin mitä mieheni pitää. Tom on warmaanfin tottunut viipymään josfakin niistä“.

„Ei ole asia siten, rouwa McFarlan, waan se on juuri tuo luultu järjestys, hienous ja hyvä järjestys, joka miehellenne tultua on saanut hyvien vanhempien pojat, jotka ennen eivät olisi ajatelleetkaan alentua astumaan tarjoiluhuoneeseen, nykyään viettämään teillä useat illtanja wiikossa, muka hienossa, wiattomassa seurassa ja hauskasja keskustelussa. Ja ne owat juuri nuo hauskat illatjut, jotka owat wieneet minunkin herttaisen Tuomoni sifji mikä hän nyt on; juomariifji, joka ei häpeä wiittää hötänjä ulkona juomarien seurassa, waan joka, kun joutuu karkotetuifji tuosta muka hienosta seurasta, wiiskaa itsensä wähemmän hienoon seuraan, jonne wiellä kelpaa. Woi rouwa McFarlan, miten onnettomaan kohtaloon olen joutunut; warjalkoon Zumala teitä tästä tilasta. Mutta sanojaa te miehellenne, että hänen liikkeensä, niin hieno kuin onkin, ei sittenkään woi olla siunattu liike. — Jospa hän sen lopettaiifji, niin säästyifji warmaan moni kaupungin nuorukainen turmion polulle joutumasta.“ Näin sanoen lähti rouwa Marshal astumaan katusa pitkin nähtävästi etsimään Tuomoansa.

„Seuraa minua“, sanoi oppaani, ja me käwelimme kuten minusta tuntui, suoraan ruokakauppias Markhamin asunnolle. Muistin heti, että olin toifjinaan huomannut herra Markhamin kulkewan McFarlanin tarjoiluhuoneitten läpi ja menewän yläkertaan, jossa liikemiehillä on klubinsa; huomasin hänet siellä illallakin.

Astuiimme suoraan sijälle ilman soittamatta ja kenenkään huomaamatta. Kulimme ruokafalin ja wieras-

huoneen läpi awoimesta owesta suoraan herra Markhamin yksitishuoneeseen, jossa näin rouwa Markhamin istuwan aamupuvusjaan sohwalla ja itkewän äänekkäästi. Kauppias käweli, nähtävästi huonosti nukkuneena ja wain puoliifji pufeneena, kiihkeästi edestakaisin laattialla ja pyyhätyi silloin tällöin waimonsja eteen, koittaen tyhnyttää häntä. „Ei“, sanoi rouwa. „Kaikki on lopussa ja me olemme hukassa. Rakas Richard, enkö ole sinua pyyhännyt ja waroittanut pyyhymään erilläifji McFarlanista ja erittäinkin tuosta ammattipelaajasta, jonka hän on tänne hankkinut senjälkeen kuin oli saanut teidän muuttamaan klupin huoneuston tarjoilunsa yläkertaan. Minulle sanoi jo heti silloin aawistus ettei kaikki ollut kuten luultin. Minä olen aina pitänyt Jim McFarlania itsekkäänä ja wiikkaana ihmisenä niin hieno ja siwistyneenä pidetty kuin onkin, ja siittä ihystä olen seurannut sinun askeleitasi ehkä tarkemmin kun waimonasi oliifji ollut sopiwaakaan; olen waroittanut sinua ja olemme toifjinaan sopinutkin, että sinä laikkaat kokonaan nauttimasta wäkijuomia ja käymästä klupisja, jossa tuo ilkeä matelia McDonald, ei suo sinulle enempiä kuin muillekaan rauhaa, ennenkun on saanut teidät juomaan ja pelaamaan. — — Ja nyt olet wihdoin tunnustanut minulle sen kauhean totuuden, joka nyt ammottaa meitä suoraan silmiin: Olet häwinnyt wähitellen pienen omaisuutemme ja liikkeefji woi milloin tahansa olla Jim McFarlanin käfisjä. — — Tämä on kauheata, häpeällisempää kuin mitä woin kestää joko hautaan taikka hullinhuoneeseen joutumatta. — — Oi Richard, rakkaani, kuinka olet woinut siten tehdä? Näin sanoen kätki rouwa Markham kaswot käsiinsä ja wapiifji kuin ruoko wirrasja. Woi äiti, miten sydämeeni koski nähdesjäni heidän sanoin selittämätöntä tuskaansa. — — — —

Oppaani tarttui käsiwarteeni ja me poistuimme yhtä äänettömästi kuin olimme tulleetkin. Kävelimme sitten kaupungin laidassa olevalle juurelle, ränjistyneelle talolle, jonka toiseen kerrokseen johtaa kapeat, puoleksi lahonneet raput. Kiivettyämme näitä rappuja ylös, tulimme kapeaan puolihämärään käytävään, jonka perällä huomasi avonaisen oven. Astuimme tätä ovea kohden ja kun lähestyimme sitä, niin kuulin sieltä alhaista, kärkeää, miehen ja pehmeätä, jarralloista naisen ääntä. Ovelle tultua, näin likaisen, melkein alastoman huoneen, jonka yhdellä sivulla oli vanha pöytä ja perällä riisainen sohva, jolla istui kuolonkalpea waimo, jonka ai-noana pukimena näytti oleman tahrainen ja rikkinäinen aamupuku. Salat olivat paljaat ja hiukset hajan ympäri päätä, sillä hän oli nähtävästi sairastunut ja perin heikko. Toisella seinällä oli raollaan olewa owi toiseen huoneeseen, josta kuului pienen lapsen itkua. Pieni pöröinen pää ja likainen käsi pisti esiin omenraosta ja ta-kaltawa lapsen kieli kiihuksi äittä, pikkujiskon luo kse. Kesellä huonetta seisoi poliisi Gurd, nähtävästi hämillään ja koki änkyttää, että „rouwan mies, Lou Sims, oli yöllä tawattu kaupungilla perin juopuneena ja wiety poliisiasemalle, josta nyt pääsi wapaaksi pienellä sakolla, mutta kun häneltä puuttui rahaa, oli hänet lähetetty katsomaan, eikö rouwalla olisi rahaa, jolla lunastaisi miehenjä wankuteen joutumasta“.

Rouwa Sims, tämän kuultuaan, alkoi wäännellä käsiään toiwottoman näköisenä ja selitti olewansa aiwan pennitöin ja senliijäksi ilman syötävääkin. Hän janoi sitäpaiti olewansa sairastunut, lapsiwuoteessa, sekä että miehenjä, jonka janoi oleman muurarin, oli illalla saanut matkansa viime viikolta ja lähtenyt hakemaan ruokawaroja ja lääkkeitä, mutta ei ollut sen koommin palan-

nut. Waimo lopetti selityksensä rukouksella, että miehenjä laskettaiisiin wapauteen ja saatettaiisiin kotiin, sillä janoi hän: „Elei minua ja lapsiani, joita on kolme, nyt joku armahda, niin täytyy meidän kuolla tänne nälkään“. Poliisin lähdettyä polwistui waimo tuskasfaan sohwan wiereen, puristi ristiin liitettuja käsiään yhteen ja kohotti ne ylös korkeutta kohden samalla, kuin hänen rinnastaan nousi muutamia raskaita huokauksia.

Oppaani kuisfasi kormaani: „Menkäämme“.

Tullessamme ulos tuosta jääliä herättävästä puutteen pejästä muistin, että illalla, ollessani McFarlanin tarjoilun siwuhuoneessa, olin kuullut jonkun huutawan: „Sei pojat, tulkaa ottamaan, Sims tarjoo; hän on tullut kolmannen kerran isäksii!“ Sohon kutsum koto miesjoukko wastasi äänekkäällä naurulla ja hurraahuudoilla, jota seurasi lasien kilistykset, onnittelet ja wihdoin rahojen helinä tarjoilupöydällä. Runneka koto joukko poistui äänekkäällä melulla; arwattawasti jirttyen johonkin toiseen saluunaan, juomaan „Simsin nuoren tulokkaan onneksi“ niinkauwan kuin muurarin wiikon palkasta oli jotain jälellä.

Äänettömän oppaani seurassa tuln jälleen kaupungin keskustaan ja vielä kerran McFarlanin tarjoilun läheisyyhteen. Tultuamme waltakadun kulmaan näin McDonaldin (pelaajan), ja herra Dastonin, nykyisen lainlaatijamme, käwelewän innoikkaasti puhellen keskenään, suuraa päätä McFarlanin yläkertaan. Arwasin heidän matkansa johtawan klupin huoneustoon, jonne mekin heitä seurajimme. Siisälle tultua, istuimme sohwalle lähelle biljarti pöytää. Herrat McDonald ja Daston olivat juuri sytyttäneet sikarit, joittaneet juomia ja

alottivat pelata biljaartia, jota tehdesjä keskustelunja kävi seuraamaan suuntaan:

„Wai niin“, alotti McDonald, „wai aikowat nuo teeskenteliä lurjukset asettaa ehdokkaan sinua vastaan, ja jiksi asettawat he wanhan Daltonin, tuon wanhan raitiusjukurin. Mitä luulet heidän sillä tarkoittawan?“

„Ei enempää eikä vähempää, kuin saada tuon wanhan pöllön esittämään lainlaatijakunnalle koko kauntia koskewan wäkijuomien kieltoesityksen, jota toiwowat muutamien eduskunnan kirkkorahjusten kannattawan“, wastasi herra Laston. „Sa luuletkos heidän puuhassaan mihin määrään onnistuwan. Etkös sinä omista koko republikaanipuolueen paikallisten johtomiesten suosion?“ kysyi pelaaja. „Tietysti omistan. Minulla on Jimin lupaus puolellani ja pastori Giddyn saatan warmasti luottaa tukewan minua kirkollisten piireissä. Sitäpaitfi olen pitänyt huolen siitä että johtawat lehdet puoltawat minua, kun nyt waan saijimme waihattawia työmiehiä ympäri, farmarien keskuuteen, niin toiwonpa ettei wesi-naamoilla olisi suurtaakaan toiwoa voitosta. Mutta tuo Dalton, kirottu kaljupää, hänet täytyy meidän saada mu-serretuksi“, puhui lainlaatia juuri kun Jim McFarlan astui saaliin hieroen käsiään ja hymyillen woitonriemuisista, warmaa hymyään.

„Hänen kufistamisensa ei lienekään mikään waikea tehtävä ja se tuleein nyt juuri erinomaiseen aikaan. Sen woimme tehdä hänen poikansa, nuoren pankkimiehemme wälityksellä, joten nöyryytys on olewa sitä täydelljempi. — Tässä kohden tulee weli Macin pelitaito meille werrattomaksi hyödyksi“, janoi Jim ilmää isken ja heitti pelaajaan kiittolijien ilmänsken. Sitten kertoi hän liittolaisilleen aikajemmin näkemäni koftauksensa nuoren Daltonin kansja, jolle ystäwänsä pääs-

timät kuin yhdestä suusta pitkän hämmästyksen wihe-lyksen ja löiwät käsiänsä yhteen, jonkajälkeen lainlaatiija huudahti innoistuneena: „Siihen pitää heti mennä lyömään naulan päälle, ja minä otan sen tehdäkfeni! — Darwitsee ainoastaan saattaa waiilinki pankin johtokunnan tietoon. — — Sienolla tavalla tietysti, mutta samalla waihattawalla, ja silloin owat sekä poika että isä tieltämme poisja ja uudelleen walintani warmat. „Tähän eiwät kuitenkaan Mack ja Jim suostuneet. „Ei ei, se ei kelpaa; siten turmelijimme asiaa ja wihoittajimme heidän ystäwänsä. Me woimme keritä heitä monipuolisemmin ja jokaisen hyödyksi ja saalis tulee lopuksi olemaan yhtä täydellinen“, janoi Jim wiisaan näköisenä ja lisäji: „Saatamme sienolla tavalla wanhuksen tietoon poikansa turmion ja minun tarjoomani pelastuksen, niin on asian kaikipuolinen päätös warmemmin käsisjämme.“

Jimin neuwoon yhtyi heti Mack, mutta Laston epäili ukon sittenkin kääntyvän jonkun toisen puoleen apua saadakseen. Usia sowitztiin wihdoin jiten, että sekä Laston että McFarlan lähtisiwät yhdesjä ulos, seuraamaan Daltonien toimia ja käyttäisiwät niitä keinoja, jotka näkyisiwät wiisaimmiksi kusjakin asian käänteessä. Tämän päätöksen päälle joiwat he menestyksen maljan samppanjaşa.

Tuskin tuntuwasti kosketti oppaani käsiwarrantani ja minä seuraşin häntä kadulla, jossa hän pyşäytti minut, wielä kerran katsoen minuun pitkään sywillä, surumielijillä silmillään ja janoi: „Nuori mies; olet yhdesjä hetkessä nähnyt wilahduksen todellista elämää. O' t nähnyt pienosen kuwan kapakasta sellaisena kuin se 1. misten keskuudesja esiintyh; melkeen jokaisen elämänilmauksen turmion keskipiisteenä ja kadotuksen henkäyksenä.

Se hurmaa osanottajansa loistolla, voiton ja nautinnonhimolla, jokatsee ja kuuroiksi tekee heidät kaikelle hyvälle, yksinpä sen Sumalan äänellekin, joka sanoo lufewansa ijien pahat teot lasten päälle kolmanteen ja neljänteen polveen niille, jotka häntä mihaawat, mutta lupaa tehdä laa upeuden tuhansille niille, jotka häntä rakastawat ja pitävät hänen käsikynsä.

Nuorukainen! Rapakan olemassaolon kirouksesta ei ole yksikään ihminen vapaa siellä misjä se waiikuttaa; heikot ja wiattomattin ihmisolemnot owat wain heikkoja, järkyviä renkaita sitä koosjapitäväsiä ketjussa. Mutta Sumala on kerran wanhurskaudesjaan waatirwa kanjojen johtajat ja woimalliset tilille tästä synnistä, ja on kostawa heille heikkojen ja sorrettujen puolesta, joitten khyneleet hän on pyyhkiwä pois. Tämän sanottua oli hän poistunut ja minä heräsin. — Mutta äiti, minusta tuntuu siltä, kuin kaikki se mitä hän minulle näytti olisi ollut paljasta todellisuutta, — — liiankin totta. Ja nyt tähtyy minun paikalla lähteä etsimään ystäwääni Tuomoa, joka minun kutsustani tuli illalla mukaan, ja jota kenties juuri nyt etsii wanha surewa äitinsä. Häneltä, äidiltään, tahdon pyytää ajattelemattomuuttani anteeksi ja kaikkeni tulen tekemään, jotta saisin ystäwäni huomaamaan noisja iltaseuroisja piilewän paulan ja wietelyksen. — Äiti, autatko minua siinä neuwoilla ja esirouksella?”

Neiti Alma Hinkkanen,

S. A.-M.-Weljeyshseuran nykynen raittiuspuhuja.

Kun Weljeyshseuran johtokunta noin wuosi takaperin päätti kolmannen kerran kääntyä Suomesta raittiuspuhujaa etsimään, ja siinä tarkoituksessa kääntyi kotimaisen ystäwämme Tohtori Seppälän puoleen hänen apuansa pyytäen, niin saatiin häneltä wastaus, että jos odotamme joulun jälkeen, niin saamme „erinomaisen puhujan, ylioppilas neiti Alma Hinkkanen”.

Johtokunta piti kokouksen jossa Tohtori Seppälän esitys sai osakseen kaikinpuolisen harhittsemisen, jossa Hinkkan epäiltiin sitä tokko siwistynyt nainen woiji kestää pitkittywästi sen matkan waiwoja ja sitä työtä joka tulee siirtolaaisoloisja puhujana liikkuvan osaksi. Sarkinnan tuloksena oli kumminkin päätös, että jos neiti Hinkkanen luulee woiwansa ottaa kestääkseen matkan waikeudet, niin on hän terwettullut keskuuteemme. Neiti Hinkkanen otti, rohkeasti kyllä, tehtävän vastaan, jaapui Amerikkaan juuri parhaimpi De Kalbin kokouksen yhteydessä pidetyille kurssseille ja oli mukana tuosja historiallisessa kokouksessa pöytäkirjan laatijana.

Siitä pitäen on hän toiminut kertaakaan uupumatta ja nurfumatta jo kohta wuoden ajan, matkustanut tuhansja mailleja laajan maamme eri seuuduilla, pitänyt

Neiti Alma Sinkkanen,
S. A. M. W. -Seuran nhläinen puhuja.

fatoja esitelmiä, puheita ja luentoja kymmenille tuhannelle kuulijoille.

Wielä ei neiti Sinkkanen Amerikan matka ole kokonaan suoritettu; suuri länsi on vielä käymättä, mutta joulun jälestä on aije kääntää kaswonsa sitä kohti.

Reippaasti on tähänastinen työ sujunut ehtäpä loppukin tulee suoritetuksi siten, että palattua saattaa hypähtää kohoeksi ja huudahtaa kuten ensi matkalta (Minnesotaan), joka oli kestänyt noin 3 kuukautta: „Minä olen wirkistynyt wain matkalla!“

On merkillistä miten jottkut ihmiset ajattelemat yhtäläisesti asioista. Neiti Sinkkanen on tavallaan suuren „wesitohtorimme“ Seppälän ja hänen rouwanja oppilas ja hän onkin omaksunut suuresa määräsä opettajienja näkökantoja. Nisän Amerikan olojakin, joita kotimaiset aatewäijet ja -sijaretkin ujein katselewat omittuisella katjantotawallaan, katselee neiti S. aiwan Matin tapaan ja perehtyy niihin aiwan kuin syntyntyt niitä warten. Kuten luonnollista, on hän matkoillaan saanut ojakjenja erilaista kohtelua erilaijilla mailmankatjomukjilla warustetuilta suomalaisijilta: kylmyyttä, wälinpitämättömyyttä, wäärinkäijitystä jopa solwausta ja herjausta toijaalta ja myötätuntoista lämpöä ja asianharastusta, jopa kiitollista ystävällisyttäkin toijaalta, jotka kaikki owat nähtävästi tulleet oikein hymärretyksi ja waijuttaneet jennufaijeksi. Neiti Sinkkanen maailmankatjomus on kristillismielinen. Luonne reippaan nuorekas, lämmin ja kursailemattoman awomielinen.

Puhujana on hän miellyttävä, selwäsanainen ja esitettävän asian ytimeen tähtäävä; tarwittaessa rohkea ja woiimakaskin.

Syntyntyt on neiti Sinkkanen Sääksmäellä w. 1884, käynyt oman kylän kansakoulun, tyttökoulua Hämeenlin-

nessä 5 vuotta sekä jatkoluokat 3 w., tullut ylioppilaaksi keuhkautta 1904. Ollut kotiopettajana koulukaupungissa injinööri Owenflanderin perheessä. Keuhkautta 1905 ottanut osaa Sääksmäen raittiuspuhuja kursseihin. Ollut puhujana Hämeenlinnan ja Uudenmaan piireissä sekä Nioppilasten r.-yhdistyksen puolesta käynyt Suomen opikouluissa syksyllä 1905 sekä Helsingissä kodissa käviänä. Suorittanut kansakoulu-opettaja tutkinnon Sor-tawalan seminaarissa — sekä syksyyn 1907 opiskellut Helsingin yliopistossa kanjantaloutta ja filologiaa. Wuoden alussa 1908 siirtynyt Amerikkaan, johon on siihen määrin mieltynyt, että mahdollisesti jää — elämään ja fuolemaan.

Taisteluun!

Nuorukainen toivovainen,
Kirkassilmä, hymysuu:
Nyt on touvon, toimen aika,
Nyt on kylvön kevätkuu.

Nyt sun tarmos tarvitahan
Yhteistyössä toimimaan.
Nyt on aika, kylvön aika, —
Tai ei sitten milloinkaan!

Yhdy työhön, taisteluhun,
Yhdy yötä poistamaan.
Ryhdy taistoon tarmokkaasti
Sen jo vaatii onni maan.

Moni koti, moni silmä
Lähtehenä kyynelten,
Aikaa oottaa armaampata
Koska poistuu syyt jo sen.

Nuorukainen työhön ryhdy
Valheen valtaa voittamaan.
Nyt sun tarmos tarvitahan —
Tai ei sitten milloinkaan!

Edward Mäki.

Kulunut vuosi S. K.-R.-Seurassa.

Toimintarikkaimpia työkausia, mitä yhdistyksemme historia on nähnyt, on epäilemättä kulunut vuosi. Sen on suotu nähdä monta huomattavaa ja waiwutukseltaan historiallista tapausia ja sen kulussa on uhrattu enemmän raittius-aatteen lewittämiseksi Amerikan suomalaisten keskuuteen kuin tietääksemme milloinkaan ennen. Sarjan toimia, jotka ovat kysyneet ponnistuksia ja waroja; woi sanoa alkawan jotenjakin wuosi takaperin Fairportin raittiuskursseilla, joista on erityinen kertomus tässä kalenterissa raittiuskursseista puhuttaessa.

Luskin oli wuosi 1908 alotettu kum tapaukset weiwät Amerikan suomalaisten raittiusseuran edustajia DeKalbiin neuwottelemaan raittiuswäkemme yhteenliittymisestä. Ja näitten neuwottelujen alkuun oli yhdistyksemme johtokunta suunnitellut luentokursseja jotenjakin runsailla henkijillä woimilla.

Suuri tähän aikaan saapui myöskin keskuuteemme kotimaasta pyhdytty luennonpitäjä ylioppilas neiti Alma Sinffanen, joka alkoi toimensa janotuilla DeKalbin luentokursseilla, toimien myöskin yhdessä Mr. Ahlmannin kanssa „rauhanneuwottelujen“ pöytäkirjan laatijana ja

on sittemmin kierrellyt yhtämittäa ympäri siirtokansamme keskuudessa ensin Illinoisissa, Minnesotassa ja pohjois-Dakotassa, sitten Michiganissa ja wihdoin kesällä idän waltioissa, Canadassa ja jälleen Michiganissa, jossa m. m. toimi luentokursseiden johtajana lokakuulla Greenwoodissa ja luento-illoissa Hancockissa. Näitten toimien lisäksi otti yhdistys jälleen elokuun 28 ja 29 päiwinä osaa 5 edustajalla toiseen raittiuswäen neuwottelukokoukseen Sault Ste Marieessa, Mich., jolla kokouksella lojin ei ollut kumminkaan mitään päättämisoikeutta itse yhtymiseen nähden. Moneskenissa, Pa., pidetty 21:n hlein edustajakokous oli niinkään kurssineen ja juhliseen werrattain huomattawa tilaisuus huolimatta kauraisuudestaan yhdistyksen wäkirikkailta seuduilta.

Raitien henkisen toimintansa ohella on yhdistyksen taloudellinenkin puoli saanut osakseen tuntuwaa huolenpitoa.

Woimme mainita tässä yhteydessä sen selwää kieltä puhuwan seikan, että yhdistys on wähän enemmän kuin wuoden kulussa kuluttanut yleisistä waroistaan omaan rakennukseen, sen tonttien ja pohjakerroksen suorittamiseen noin 1,200 dollaria, ja sittenkin kysynyt esteittä suoriutumaan kaikista paljon kysyistä toimenpiteistään.

Kirjallisia töitäkin on pidetty wireillä.

Tuntuwalla tawalla awustettiin julkaisua „Rauhankokous“, 20,000 painos waailehtistä julkaittiin ja jaettiin wapaasti kansalaisten keskuuteen ennen syyswaaaleja. Samaan aikaan walmistui 3,000 suuruinen painos kirjasta „Meita raittiusseurasta“, joitten ohella walmistui myöskin Raittiuskalenteri wuodelle 1909, josta niinkään otettiin 3,000 suuruinen painos.

Kirjallijissa töissä on ollut juurena apuna neiti Sinffanen, joka suoritti melkein yksinänjä waailehtijien

koostamisen, samaten „Meita raittiustaiselusta“ laiken muun paiksi paria sihteeri Kamijen ja yhtä pastori Swan kirjoitusta.

Toiminta on elämän ilmausta ja toiminnan tuloksena on hedelmä. Tatkukoon edelleen tarmokas ja wirkeä toiminta ja sen tuloksena on kerran koittama armaampi aika, aika, jolloin raitis elämä ja juomakaupan hylkääminen tulewat yleisiksi, hallitsemiksi woimiksi.

S. R.

Tupakkalakkoon!

Weljeni, joka on pari vuotta minua nuorempi, oli jo pahaisena paitaresuna oppinut tuon poikamiikareille niin mieluisen konstin: tupakoimisen. Ne tupakat eivät alussa kyllä olleet oikeita „karttuja“, kuten tois' tu'an Jaskaalla oli. Ne olivat waan omikaswuisia „kesuja“, tallin taustalla kaswaneita, joita isä oli hakoruuhessa kirween kanssa hakannut ja jitten seulonut hienoimmat osat käytettäväksi. Eikä piippuakaan ollut omaa enjin, täytyi wetää alusja jalaa isän isosta, wäärä-wartijesta piipusta. Mitä kun huomasi tuon, torui heti ja uhtasi kannella isälle. Isä ei tuosta kuitenkaan niinkään juuria wälittänyt, janoipahan waan: No antaapa hänen nyt wähän wetää sawuja. Siitä se oli kuitenkin alku ja ennen pitkää oli weljeni jo edistynyt niin paljon ettei tarwinnutkaan enää käyttää isän isoa wäärä-wartista piippua; hänellä oli jo omituinen, oikein kiiltäväkki lakeerattu „karipaltti“, joka oli maksanut 10 penniä. Palkkioksi siitä, kuin sai käyttää isän kanssa yhteisiä „kesuja“ tuli weljeni nyt aina hakata ne pieniksi ruuhessa ja seuloa „ruodot“ erilleen uudestaan hienonnettawaksi.

Niin oli weljestäni jo aiwan pienoisena tullut ahkera tupakoitsija. Kuin hetki aikaa kului, eivät nuo tallin takana kaswaneet enää kelwanneetkaan, täytyi jo mui-

den miehemämpäin mukaan ostaa oikeita „karttuja“ ja silloin oli jo heti rahan menoa varattuna, ennenkö tuskin itse vielä olisi kyennyt sen wertaa saamaan että tupakassa olisi pöyhnyt.

Waiikka siis oli hyvä esimerkki, ei se, ihme kyllä, olenkaan tarttunut minuun! Olin jo seitsemän tai kahdeksantoista vuotias, ennenkö varsinaisesti aloin „opetella“ tupakan polttoa. Kyläreisjuilla yhteisissä juoksuissa se vasta alkoi. Jaska se oli joka sen sai aikaan antamalla tupakkawehkeenjä käytettäväkseni. Kuin kerta oli niin hyvästi alkuun pääsyt laitoin sitten, opittuani, itselleni omat tupakka-kojeet ja niin se oli tullut wihdoin tawaksi.

Sen kansja ei nyt ole sen kummempi, kuin on monen muun, esim. alkoholin nautinnon kansja. Siihen tottuu wähitellen ja viimein sen nautintoon juurtuu ja kasvaa himo. Ja kuin kerta siinä löytywä myrky on saanut tunkeutua elimistöön ja waiuttaa jotain siellä, — silloin tarwitaan jo taistelua joko liewempää tai kowempaa, ennenkö siitä woi luopua.

Niinä monina vuosina, jotka sitten olen tupakkaa käyttänyt, olen huomannut miten se waatii yhä enempää ja runsaampaa käyttämistä. Ensin riitti piipullinen tai pari päivästä tai paperossi, jolla oli tuo tupakan halu tyhdytetty. Sitten täytyi jo, warsinakin joutohetkinä ja sunnuntaijin, olla yhtiämittaa piippu tai paperossi hampaisissa, joten aina sunnuntain ja joutohetkien jälkeen tuntui kieli ikäänkuin palaneelta. Olipa jo niinkin pitkällä että vielä maata mennessä täytyi tuon rakkaaksi käyneen piippukohlan wirittää hampaittensa wäliin wuoteelle oikaistesja. Siitä kuitenkin, kuten monasti on satunut, woiپی olla hywinkin ikäwiä seurauksia ja wahingoita. Ja seurassa, missä ei sowi käyttää tupakkaa, on

se aina ikäwyyhtenä jille, ken siihen on oikein pahoin totunut.

Eräänä syyskuun iltana viime vuonna, tulstuani kotiin eräästä iltamasta, wiritin tapani mukaan piipun suuhuni lewolle mennessäni, kuten ennenkin. Täysinäinen „Union Leader“ tupakkapussji sai sijansa wiereeni tuolille. Herättyäni oli tupakka kadonnut tuolilta ja huonotowerini, eräs toiskielinen, jonka tiesin ennenkin mielellään kähmineen jemmaista tawaraa, oli juuri aikeisja ulos. Hän ei tiennyt warkaudesta. No, koetampa olla nyt päiwän ilman tupakkaa, mietin sitten itskseni.

— — — — —
 Oli kolmetoista kuukautta on kulunut tuosta lauwantai-illasta ja sawuakaan en ole wetänyt sen jälkeen! Amerikalainen „chew“ se vielä yritti kiujaamaan jälkeenkin, kunnes sekin sai lähtöpässit kokonaan. —

Kuin ajattelee yksin sitä tuhlausta, minkä tupakkaa käyttämät tekewät, on sekin jo sifji suuri, että tupakan käyttöä vastaan on aiwan tähdellä syhllä ryhdyttävä taisteluun, samoin kuin wäkijuomiatkin vastaan. Täs-jäkin kaupungissa, Kultaportilla, myytiin yhden ainoan firman laskuun viime vuonna noin 96,000 dollarin arwosta tupakkaa. 96,000 dollaria! Mitä kaikkea tuollakin summalla woiپی hankkia elämän mukawuuksia ja tarpeita?

Wuistuu vielä mieleeni erään towerini lehoitus, kuin hän yritti saada minut luopumaan tupakasta. Wai kaikista tässä nyt raittiuteen, oho! Tupakkaa en kyllä lakkaa käyttämästä! Tuntui melkein mahdottomalta heittää se pois. Sillä jos ei niitä „sawuja“ olisi muulloin kaiwannutkaan, niin ainakin niitä täytyi saada wettää aterian jälestä.

Olen nyt kuitenkin kokenut ettei se ole mikään mah-

dottomuus heittää. Siksi olen ryhännyt tämän, että te, joille tuntuu mahdottomalta tupakan, kuten monen muun-kin juurtuneen tavan ja paheen heittäminen, yhtyisitte tarmokkaasti taisteluun kaikkia paheita vastaan. Työn tulee alkaa ensin itsestämme ja taistelu juurtuneita tapoja ja yleisiä paheita vastaan ei saa olla kievää. Sen tulee olla ankaraa ja iskeä juuri siihen juureen, mistä se syvimmällä piilee.

Raittiusmiehet! Jos olemme elimistömme saaneet taistelun ja itsekieltämyksen kautta vapaaksi väkijuomien turmelevan myrkyä vaikutuksiltaan, miksi emme jitten yhtä hyvällä syllä ryhtyisi taisteluun tupakan vähingollisistä vaikutuksista vastaan, sillä onhan se yhtä hyvin myöskin myrkyä? Siksi tupakkalakkoon jokainen raittiusmies!

San Francisco, Cal., Marrask. 7 p. 1908.

Edward Mäki.

Estitaistelijain haudalla.

Maanviljelysneuvos Edw. Bjärkenheim'in puhe Hellman-ijaruisten hautatunnilla Waasassa Suomen raittiusliikkeen 30-vuotisen muistotjuhlan aikana.

Kun Waasan ehdoton raittiusyhdistys nyt viettää kolmikymmenvuotisjuhlaansa, on sekä oikein että kohtuullista käydä kunniatervehdyksellä niiden henkilöiden hautakummilla, jotka ovat olleet tämän yhdistyksen perustajia ja ensimmäisinä tehneet työtä sen hyväksi.

Meidän aatoksemme, jotka olemme alun pitäin olleet mukana, liitävät tässä tilaisuudessa itsestänjä siihen kotiin, jossa nämä henkilöt, Sellman'in sisarukset, asuivat ja vaikuttivat silloin, kun Waasan ehdoton raittiusyhdistys perustettiin. Me muistojen siivillä kuljemme n. s. Nordström'in taloon Koulukadun varrella, jossa Sellman'in perheellä oli neljä huonetta ja keittiö. Porstuaasta juoraan eteenpäin tultiin saliin, joka siihen aikaan oli sijustettu kirjakaupaksi. Porstuaasta oikealle kädelle oleva huone oli perheen vielä elossa olevan jäsenen Anna Sellman'in hallussa, vasemmalla oli keittiö ja sen takana alkuna pihaan päin, Sildan ja hänen äitinsä huone sekä toinen alkuna kadulle päin, Alban ja Rosinan huone. Tässä kodissa nämä sisarukset elivät ja työskentelivät yli kaksikymmentä vuotta.

Täällä Mba Sellman istuvillaan vietti monet unetomat yönä, peljäten pienintäkin uinahtamista, jolloin sydänvika olisi aiheuttanut ankaria tuskia. Mutta täällä hän myöskin aamupäivisin lämmöllä ja virkeänä, niinkuin ei olisi unettomuutta tuntenutkaan, otti vastaan ne vieraat, usein kymmeniäkin, jotka kävivät hänen luonaan. Siellä hänessä heräsi ajatus kehottaa pastori Henry Sandsdel'ia matkustamaan Itä-Siperiaan, joka matka sitten teki kääntein raamattujen luvittamisessa näille seuduille samoin kuin Venäjän vankeilaisissa. Samaa Sandsdel'ia kehotti hän myöhemmin matkustamaan halki Keski-Aasian jamaassa tarkoituksessa. Ja täältä hän lähetti ne monet sadat raamattupussit, joita hän antoi jokaiseen Waasan satamaan saapuvaan alukseen, ja täällä hän otti vastaan papit ja maallikot, siivistyneet ja siivistymättömät, kotimaiset ja ulkolaiset, aina yhtä harastavana ja erinomaisen välellä syventyen itse kunkin olohuhteisiin.

Tässä talossa myös Gilda Sellman teki työtä elämänjä päätehtävän, kansakoulunopettajattaren toimen hyväksi. Täältä kävi hän oppilastensa kodeissa, joilla matkoilla hän juuri oppi tuntemaan sen suuren kurjuuden, mihin monet kodit olivat wajonneet isän tai äidin juoppouden tähden. Palattuaan tällaisilta matkoilta kotiin sijarten luo, kertoi hän mitä oli kodeissa nähnyt ja kuullut, ja miten niitäkin voitaisiin auttaa. Kerrankin oli hän tullut erään työmiehen kotiin, jossa hän ei nähnyt mitään muuta kalustoa, kuin tyhjän sängyn yhdessä nurkassa, toisessa muutamia tiilikiviä ja kolmannessa muutamia kaluttuja luita. Saiha, repaleinen waimo, joka kenkän ja vaatteiden puutteen tähden ei koko talwena ollut päässyt minnekään, kaikki hlen laihaa ja kalpeata lasta sekä j u o p u n u t i s ä, joka rumin janoin kohteli wierasta — siinä sen kodin asukkaat!

Kodissaan Gilda Sellman luki melkeinpä kaiken sen kirjallisuuden, mikä siihen aikaan ilmestyi ja ostettiin kaupungin kansankirjastoon, jonka hoitajana hän oli. Tätä kirjastoa Gilda Sellman erikoisella huolella helliteli ja harwoin hän lainasi kirjan tuntematta sen sisällystä ja koettelematta niin paljon kuin mahdollista sovelluttaa lainattawat kirjat lainaajan kehityskannan mukaan.

Tässä jamaassa kodissa myöskin aate ruweta taistelemaan wäkijuomia vastaan heräsi niin hywin Mba kuin Gilda Sellman'issa ja tässä kodissa päätös ryhtyä siinä asiassa tositoimiin kypshi taistelujen ja rukousten woihasta. Täällä Rosina Sellman, joka oli perheen kaikki huolehtiwa Martta, aina wäistymättömällä tunnollisuudella hoiteli jairaloista Mba-jisktoaan, jamalla kohdellen werrattoman wieraswaraisesti kaikkia niitä kymmeniä

wieraita, jotka päivittäin menivät ja tulivat Sellman'in kodissa.

Mutta jos kysymme, miksi juuri tämä koti aikoinaan vaikutti käänteeseen Waasan historiasa, ja miksi me nyt kolmekymmentä vuotta niiden aikain jälkeen tuhatlukuisina seijomme tässä näiden sjarusten hautakummulla, niin on meidän tähän vastattawa: sen teki Sellman-sjarusten luonne ja elämäntatjonus. Sellman'in sjarukset olivat ennen kaikkea kristillismielisiä. Minä arwelin tässä, sanojinko heitä uskonnollisiksi wai kristillismielisiksi, jos muuten mitään warjinaista käsite-eroa näiden sanain välillä on. Mutta se on warmasta, että näiden sjarusten uskonnollisuus ilmeni kristillisenä mielenlaatuna, he tahtoivat kaikessa olla Herransa ja Mestarinsa kaltaisia. Sellman-sjarusten kristillisyyks oli sen laatuista, jota warmasti on ollut olemassa kautta aikojen, mutta joka waista meidän päiwinämme saawuttaa yhä laajempaa kannatusta ja joka epäilemättä juuri on olewa tulewain aikojen kristillisyyden muoto; minä näet tarkoitan sitä käytännöllistä kristillisyyttä, joka tahtoo jokapäiwäisesä elämässä toteuttaa Kristuksen opin.

Alba Sellmannilla oli merkillinen kyky aina johtaa lukuisien luonakäwäjienä mieliala ylewiin asioihin, ja jos keskustelu jollainkullon luisui jokapäiwäisyhyksiin, niin hän osasi mestarillisesti johtaa sen takaihin oikealle ladulleen uskonnon elinwoimaisiin kysymyksiin. Suorut, pikkumaisuudet ja wäristelyt olivat näille sjaruksille wentowieraita; sitawastoin uskallan minä wakuuttaa, että he aina keskenään neuwottelivat, mitenkä miin työ tai toimi, johon aikoivat puuttua, sowlutuisi Sumalan tahtoon, ja tulijiko Hänen nimensä sen kautta pyhitetyksi.

Mutta Sellman-sjarukset eivät olleet ainoastaan kristillismielisiä, waan todellisesti wapaamielisiä henki-

löitä. Tästä johtuu, että juuri Alba Sellman'in luona käwi ja hänen seurasjaan wiihtyi ihmisiä, joilla oli mitä erilaisin maailmantatjonus; luterilaiset papit, baptistit, metodistit, heränneet ja tawalliset maailmannieliset — kaikki otti hän yhtä terwetulleina vastaan, kaikille oli hänellä tarjona awomielisen ystävän osaaottawat ja rakastawat sanat. Mutta ei hän milloinkaan ruwennut wäittämään, että hänen omansa tai jonkun muun katjantokanta oliji ollut oikeampi ja korkeampi; sitawastoin hän kyllä helposti janoi sen, että me kaikki näemme ja käsitämme totuutta wain ojitain, ja jos joku hymmärtää jonkin asian paremmin, niin saattaa hän toijissa olla muita jälempänä. Silda Sellman laujuijin 70-luwun lopulla eräässä sanomalehtikustasja baptistiopiosta ja raittiudesta seuraawat hänen wapaamielisyhtään kuwaawat sanat: „Siunasta, woimaa ja mensekstä toiwotan minä kaikille niille jaloille miehille ja naisille, jotka omantuntonsa waatimuksesta ja katse juureen päämaaliin, Sumalan nimen kunnioittamiseen, kiinteästi tähdättyinä käywät usein wäärinkäsitettyinä — walkeuden taistelua pimemden waltoja vastaan, olkoot nämä taistelijat sitten luterilaisia, baptisteja, metodisteja, (kongregationalisteja) wapaakirkollisia tai teitä hywänjä“. Siunaus kaikille, jotka omantuntonsa waatimuksesta taistelemat pahaa vastaan — siinä Sellman-sjarusten kanta tässä kysymyksessä.

Mutta Sellman-sjarukset olivat myös hartaita isänmaanystäwiä. Alba Sellman'in tojin ehkäiji hänen jairaloijuutensa tekemästä pitempiä matkoja, ja hän olijin nähnyt maatanne wain werraten pieneltä alalta, eikä juinkaan kauriimmalta, mutta jitäkin wähästä, mitä hän oli nähnyt, puhui hän mufaanja tempaawalla innolla ja lämmöllä. Hänelle, joka koko elinjäkseen oli

miltei kokonaan sidottu lepotuoliin, kun heikko ruumis ei jaksanut kannattaa itseään, hänelle oli yksi ainoa koiwu, kuusi tai hunka kamarinsafin ympäristösä kappale rakkaan isänmaan luontoa ja tarpeeksi ihana antamaan hänelle aihetta wilkkaimpiin muistelmiin. Silda oli matkustellut enemmän; hän oli kulkenut kauwas pohjoista kohden tätä hynnjinseutunsa alawaa rantamaata, jota Pohjanlahden aallot hwyäillen huuhtowat; hän oli Puijonmäeltä ja Wäinölänniemeltä katellut isänsä maata, jonka helmasja Saimaa sataijin saarin, tuhansin niemin lepäilee; hän oli nähnyt Smatran waahtoijet aallot, jotka alituista ylistyistä Suojan woimasta weijaawat. Ja kun Silda kertoili näkemidään isänmaastaan, niin teki hän sen sellaisella lämmöllä ja hehkulla, kuin olisi ollut puhe etelän wiljavista maista ja niiden satumaisista aarteista Sellman-sijarusten isänmaanrakkaudessa olivin enemmän kuin pelkkä kiintymys tähän hynnjinmaahan. Siinä oli hlewä rakkaus tässä maassa asuwiin ihmisiin ja sen menestykseen. He rakastiwat Suomen kansaa. Kotoperäijin suomalaisesta seudusta, mutta syntyneinä ja kaswaineina umpiruotsalaisessa seudussa, joutui perhe kahden toista vuoden aikana wiettämään melkoisen osan wuodesta puhtaasti suomalaisessa seudussa, ja täten oppiwat he rakastamaan yhtä paljon Suomen kuin ruotsinkielistä kansaamme. Alalle oli yhtä rakasta kirjoittaa pari tuntia kirjettä ruotsia puhuwan waimon pojalle Amerikkaan kuin saman ajan lohduttaa ja keksiä apua suomea puhuvalle naiselle, jonka mies oli joutunut elinkaudekxi Rakolaan tai Siperiaan. Sildan warjinainen ja luonnollinen waiutusalahan oli ruotsinkielisen rahwaan lasten joukossa, mutta kuka meistä, jotka tunsimme hänet, ei muistaisi, kuinka hän nosti katjeensa ylös, ja kuinka hänen kaswonja ilosta loistiwat, kun hän oli joskus

woinut olla joillekulle Waasan silloin harwalukuisille suomalaisille apuna ja neuwojana.

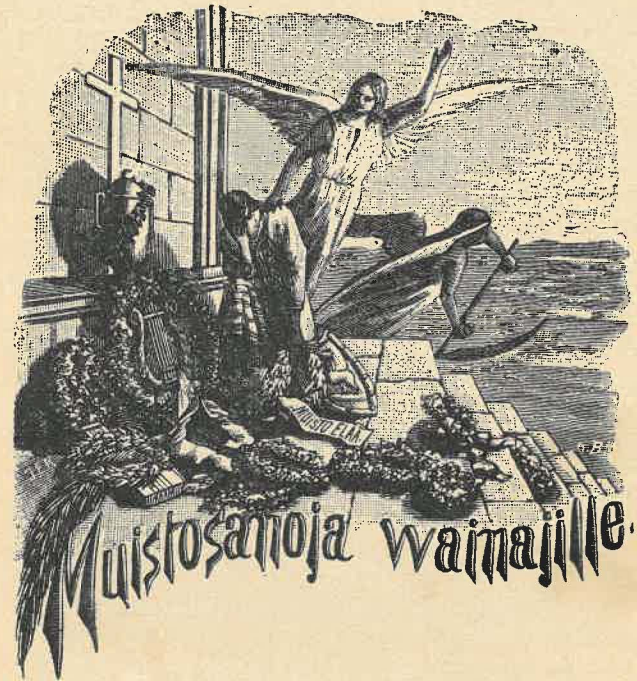
Samalla tapaa kuin Sellman-sijarukset olivat wa-paamielisiä kristillisyhdesiään, samaten olivat he wapaamielisiä isänmaanrakkaudessaan. Olen kysynyt itseltäni: jos he nyt eläisiwät, niin mihinpähen nykyijistä puolueis-tamme he olisiwat liittyneet? Mutta enpä ole osannut wastata tätä kysymystä. Luullakseni olisiwat he pyhytelleet puolueiden yläpuolella, liittymättä erityjemmin mihin pähen. Mutta siitä kuitenkin olen warma, että he ei-wät milloinkaan olisi antautuneet sellaisen wihan ja katkeruuden waltaan, joka nyt eri puolueiden wälillä waltitjee. Niinkuin he uskonnollisella alalla tekivät, samoin tekivät he waltiollisellakin; he tahtowat jeltittää kintin teot ja toimet parhain päin ja mikäli mahdollista etsiä niihin puhtaimmat waiuttimet.

Ruulijani; olen teille esittänyt muutamia piirteitä, jotka tekivät Sellman'in kodin sellaiseksi kuin se oli: monia muita piirteitä woi taitiijn tojin wielä lisätä. Se oli koti, jossa äly waltitji. Silda tunji erinomaisen tarkoin aikakautensa kirjallisuuden. Alba oli kielitaitoinen ja oli kirjewaihdossa aikakautensa hengellisten liikkeiden johtohenkilöiden kanssa monessa eri maassa. Niittäköön tämä siitä.

Me olemme nyt kokoontuneet 30-wuotiseen juhlaan. Kohtalon iwalta tähtyy tämän hetken tuntua kaikille niille, jotka epäilewät juurten ja oikeiden aatteiden edistymistä tässä maailmassa. Sillä huomattaa — noin 30 vuotta sitten otti Alba Sellman pienen sinilataisen kirjoituswihon, wiiwotti siihen sarakkeet nimeä, tointa ja kotipaikkaa warten ja kirjoitti siihen ensimmäiselle riville oman nimensä, siten sitoutuen Waasan Ehdottoman Raittiusyhdistyksen jäseneksi — ja nyt Suomen yh-

fikamarinen Eduskunta on valmiina äänestämään täydellistä kieltoa wäkijuoman valmistukselle, tuonnille ja myynnille tässä maassa!

Ja me, jotka olemme tänään kokoontuneet tälle kummulle, joka peittää näiden uranuurtajain maisen tommun, me ylistämme Jumalaa siitä mitä Hän on näiden naisten kautta tehnyt ja me uskomme, me toivomme — ei, me tiedämme ajamme woittawan.

Tänä wuotena päättiwät haudalla taistot ja makkansa maisen
Rakkahat welivet, siskotet nää. —

Ja meidänkin rientomme päätthnyt heihin on nähden;
Tälällä yhtiin on muistot ja viimeinen toivomme tää:
Saakohon multansa maaemon potessa rauhatjan lewon
Ja ijäinen henkensä ikuisen onnen, autuaan elon.

Maria Suutala, o. s. Kreini, synt. Mista-
rossa, Waajan l. jhyst. 10 p. 1856. Tuli Amerikkaan
kesäkuulla 1894. Oli naimisissa Johan Suutalan kans-
ja 23 w. Yhti „Toiwon Sankari“ r.-seuraan n:o 198
Younstownissa, Ohio, huhtik. 22 p. 1905 ja kuului sitä
ennen Toiwon Mku r.-seuraan n:o 95 Girard, D. Kuoli

tapaturmassa saamiensa palohaavojen johdosta marrask. 21 p. 1907.

J d a S. W i i k, o. j. Koffinen, synt. Kivijärvellä, Waajan l., marrask. 10 p. 1877. Naimijissa oli wainaja 11 w. Albinus Wiikin kansja. Tullut Amerikkaan syyskuulla 1906. Yhtyi „Rauhan Satama“ r.-seuraan n:o 59 Long Cove'sja, Me. lokaf. 27 p. 1907. Kuoli jouluf. 15 p. 1907 keuhkotautiin.

J o h n J o s e p h j o n, synt. Viningasja, Dulun l., syysk. 4 p. 1854. Tuli Amerikkaan 1883 ja oli ammatiltaan maanviljelijä. Yhtyi Palonriento r.-seuraan n:o 208, Palo, Minn., maalisk. 24 p. 1907; kuului sitä ennen Gmiö r.-seuraan Wivabici'sja, Minn. Kuoleman aiheutti maffatauti jouluf. 21 p. 1907.

J s a k R a j a m ä k i, synt. Siikaisen seurakunnassa, Turun l., marrask. 14 p. 1853. Oli naimijissa 30 w. Anna Kreetta Tuomiojan kansja. Tuli Amerikkaan lokaf. 2 p. 1902, työskennellen täällä kaimantomiehenä. Yhtyi „Namuruško“ r.-seuraan Regauneesja, Mich., toukok. 10 p. 1903. Sairastettuaan kuumetautia kuoli jouluf. 6 p. 1907.

J d a J o h n j o n, synt. Lapualla, Waajan l., lokaf. 18 p. 1886. Tullut Amerikkaan 1900. Oli ammatiltaan palveliatar. Ja yhtyi „Kalewa“ r.-seuraan n:o 20, Ke-arjarge, Mich., heinäk. 7 p. 1907. Kuoli keuhkotautiin jouluf. 4 p. 1907.

E m m a K a t a r i i n a W u o k i l a, synt. huhtik. 14 p. 1867 Remin pitäjässä, Dulun l. Oli naimijissa Adolf Wuokilan kansja. Yhtyi „Khlwö“ r.-seuraan n:o 100 DeKalbisja, Ill., elok. 2 p. 1903, kuuluen sitä ennen „Pelastaja“ r.-seuraan n:o 44 Lanesville, Mass. Kuoleman aiheutti sydänhalwaus tammik. 10 p. 1908.

K a l l e R u o h o k o s k i, synt. Oulaisen seurak. Dulun l., marrask. 25 p. 1881. Tullut Amerikkaan elokuulla 1889. Naimijissa oli wainaja Jda Niemen kansja 4½ vuotta. Yhtyi uudestaan „Clo“ r.-seuraan Winona, Mich., jouluf. 29 p. 1907. Työskenteli kaimamosja, jossa hän sai tapaturmaisien kuoleman räjähdyksen kautta tammik. 16 p. 1908.

W a l e n t i n H e n d r i k s o n, synt. Salasjärvellä, Waajan l., elok. 23 p. 1857. Tullut Amerikkaan 1893. Oli naimijissa Hedwig Girwelän kansja 32 vuotta. Ammatiltaan oli wainaja kaimantomies. Yhtyi „Prit-täjä“ r.-seuraan n:o 137 Stambaugh, Mich., toukok. 20 p. 1906, kuuluen sitä ennen „Toiwola“ r.-seuraan n:o 55, Crystal Falls, Mich. Kuoli wilutautiin tammik. 20 p. 1908.

S e n j a S o f i a L y r a, o. j. Garju, synt. Kärjä-mäellä, Dulun l., marrask. 18 p. 1883. Tullut Amerikkaan syyskuulla 1900. Oli naimijissa Matti Lyhran kansja toista vuotta. Yhtyi „Sovittaja“ r.-seuraan n:o 30, Worcester, Mass., tammik. 3 p. 1904. Kuoleman aiheutti keuhkokuume tammik. 4 p. 1908.

L y h n e M a r i a S e i k k u l a, synt. Lower, Minn., toukok. 27 p. 1890. Yhtyi „Walon-Lähde“ r.-seuraan n:o 90 Eveleth, Minn., tammik. 28 p. 1906. Toimi kauppalawilijana ja kuoli kuumeeseen tammik. 28 p. 1908.

A n t t i R i s t o K a n t o l a, synt. Niskalan seurakunnassa, Waajan l., heinäk. 20 p. 1870. Tullut Amerikkaan maaliskuulla 1903. Yhtyi uudestaan „Beji“ r.-seuraan n:o 22, Elysjä, Minn., jouluf. 9 p. 1906. Ja kuoli umpisuolen tulehdukseen helmik. 13 p. 1908. Ammatiltaan oli wainaja kaimantomies.

R u s t a a K i w e l ä, synt. Jjosjakyrsjä, Waajan l., huhtik. 10 p. 1846. Tuli Amerikkaan toukokuulla 1884. Yhtyi uudestaan „Onnen-Toivo“ r.-seuraan n:o 121, Burton, Ohio., jouluf. 29 p. 1907. Kuoli naimatonna maalisk. 24 p. 1908 sydäntautiin.

V i c t o r K y l l ö n e n, synt. maalisk. 24 p. 1880, Kärjä-mäellä, Dulun l. Yhtyi „Walon-Lähde“ r.-seuraan n:o 90, Eveleth, Minn., jouluf. 16 p. 1906. Kuoli umpisuolen tulehdukseen, Mass Citysjä, Mich., maalisk. 8 p. 1908.

J u h o S e i t t o l a, synt. Kurikan pitäjässä, heinäk. 11 p. 1876. Yhtyi toistamiseen „Difeuden-Dhje“ r.-seuraan n:o 80, haaraosastolle „Uusi-Difeus“ Copper Cliff, Ont., Can., maalisk. 29 p. 1908. Kuoli tapatur-

maisesti kaimannosja huhtif. 11 p. 1908. Oli perheellinen mies.

S o h n P u s k a, synt. Ilmajoella, Waasan L., ke-
jäf. 6 p. 1857. Amerikkaan tullut toukokuulla 1893.
Yhtyi „Wefa“ r.-seuraan n:o 170 Glasport, Pa., jouluf.
30 p. 1906. Sitä ennen kuulunut „Woiton-Lippu“ r.-
seuraan n:o 183 Monesjen, Pa. Oli naimiisissa ja am-
matiltaan työmies. Kuoli keuhkotautiin maalisk. 27 p.
1908 Woodvillesja, Pennsylvaniassa.

Louisa Horto.

L o w i i j a H o r t o, synt. Ahmin seurakunnassa,
Wiipurin L., heinäf. 17 p. 1880. Tuli Amerikkaan elo-
kuulla 1905. Yhtyi „Taistelija“ r.-seuraan n:o 93, Pec-
body, Mass., tammif. 1 p. 1906, sitä ennen kuulunut Ah-
min r.-seuraan Suomesja. Ammatiltaan oli wainaja
palwelijatar ja kuoli keuhkotautiin huhtif. 8 p. 1908.

Keino L u n d i, synt. Rauhajoella, Waasan L.,
lofak. 2 p. 1889. Amerikkaan tullut marraskuulla 1897.

Yhtyi „Soihtru“ r.-seuraan n:o 212 Brainerd, Minn.,
jouluf. 29 p. 1907. Kuoli naimatonna huhtif. 27 p.
1908 wejitautiin. Ammatiltaan kauppalwelija.

S a m u e l L u o m a, synt. Kurikan seurak., Waas-
san L., lofak. 16 p. 1878. Tullut Amerikkaan huhtikuulla
1901. Yhtyi uudestaan „Toimo“ r.-seuraan n:o 15
Wafefield, Mich., marrask. 10 p. 1907. Oli naimiisissa
ainoastaan 4 kuukautta Lempi Sofia Torfon kansja.
Kuoli tapaturmaisesti kaimannosja toukok. 9 p. 1908.

Matti Seikkula.

M a t t i S e i k k u l a, synt. Lohtajan seurak., Waas-
san L., syysk. 24 p. 1864. Amerikkaan tullut toukokuulla
1886. Yhtyi „Sakari-Topelius“ r.-seuraan n:o 141,
Princeton, Mich., tammif. 22 p. 1905, kuuluen sitä en-
nen Regauneen, Michigammen ja Ishpemingin raittiuss-
seuroihin. Naimiisissa oli wainaja 24 vuotta Selma
Sofia Singon kansja. Ammatiltaan oli hän puuseppä.
Kuoli keuhkotautiin toukok. 30 p. 1908.

S i j a k S a l o, synt. Mlistarossa, Waajan l., toukokuun 8 p. 1854. Tuli Amerikkaan toukokuun 1887. Oli naimiijissa Serafiia Saamisen kanssa 27 vuotta. Yhtyi „Kaswi“ r.-seuraan n:o 69 Fairport Harbor, Ohio, tammi-kuun 12 p. 1896. Kuoli tapaturmaisesti, Painesvillesssä, Ohiossa, toukokuun 19 p. 1908.

J o h n P o k e l a, synt. lokakuun 25 p. 1891 Niwieskassa, Dulun l. Yhtyi „Dnnet-Käni“ r.-seuraan n:o 127, Floodwood, Minn., toukokuun 5 p. 1907. Oli kuoli naimatonna toukokuun 31 p. 1908 unpijuolen tulehdukseen.

Silma S. Kamunen.

S i l m a S o f i a K a m u n e n, synt. Kalajoelta, Dulun l., jynsk. 6 p. 1886. Tullut Amerikkaan lokakuun 1903. Yhtyi „Malto“ r.-seuraan n:o 117 Marquette, Mich., heinäkuun 10 p. 1904. Oli ammatiltaan palveliatar ja kuoli naimatonna lokakuun 20 p. 1908, jijälkeen tautiin (Septic Peritonitis).

W i l j a m N i e m i, synt. Atkin Co., Minn., toukokuun 5 p. 1884. Yhtyi „Kannel“ r.-seuraan n:o 33 Su-

perior, Wis., jynsk. 16 p. 1900. Kuoli nauttimalla myrkyä elokuun 3 p. 1908. Oli ammatiltaan hammaslääkäri.

A n n a S i i s a O j a l a, synt. huhtikuun 3 p. 1881 Sin pitäjässä. Oli naimiijissa Erik Ojalar kanssa. Yhtyi „Totunden-Estijä“ r.-seuraan n:o 91 Hibbing, Minn., joulukuun 23 p. 1906. Matkusti Suomeen saamaan lääkä-

Isaac Sirvilampi.

rin apua keuhkotautiin, mutta kuolema tuli toukokuun 2 p. 1908, ollessaan syntymäseudullaan.

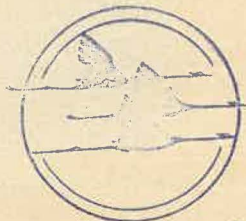
S i j a k S i r w i l a m p i, synt. Mlistaron seurak. Waajan l., kesäkuun 8 p. 1869. Tullut Amerikkaan huhtikuun 1893. Oli naimiijissa Maria Leppäsen kanssa viidettä vuotta. Yhtyi „Wäinö“ r.-seuraan Sähpeming, Mich., lokakuun 1904, kuuluen sitä ennen „Kiento“ r.-seuraan. Ammatiltaan oli mainaja kowantyhöntekijä ja kuoli rintatautiin lokakuun 20 p. 1908.

Samuel H. Tuuri, synt. Jonkhyrön seurakunnassa, Waasan L., marrask. 3 p. 1887. Tuli Amerikkaan syyskuulla 1899. Yhtyi „Kaswi“ r.-seuraan n:o 69 Fairport, Ohio, toukok. 31 p. 1903. Ammatiltaan oli wainaja leipuri. Sa kuoli naimatonna lokak. 7 p. 1908 rintatautiin.

William Ahola, synt. Niivalassa, Dulun L., marrask. 30 p. 1856. Tullut Amerikkaan toukokuulla 1886. Oli ammatiltaan työmies ja naimisissa Matilda Finnilän kanssa 28 vuotta. Yhtyi „Mhti“ r.-seuraan n:o 74 Waufegan, Ill., elok. 12 p. 1900, kuuluen sitä ennen „Siivuttaja“ (itj.). Kuoleman aiheutti maksatauti lehdus heinäk. 28 p. 1908.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSinSTITUUTIT
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17 536

126-1980

Sisällyä.

	Eivu
Almanakka-osa	5
Juhlapäiviä Yhdysvalloissa	17
Yhdysvaltain presidentit	19
Wäkijuomaliikkeen sühde ritoktiin	20
Työn ja pääoman sühde eri teollisuushaaroissa	22
Raaka-aineitten hinta eri teollisuushaaroissa	23
Setä Samulin juomalasku verrattuna hallitus- ja koulutalutihin	24
Wäkijuomien kulutus ja ulkomainen kauppa	25
Wäkijuomaliikettä ja waltiotaloutta koskevaa tilastoa	26
Wäkijuomia koskevia tietoja	28
Lääkärien ja tiedemiesten lausuntoja alkoholistia	29
Suomattavien henkilöitten lausuntoja wäkijuomista ja wäkijuomaliikkeestä	30
—	
Wapauden laulu, (A. D. Joulu-lehdestä 1907) kirj. Wikjam Wuoloki	37
Piirrettä raittiuskliikkeen lehtihfestä Keski-ajasta noin vuoteen 1830, kirj. J. B. A.	40
Matteen sota (runo), kirj. Cero Alpi	58
Wimmeiffiä woiittoja keltolain alalla Amerikan Yhdysvalloissa, kirj. S. Ilmonen (kärtällä ja taululla)	62
Wii (runo)	83
Wielä raittiustyöstä lasten leluudessa, kirj. Mandi Granfeldt	86
S. A. R. -Wesleyseuran 21 yleinen edustajakokous ja wuofijuhla raittiuluontokursseineen, kirj. J. A.	95
Raittiustsanjamme hirtimisiyhymys nyhyheffellä, kirj. J. W. Eilus	135
Sananan raittiusturkseista, kirj. Alma Sinmanen	143
Nuorten miesten fivehstäjätteestä, kirj. A. D.	146
Minnesotan ja Pohjois-Wisconsinin raittiustliitto	149
Rapalla eli mitä Ralf Mundy näki, kirj. J. A.	163
Neiti Alma Sinmanen	167
Taistelunni (runo), kirj. Edward Mäki	168
Kulunut wuofi S. A. R. -Wesleyseuran historiassa, kirj. J. A.	171
Lupakkalakkoon, kirj. Edward Mäki	175
Estiästelijain haudalla (luwalla)	183
Muistofanoja wainajille	183

S u t a t :

DeKalbin rauhanseuran osanottajat	2
Edw. Hjörtemheim, A. A. Granfelt sekä Valistus ja raittiustalo Helsingissä	36
„Boiton Laitos“ lasten r.-seura, Monesfen, Pa.	85
21:sen kluusin S. R. N. W. -Seuran edustajalotouksen edustajat Monesfenissä, Pa.	99
21:sen S. R. N. W. -Seuran vuosijuhlan paikka, Boitonlippu seu- ran talon viikalla, Monesfenissä, Pa.	107
Raittiuskansan juhlakävely Monesfenin valtakadulla	109
„Boiton Lippu“ r.-seuran talo ja luntaaportti S. R. N. W. -Seuran 21:sen vuosijuhlan aikana	111
Suomalainen soittoilua „Louhi“, Monesfen Pa.	115
Seläkörti „Kannel“, Glasportissa, Pa.	117
Peltimylly, jossa suomalaisia työskentelee, Monesfenissä, Pa.	120
Kašvi r.-seuran talo Fairportissa, D.	136
Raittiuskursit Fairportissa, D.	138
Frontwoodin raittiuskursseilaisia	140
Winnepotan ja Pohjois-Wisconsinin Raittiuskunnan yhdyneen johto- tunti	147
Reiti Alma Siikkinen	164
Wainajain muotokuvia	

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17536

126-1980